

Hallituksen esitys eduskunnalle sotilasajoneuvolaiksi ja laiksi tieliikennelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksellä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki sotilasajoneuvoista. Esitys perustuu eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan ajoneuvolaista antamaan mietintöön, jossa todetaan, että sotilasajoneuvoista olisi säädettävä omassa laissaan.

Esityksellä selkeytettäisiin sotilasajoneuvojen ja ajoneuvolain tarkoittamien ajoneuvojen välistä säädöspohjaa. Lisäksi selkeytettäisiin pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston roolia myös suhteessa Liikenne- ja viestintävirastoon.

Ehdotuksessa otetaan huomioon Suomen alueelle tulevien kansainvälisten sotilasajoneuvojen tunnustaminen käytettäväksi Suomessa.

Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi tieliikennelakia ehdotetun uuden lain johdosta, ja lakiin tehtäisiin myös muita Puolustusvoimien ajoneuvojen käyttöä koskevia muutoksia.

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan keväällä 2023.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
2.1 EU-lainsäädäntö	4
2.2 Ajoneuvoja koskeva sääntely.....	5
2.2.1 Ajoneuvolaki.....	5
2.2.2 Liikenne- ja viestintävirasto ja sen määräystenantovaltuudet.....	5
2.3 Sotilasajoneuvoja koskeva sääntely	6
2.3.1 Sotilasajoneuvot.....	6
2.3.2 Kansainväliset sotilasajoneuvot	7
3 Tavoitteet.....	7
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	8
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	8
4.1.1 Sotilasajoneuvojen luokitus	8
4.1.2 Sotilasajoneuvojen tyyppihyväksyntä.....	8
4.1.3 Sotilasajoneuvojen rekisteröinti	9
4.1.4 Puolustusvoimien valvontatarkastus	9
4.1.5 Kansainväliset sotilasajoneuvot	10
4.1.6 Sotilasajoneuvoja koskeva norminantojako	10
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	11
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	11
4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	11
4.2.2.1 Puolustushallinto.....	11
4.2.2.2 Liikenne- ja viestintävirasto.....	12
4.2.3 Henkilöstövaikutukset Puolustusvoimissa	13
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	13
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	13
5.1.1 Sotilasajoneuvoja koskeva sääntely	13
5.1.2 Viranomaistehtävät ja määräyksenantovalta.....	14
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	14
6 Lausuntopalaute.....	15
7 Säännöskohtaiset perustelut	17
7.1 Sotilasajoneuvolaki	Error! Bookmark not defined.
7.2 Tieliikennelaki	44
8 Lakia alemman asteinen sääntely	49
9 Voimaantulo	55
10 Toimeenpano ja seuranta	55
11 Suhde muihin esityksiin.....	55
11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	55
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	55
LAKIEHDOTUKSET	58
Sotilasajoneuvolaki	59

Laki tieliikennelain muuttamisesta	76
LIITE	79
RINNAKKAISTEKSTI.....	79
Laki tieliikennelain muuttamisesta	79

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Ajoneuvolaki uudistettiin vastaamaan moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen sekä tällaisiin ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, komponenttien ja erillisten teknisten yksiköiden hyväksynnästä ja markkinavalvonnasta, asetusten (EY) N:o 715/2007 ja (EY) N:o 595/2009 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/46/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/858 (jäljempänä *autojen ja niiden perävaunujen puiteasetus*). Autojen ja niiden perävaunujen puiteasetus on tullut sovellettavaksi 1.9.2020, ja sillä on kumottu puitteiden luomisesta moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen sekä tällaisiin ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, osien ja erillisten teknisten yksiköiden hyväksymiselle annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/46/EY.

Ajoneuvolain sääntelyn keskittymisestä entistä enemmän ajoneuvojen markkinoille saattamiseen ja markkinavalvontaan johtuen, Puolustusvoimien hallinnassa olevien ajoneuvojen ja erityisesti sotilaalliseen käyttötarkoitukseen tarkoitettujen ajoneuvojen sääntelyä ei enää luontevasti pystytty ottamaan osaksi ajoneuvolakia. Lisäksi Puolustusvoimien ajoneuvoja koskevista laajoista poikkeuksista on aiemmin säädetty asetustasoisesti, mitä ei ole enää vallitsevassa oikeustilassa katsottu mahdolliseksi ajoneuvolain kontekstissa.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on ajoneuvolakia ja eräitä siihen liittyviä lakeja koskevassa mietinnössään (LiVM 19/2020 vp.) katsonut, että puolustusministeriön on ilman aiheutonta viivytystä ryhdyttävä valmistelemaan uutta lakia sotilasajoneuvoja koskevaksi lainsäädännöksi.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu puolustusministeriössä. Valmisteluun ovat osallistuneet pääesikunta, liikenne- ja viestintäministeriö sekä liikenne- ja viestintävirasto. Valmisteluun liittyvät asiakirjat ovat saatavilla esityksen valmistelua koskevilla sivuilla: <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=PLM003:00/2021>.

Esitys oli lausuntokierroksella 23.6.-3.8.2022. Lausuntopyyntö lähetettiin laajasti eri ajoneuvo- ja kuljetusalan sidosryhmille sekä viranomaisille. Lausuntoja saatiin yhteensä 8 taholta. Osa tahoista ilmoitti, ettei heillä ollut lausuttavaa esityksestä. Lausunnot ja lausuntoyhteenveto ovat saatavissa esityksen valmistelua koskevilla sivuilla.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 EU-lainsäädäntö

Ajoneuvoja koskeva yleinen sääntely on pääasiassa EU-tasoista, mikä näkyy vahvasti myös voimassa olevassa ajoneuvolaissa. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaan unionilla ei ole toimivaltaa asioissa, joiden tavoitteena on jäsenvaltion alueellisen koskemattomuuden turvaaminen sekä kansallisen turvallisuuden takaaminen.

Edellä sanotun lisäksi autojen ja niiden perävaunujen puiteasetus jättää nimenomaisesti soveltamisan ulkopuolelle ajoneuvot, jotka on suunniteltu ja rakennettu tai muunnettu ainoastaan asevoimien käyttöön.

Näin ollen EU-lainsäädännöllä ei voida katsoa olevan suoranaista merkitystä sotilasajoneuvojen osalta, vaikka EU-lainsäädännössä säädetäänkin panssariajoneuvoista. Puolustusvoimien ajoneuvot, jotka on suunniteltu ja rakennettu tai muunnettu ainoastaan sen käyttöön, sekä niitä koskevat hallinnolliset menettelyt ovat kansallisen päätöksenteon piirissä.

2.2 Ajoneuvoja koskeva sääntely

2.2.1 Ajoneuvolaki

Uudistettu ajoneuvolaki (82/2021) tuli voimaan maaliskuussa 2021. Uudistuksessa ajoneuvolakia muutettiin vastaamaan autojen ja niiden perävaunujen puiteasetusta. Autojen ja niiden perävaunujen puiteasetuksessa säädetään autojen (M- ja N-luokan ajoneuvot) ja niiden perävaunujen (O-luokan ajoneuvot) hyväksynnästä ja markkina- ja valvonnasta. Asetuksessa säädetään myös kansallisten viranomaisten sekä ajoneuvojen valmistajien, valmistajan edustajien, maahantuojien ja jakelijoiden (talouden toimijat) velvollisuuksista. Lisäksi ajoneuvolain uudistuksessa selkeytettiin lain rakennetta ja päivitettiin muun muassa asetuksen- ja määräyksenantovaltuuksia.

Ajoneuvolaissa säädetään tieliikennelaissa (729/2018) tarkoitetulla tiellä ja muualla käytettävien ajoneuvojen ja ajoneuvoyhdistelmien luokituksista, rakenteesta, ympäristöominaisuuksista, hyväksymisestä liikenteeseen, rekisteröinnistä sekä katsastuksesta.

Ajoneuvolain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä esitetään muutettavaksi lain soveltamisalaa niin, että laki koskisi tieliikennelaissa (729/2018) tarkoitetulla tiellä ja muualla käytettävien ajoneuvojen ja ajoneuvoyhdistelmien 1) teknisiä vaatimuksia, 2) luokitusta, 3) hyväksymistä, 4) rekisteröintiä, 5) katsastusta, 6) teknisiä tienvarsitarkastuksia, 7) luvanvaraista korjaamista ja 8) tilapäistä liikenteessä käyttämistä. Lisäksi laissa säädettäisiin muun muassa uusien ajoneuvojen sekä ajoneuvoihin tarkoitettujen järjestelmien, komponenttien, erillisten teknisten yksiköiden, osien ja varusteiden maahantuonnista, myytäväksi valmistamisesta, kaupan pitämisestä, myynnistä ja muusta luovuttamisesta. Lain esitetyssä uudessa 1 a §:ssä säädettäisiin asioista, joita laki ei koske, kuten sotilasajoneuvolaissa tarkoitetuista sotilasajoneuvoista.

Ajoneuvolain uudistuksessa laista poistettiin suoraan sovellettaviin EU-säädöksiin perustuvat tyyppi- ja yksittäishyväksyntäsäännökset ja markkina- ja valvontasäännökset lukuun ottamatta kansallista piensarjatyypin hyväksyntää ja kansallista yksittäishyväksyntää. EU-tyypin hyväksyntöjen osalta ajoneuvolakiin sisällytettiin ainoastaan niitä koskeva välttämätön täydentävä sääntely, kuten toimivaltaisen viranomaisen määrittäminen. Markkina- ja valvonnan tehostamiseksi lakiin lisättiin myös säännökset EU-sääntelyn edellyttämistä seuraamusmaksuista talouden toimijoille. Uusien ajoneuvojen osalta ajoneuvolaissa säädetään lähtökohtaisesti ainoastaan niiden kansallisista hyväksyntöistä. Kansallinen hyväksyntä koskee ajoneuvoluokkia, jotka ovat kansainvälisen sääntelyn piirissä ja joista ei säädetä EU-säädöksissä. Tällaisia ajoneuvoja ovat muun muassa moottorikelkat ja moottorityökoneet.

Ajoneuvolaissa ei ole erityissääntelyä, joka koskee erityisesti Puolustusvoimien käyttöön tarkoitettuja, valmistettuja tai varustettuja ajoneuvoja taikka näiden ajoneuvojen yhdistelmiä tai näillä ajoneuvoilla vedettäviä ajoneuvoyhdistelmiä.

2.2.2 Liikenne- ja viestintävirasto ja sen määräystenantovaltuudet

Vuoden 2010 alusta käynnisti toimintansa Liikenteen turvallisuusvirasto, joka muuttui myöhemmin Liikenne- ja viestintävirastoksi. Liikenne- ja viestintävirastosta säädetään Liikenne- ja viestintävirastosta annetussa laissa (935/2018). Ajoneuvoihin liittyen virasto hoitaa liikenteen

viranomaistehtäviä ja edistää liikennejärjestelmän kehittymistä sekä toimivia ja turvallisia liikenneyhteyksiä sekä –palveluita. Lisäksi virasto edistää toiminnallaan liikennejärjestelmän toimivuutta ja automatisointia sekä liikenteen turvallisuutta.

Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 2 §:n mukaan virasto edistää liikenteen turvallisuutta sekä alan teknistä kehitystä ja häiriöttömyyttä, huolehtii liikenteen sääntely-, lupa-, hyväksyntä-, rekisteri- ja valvontatehtävistä sekä toimialan pätevyys- ja tutkintotehtävistä, minkä lisäksi virasto rajoittaa liikenteen aiheuttamia ympäristöhaittoja.

Ajoneuvolain mukaan Liikenne- ja viestintävirasto on keskeinen toimija ajoneuvoihin liittyvissä asioissa. Virasto toimii muun ohessa tyyppihyväksyntäviranomaisena, myöntää erilaisia poikkeuslupia, hyväksyy alalla toimivat tutkimuslaitokset ja hyväksytyt asiantuntijat, myöntää katsastusluvut ja valvoo katsastustoimipaikkoja sekä vastaa ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta. Virasto osallistuu laajasti myös ajoneuvoja koskevaan EU:n työskentelyyn ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Ajoneuvoja koskevan EU-tasoisien ja kansallisen sääntelyn kehityksen myötä Liikenne- ja viestintävirastolle on annettu määräysenantovaltuuksia teknispainotteisten ajoneuvovaatimusten osalta ja ajoneuvolainsäädännöstä on kumottu valtioneuvoston asetuksenantovaltuuksia sekä liikenne- ja viestintäministeriön asetuksenantovaltuuksia. Liikenne- ja viestintäviraston määrätasolle annettaviksi on siirretty aiemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella annettut, lähinnä kansallista soveltamistarvetta varten säädetyt teknispainotteiset vaatimukset.

2.3 Sotilasajoneuvoja koskeva sääntely

2.3.1 Sotilasajoneuvot

Voimassa olevassa ajoneuvolaissa ei ole sotilasajoneuvoja koskevaa erityissääntelyä. Ajoneuvolain voimaantulosäännösten mukaan lain voimaantullessa voimassa olleet sotilasajoneuvoja koskevat asetustasoiset säännökset ja alemman tasoiset määräykset jäävät voimaan, kunnes toisin säädetään tai määrätään.

Voimaan jääneessä puolustusministeriön asetuksessa sotilasajoneuvoista (180/2006) säädetään kumotun ajoneuvolain nojalla poikkeuksista ajoneuvolain säännöksistä. Lisäksi samassa asetuksessa säädettiin poikkeuksista tieliikennelakiin kumoutuneiden tieliikennelain Puolustusvoimia koskevia poikkeussäännösten perusteella. Ajoneuvolain osalta asetuksessa säädetään erikoisajoneuvoista, panssariajoneuvoista, sotilasperävaunuista, hinattavista sotilaslaitteista, maastoautoista, maastokäyttöön tarkoitetuista ajoneuvoista, maastokäyttöön tarkoitetuista moottoripyöristä ja Puolustusvoimien hälytysajoneuvoista sekä näitä ajoneuvoja koskevista rakenteellisista ja varustelua koskevista vaatimuksista. Lisäksi asetuksessa säädetään sotilasajoneuvojen käytöstä ja tyyppihyväksynnästä.

Sotilasajoneuvojen rekisteröinnistä on voimassa samanniminen puolustusministeriön asetus (743/2009). Asetus on annettu edellä mainitun kumotun ajoneuvolain 1 §:n 5 momentin lisäksi saman lain ajoneuvorekisteriin liittyviä poikkeuksia koskevan 64 §:n 5 momentin nojalla. Kyseisellä asetuksella säädetään, mitkä sotilasajoneuvot merkitään ajoneuvolain mukaiseen ajoneuvorekisteriin (nykyisin liikenneasioiden rekisteri) ja mitkä pääesikunnan pitämään sotilasajoneuvorekisteriin, sekä sotilasajoneuvorekisteristä ja rekisteröintiasioiden hoitamisesta Puolustusvoimissa.

Puolustusministeriö on lisäksi antanut vuonna 2015 asetuksen sotilasajoneuvojen katsastustoiminnasta ja liikennekelpoisuuden valvonnasta puolustusvoimissa (65/2015). Asetuksessa säädetään Puolustusvoimien suorittamasta katsastustoiminnasta, määräaikaikatsastuksesta ja ajoneuvotarkastajien pätevyysvaatimuksista sekä ajoneuvojen liikennekelpoisuuden valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (1455/2019) soveltamisesta Puolustusvoimien katsastustointintaan.

Kumotun ajoneuvolain (1090/2002) 1 §:n 5 momentin mukaan pääesikunta voi antaa liikenne- ja viestintäviraston määräyksistä poikkeavia määräyksiä. Pääesikunta on antanut määräyksiä ajolaitteista, valaisimista, veto- ja kytkentälaitteista, liikennekelpoisuuden valvonnasta ja katsastustoiminnasta.

2.3.2 Kansainväliset sotilasajoneuvot

Puolustusvoimat tekee tiivistä yhteistyötä kansainvälisten kumppaneiden kanssa kotimaassa ja ulkomailla sekä kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Suomessa tapahtuvissa harjoituksissa osallistujavaltiot tuovat sotilasajoneuvoja Suomeen muun muassa harjoituksiin ja muuhun yhteistyöhön liittyen. Vieraan valtion sotilasajoneuvon tuominen Suomeen edellyttää aluevalvontalain (755/2000) mukaista lupaa (aluevalvontalupaa).

Suomi on sitoutunut eräisiin joukkojen asemaa koskeviin kansainvälisiin sopimuksiin (Status of Forces Agreement, SOFA). Näitä ovat Naton ja rauhankumppanuusmaiden sekä EU:n jäsenvaltioiden sotilaiden oikeudellista asemaa toistensa alueella määrittävät sopimukset; Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten ja muiden rauhankumppanuuteen osallistuvien valtioiden välillä niiden joukkojen asemasta tehty sopimus (NATO/PfP SOFA), sen lisäpöytäkirja (SopS 64—65/1997) ja toinen lisäpöytäkirja (SopS 73—74/2005) ja Euroopan unionin sotilasesikunnan ja unionin käyttöön mahdollisesti asetettujen esikuntien ja joukkojen sotilas- ja siviilihenkilöiden asemasta tehty sopimus (SopS 24/2006, EU SOFA).

Vieraan valtion sotilasajoneuvojen sääntely perustuu osittain NATO/PfP SOFA:an, johon Suomi on liittynyt. Sopimus ei nimenomaisesti sääntele sotilasajoneuvoja, mutta niiden on vaikiintuneen tulkintakäytännön perusteella katsottu kuuluvan sopimuksen V artiklan 2 kohdan virka-ajoneuvojen alaan. Lisäksi EU SOFA:n 6 artiklan kirjaus muistuttaa NATO/PfP SOFA:n V artiklan 2 kohdan kirjausta.

Suomen lainsäädännössä ei ole tarkempia säännöksiä koskien aluevalvontaluvan perusteella Suomessa olevien sotilasajoneuvojen teknisiä vaatimuksia. Nykytilassa aluevalvontalaki sääntelee sotilasajoneuvon pääsyä Suomeen eikä luvassa oteta kantaa esimerkiksi siihen, onko saapuva sotilasajoneuvo turvallinen käyttää tieliikenteessä.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on säätää uusi laki sotilasajoneuvoista, kuten eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on ajoneuvolaista antamassaan mietinnössä todennut (LiVM 19/2020 vp.). Esityksellä pyritään selkeyttämään Puolustusvoimien ajoneuvoja ja sotilasajoneuvoja koskevaa sääntelyä sekä ajoneuvolain ja sotilasajoneuvoja koskevaa sääntelyä.

Esityksessä säädettäisiin sotilasajoneuvoja koskevista tarpeellisista kokonaisuuksista, ottaen huomioon sen, että Puolustusvoimat on vastuussa joka tapauksessa sotilasajoneuvojen teknisistä ominaisuuksista, kunnosta, niiden tarkastuksesta ja näihin liittyvistä menettelyistä.

Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi tieliikennelakia siltä osin, kuin esitetyllä sotilasajoneuvoja koskevalla lailla olisi sen säännöksiin vaikutusta.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Lainsäädännön ja sääntely-ympäristön muutoksesta johtuen esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi sotilasajoneuvolaki. Ennen uuden ajoneuvolain voimaantuloa puolustusministeriön asetuksella on voitu säätää sotilasajoneuvoja koskevista tarpeellisista poikkeuksista ajoneuvolakiin. Pääesikunta on voinut antaa poikkeavia määräyksiä liikenne- ja viestintäviraston ajoneuvolain nojalla antamista määräyksistä.

Esitetyssä laissa säädettäisiin sotilasajoneuvoja koskevista perussäännöksistä.

Esityksen ehdotukset noudattavat ajoneuvolaissa omaksuttua sääntelyä huomioon ottaen sotilasajoneuvojen ja Puolustusvoimien tehtävien erityispiirteet liittyen sotilasajoneuvojen kunnon ja liikennekelpoisuuden valvontaan.

Lisäksi esityksessä pyritään vahvistamaan pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston riippumattomuutta säätämällä osastolle itsenäistä määräysenantovaltaa ja itsenäisiä valvontaan liittyviä tehtäviä. Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksien olisi noudatettava Liikenne- ja viestintäviraston asiakokonaisuuksista antamia määräyksiä mahdollisimman pitkälle ottaen kuitenkin huomioon sotilasajoneuvojen ja Puolustusvoimien toiminnan erityispiirteet.

4.1.1 Sotilasajoneuvojen luokitus

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi niiden ajoneuvojen luokituksesta, jotka on tarkoitettu, valmistettu tai varustettu puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamiseen. Näitä ajoneuvoja ei pääsääntöisesti voi luokitella ajoneuvolain perusteella.

Ehdotuksen mukaan sotilasajoneuvojen luokitusta koskevat säännökset annettaisiin puolustusministeriön asetuksella ja tätä alemman tasoisesta luokituksesta pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voisi antaa määräyksen.

Ajoneuvolain soveltamisalaan kuuluvat Puolustusvoimien ajoneuvot luokiteltaisiin jatkossakin ajoneuvolain mukaisesti. Tämä selkeyttäisi eri ajoneuvoja koskevaa lainsäädäntöä ja uuden luokituksen myötä aiemmin luokittelemattomien sotilasajoneuvojen luokitus olisi selkeämpää.

Esityksessä esitetään, että liikenneasioiden rekisteriin merkittyjen Puolustusvoimien ajoneuvo voitaisiin välttämättömästä syystä rekisteröidä sotilasajoneuvorekisteriin. Välttämättömistä syistä säädettäisiin tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

4.1.2 Sotilasajoneuvojen tyyppihyväksyntä

Esityksessä esitetään, että sotilasajoneuvojen tyyppihyväksyntäviranomaisena Suomessa toimisi pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto, jolla on ainoana viranomaistoimijana Suomessa osaaminen sotilasajoneuvojen teknisten vaatimuksien arvioinnissa. Sotilasajoneuvojen tyyppihyväksyntäviranomaisena olisi ainut viranomaisena, joka voisi hyväksyä Suomessa käytettäviä sotilasajoneuvoja.

Tyyppihyväksyntä voitaisiin myöntää ainoastaan sotilasajoneuvolle, joka myöhemmin rekisteröitäisiin sotilasajoneuvorekisteriin. Näin ollen esimerkiksi sotilasajoneuvojen valmistaja ei voisi hakea hyväksyntää suomalaiselta viranomaiselta valmistamansa sotilasajoneuvon markkinointitarkoituksessa.

Tarkemmat määräykset tyyppihyväksyntäprosessista antaisi pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto. Tarkempia määräyksiä voitaisiin antaa esimerkiksi siitä, miten ajoneuvolaissa tai EU-asetuksessa tarkoitettua tyyppihyväksyntää voitaisiin hyödyntää sotilasajoneuvojen hyväksynnän lähtökohtana ja toisaalta siitä, miten vieraan valtion tyyppihyväksyntä voitaisiin ottaa huomioon kotimaisessa sotilasajoneuvojen tyyppihyväksynnässä ja miten vaatimustenmukaisuuden arviointi kansainvälisissä tapauksissa suoritettaisiin. Tyyppihyväksyntäprosessin olisi noudatettava tarpeellisessa laajuudessa sitä, mitä ajoneuvolaissa tai sen nojalla on säädetty tai määrätty.

4.1.3 Sotilasajoneuvojen rekisteröinti

Esityksen mukaan sotilasajoneuvoja voitaisiin rekisteröidä vastaisuudessa ainoastaan sotilasajoneuvorekisteriin. Nykytilassa sotilasajoneuvoja on merkitty niin Puolustusvoimien ylläpitämään sotilasajoneuvorekisteriin kuin ajoneuvolaissa tarkoitettuun liikenneasioiden rekisteriin.

Sotilasajoneuvorekisteriin rekisteröitävät ajoneuvot ovat keskeisesti niitä sotilasajoneuvoja, joiden luokitukselta säädetäisiin esitettävän lain 2 luvussa ja sen nojalla.

Puolustusvoimien ajoneuvot, joissa ei ole erityisiä maanpuolustuksen kannalta tarpeellisia erityispiirteitä, kuten tavanomaiseen käyttötarkoitukseen tarkoitettut henkilöautot ja pakettiautot, rekisteröitäisiin edelleen ajoneuvolain mukaisesti liikenneasioiden rekisteriin. Liikenneasioiden rekisteriin rekisteröidyistä Puolustusvoimien ajoneuvosta tehtäisiin merkintä myös sotilasajoneuvorekisteriin näiden hallinnoinnin helpottamiseksi.

Sotilasajoneuvorekisteriä koskevien säännösten lisäksi laintasolle nostettaisiin perussäännökset Puolustusvoimien rekisterikilvistä (keltaiset rekisterikilvet) ja niiden käytöstä sekä sotilasajoneuvojen liikennekäytöstä poistamisesta.

4.1.4 Puolustusvoimien valvontatarkastus

Puolustusvoimien ajoneuvot (myös muut kuin sotilasajoneuvot) ovat valtion hallinnassa tai omaisuutta, jonka hallintaoikeus ja määräysvalta on osoitettu Puolustusvoimille. Puolustusvoimat päättää ja vastaa niiden käytöstä ja vastaavat niiden kunnosta. Puolustusvoimien organisaatio on iso, maantieteellisesti laajalle levittäytynyt ja useisiin eri hallintoyksiköihin jakautunut. Edellä sanotusta johtuen sotilasajoneuvojen ja muiden Puolustusvoimien ajoneuvojen tehokas valvonta edellyttää valvontatarkastusten tekemistä ennalta ilmoittamatta tai ennalta ilmoittaen, jotta esimerkiksi määräysten vastaisesti teknisiltä ominaisuuksiltaan puutteellisia sotilasajoneuvoja tai muita Puolustusvoimien ajoneuvoja ei käytettäisi liikenteessä.

Valvontatarkastuksessa olisi mahdollista myös tarkastaa lepo- ja ajoaikojen noudattaminen sekä esimerkiksi kuorman kiinnittäminen.

Valvontatarkastuksia olisi tarkoituksenmukaista tehdä myös yleisellä tiellä, mutta tarkastukset koskisivat ainoastaan Puolustusvoimien ajoneuvoja. Tämä edellyttää nimenomaista säättämistä. Tarkastuksen suorittajat pystyvät teknisin menetelmin varmistamaan sen, että ainoastaan Puo-

lustusvoimien ajoneuvot joutuvat tarkastusten kohteeksi. Valvontatarkastusten käytännön järjestelyt saattavat edellyttää muualla kuin Puolustusvoimien hallinnassa olevilla alueilla yhteistyötä poliisin kanssa.

Puolustusvoimien valvontatarkastukset suorittaisi pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto apunaan ajoneuvotarkastajat. Asiasta nimenomaisesti säättämisen voidaan arvioida parantavan osaston riippumattomuutta ja parantavan tätä kautta liikenneturvallisuutta.

Ajoneuvotarkastajalla tarkoitetaan ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain 2 §:n 2 momentin mukaan puolustusvoimissa katsastuksia suorittavaa virkamiestä. Ajoneuvotarkastajan peruskoulutusvaatimuksiin ja luotettavuuteen sovelletaan ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain säännöksiä, ja puolustusministeriön asetuksella säädetään puolustusvoimien ajoneuvotarkastajalta edellytettävästä puolustusvoimien antamasta jatkokoulutuksesta sekä puolustusvoimissa myönnettävien tarkastajaoikeuksien luokituksesta ja voimassaolosta.

Ajoneuvotarkastajat on sijoitettu Puolustusvoimien hallintoyksiköihin ja suorittavat ajoneuvotarkastajan tehtäviä muun toimen ohessa. Ehdotuksessa esitetään, että lain tarkoittamia toimenpiteitä suorittaessaan ajoneuvotarkastajat olisivat pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston ohjauksen ja valvonnan alaisia.

4.1.5 Kansainväliset sotilasajoneuvot

Voimassa oleva lainsäädäntö ei nimenomaisesti tunnista kansainvälisiä sotilasajoneuvoja, joiden tuominen Suomeen edellyttää aluevalvontalain mukaista lupaa. NATO/PfP SOFA:n voidaan katsoa sisältävän ainoan laintasaisen sääntelyn aiheesta. Sopimuksen II artiklassa on yleinen velvoite lähettäjävaltion joukoille kunnioittaa vastaanottajavaltion lakia ja sopimuksen V artiklan 2 kohdan tulkintakäytännön perusteella kansainväliset sotilasajoneuvot kuuluvat virkaajoneuvojen alaan. Sopimuksessa on asetettu yleisiä velvoitteita rauhankumppanuuteen osallistuvalla valtiolla, mutta näitä voidaan pitää hyvin yleisenä.

Edellä sanotusta johtuen laissa on tarkoituksenmukaista säätää muun muassa siitä, millä edellytyksillä ja mikä taho Suomessa toteaa, että kansainvälinen sotilasajoneuvo täyttää sille asetetut tekniset vaatimukset ja että sitä saa käyttää Suomessa esimerkiksi yleisellä tiellä.

Suomen liittyessä NATO:on, tilanne muuttuu NATO-valtioiden ajoneuvojen osalta ja niitä koskevien standardien osalta, sillä jäsenvaltiona Suomea koskee NATO:n velvoitteet. Standardien ratifioinnin yhteydessä Suomen tulee analysoida, ottaako se käyttöön koko standardin vai jättääkö se ratifioimatta esimerkiksi osan standardista. Analysoinnin tulokset jäsenmaa ilmoittaa NATO:n asianomaiselle viranomaiselle. Puolustusministeriössä ja sen hallinnossa valmistellaan NATO-standardien ratifiointimallia.

4.1.6 Sotilasajoneuvoja koskeva norminantojako

Kumotussa ajoneuvolaissa puolustusministeriölle oli säädetty mahdollisuus antaa asetuksella ajoneuvolaista poikkeuksia, jotka olivat tarpeen sotilasajoneuvon erityisen käyttötarkoituksen tai rakenteen johdosta. Lisäksi pääesikunnan määräyksellä voitiin antaa liikenne- ja viestintäviraston määräyksistä poikkeavia määräyksiä, jos se oli tarpeen erityisen käyttötarkoituksen tai rakenteen johdosta.

Esitetyssä laissa valtuussäännökset nykyaikaistettaisiin niin, että teknispainotteisten sotilasajoneuvovaatimusten määräystenantovaltuudet annettaisiin puolustusministeriön asetuksenanto-

valtuuksien sijasta pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle. Määräystenannon voidaan katsoa olevan myös oikealla tasolla, koska ainoastaan Puolustusvoimilla voi olla omistuksessaan sotilasajoneuvoja. Lisäksi Puolustusvoimilla on tarvittava asiantuntemus vieraan valtion sotilasajoneuvojen teknisten ominaisuuksien ja liikenneturvallisuuden arvioimiseksi.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Esitykseen liittyvät vaikutukset johtuvat pääosin uusien pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle osoitettavista viranomaistehtävistä.

Pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle esitetyillä viranomaistehtävillä on vaikutusta ennen kaikkea Puolustusvoimiin ja vähäiseksi katsottavia viranomaistoimintaa muuttavia vaikutuksia liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla.

Uudet määräyksenantovaltuudet pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle ja sotilasajoneuvorekisteriin rekisteröitävien sotilasajoneuvojen määrä lisäävät pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston työmäärää. Lisäksi kansainvälisten sotilasajoneuvoihin liittyvät aiempaa tarkemmin säädetyt tehtävät lisäävät pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston tehtäviä.

Voimassaolevan lain mukaisen sotilasajoneuvon liikennekäytöstä poisto ja merkitseminen sotilasajoneuvorekisteriin sekä tarvittavat tietojärjestelmämuutokset saattavat aluksi lisätä Liikenne- ja viestintäviraston työmäärää.

Yksityisten katsastustoimipaikkojen työmäärän arvioidaan pysyvän samana kuin nykyisin.

Lisäksi tämän esityksen kanssa samaan aikaan eduskunnassa oleva hallituksen esitys laiksi ajoneuvolain muuttamisesta sisältää Puolustusvoimien ajoneuvoja koskevia säännöksiä, jotka osaltaan lisäävät Liikenne- ja viestintäviraston työmäärää.

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Esitetyillä uusilla viranomaistehtävillä on vaikutuksia Puolustusvoimiin, etenkin pääesikunnan teknilliseen tarkastusosastoon. Esitetyt uudet viranomaistehtävät edellyttävät 100 000 euron kohdentamista pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle uuden viran perustamiseksi.

Sotilasajoneuvorekisteriin liikenneasioden rekisteristä siirrettävien ajoneuvojen uudet rekisterikilvet ja niiden kiinnittämisen ei arvioida aiheuttavan merkittäviä kuluja.

Taloudelliset vaikutukset pystytään kattamaan Puolustusvoimien määrärahoista.

4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

4.2.2.1 Puolustushallinto

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto toimisi lakiehdotuksen mukaan sotilasajoneuvojen hyväksyntäviranomaisena. Hyväksyntä koskisi sotilasajoneuvoja, jotka rekisteröitäisiin sotilasajoneuvorekisteriin.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto olisi toimivaltainen antamaan tarkempia määräyksiä sotilasajoneuvolaissa erikseen säädetyistä asiakokonaisuuksista, se vastaisi sotilasajoneuvojen rekisteröinnistä ja sotilasajoneuvorekisteristä, sotilasajoneuvojen katsastuksen ja sen järjestämisen valvonnasta sekä Puolustusvoimien valvontatarkastuksista.

Lakiehdotuksen mukaan puolustusministeriölle ei säädettäisi laajoja asetuksenantovaltuuksia vastaavasti kuin kumotussa ajoneuvolaissa, vaan puolustusministeriön asetuksenantovaltuudet kohdistuisivat hallinnonalan normiohjaukseen merkittävimmissä asioissa, kuten sotilasajoneuvojen luokituksessa. Normiantovaltuuksia siirrettäisiin pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle määräystenantovaltuuksiksi. Puolustusministeriössä keskityttäisiin sotilasajoneuvojen osalta entistä enemmän lainsäädäntöä koskevaan ydintehtävään sekä strategia-, ohjaus ja kehittämistyöhön sekä Puolustusvoimien sotilasajoneuvohallinnon valvontaan.

Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräystenantotyössä on kyse sotilasajoneuvoja koskevaa erityistä asiantuntijuutta edellyttävästä operatiivisesta työstä, joka sopii luonteeltaan hyvin kyseiselle osastolle. Esityksen hyväksymisestä seuraisi puolustusministeriössä vähäisissä määrin muutoksia yksittäisten virkamiesten tehtäviin.

Sotilasajoneuvon määritelmän voidaan katsoa kattavan laajemman määrän erilaisia maalla kulkemaan tarkoitettuja laitteita, jotka eivät kulje kiskoilla, kuin ajoneuvolaissa on tarkoitettu. Lisäksi sotilasajoneuvojen määrän sotilasajoneuvorekisterissä voidaan olettaa lisääntyvä, mikä lisää hallinnollista työtä ja tarvittavaa määräyksenantoa. Puolustusvoimien tekemien määräaikaiskatsastusten määrän voidaan myös olettaa kasvavan.

Kansainvälisen yhteistoiminnan voidaan katsoa lisääntyvän, mikä tarkoittaa lisääntyvää kansainvälistä sotilaskalustoa Suomen alueella. Esityksessä ehdotetaan, että ulkomaisten sotilasajoneuvojen teknisiä vaatimuksia ja vaatimustenmukaisuuden toteamista on tarkoitus tarkentaa. Edellä sanotuista syistä pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston työmäärän voidaan katsoa lisääntyvän.

Pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla voidaan katsoa olevan nykyisellään osaaminen edellä mainituista seikoista, mikä puhuu sen puolesta, että sotilasajoneuvoja ja kansainvälisiä sotilasajoneuvoja koskevat viranomaistehtävät olisi tarkoituksenmukaista osoittaa pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle.

Pääesikunnan teknillisen tarkastusosastolle osoitettavalla määräyksenantovaltuudella ja laintaisilla tehtävillä vahvistetaan osaston riippumattomaa asemaa Puolustusvoimien organisaatiossa, mikä on edellytyksenä tehokkaalle ja riippumattomalle viranomaistoiminnalle.

4.2.2.2 Liikenne- ja viestintävirasto

Liikenne- ja viestintävirasto toimisi ajoneuvolain mukaisesti sekä autojen ja niiden perävaunujen puiteasetuksessa tarkoitettuna hyväksyntäviranomaisena, että markkinavalvontaviranomaisena. Asetuksen mukaan hyväksyntäviranomainen on toimivaltainen kaikissa ajoneuvon tyyppihyväksyntään tai yksittäishyväksyntään liittyvissä kysymyksissä.

Esityksen voidaan arvioida selkeyttävän viranomaisten toimivaltaa koskevaa sääntelyä sotilasajoneuvojen osalta. Viranomaisten selkeämmän tehtävänjaon myötä Liikenne- ja viestintäviraston viranomaistehtävien voidaan katsoa selkeytyvän. Aiheutuvat tietojärjestelmämuutokset aiheuttavat lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviin.

4.2.3 Henkilöstövaikutukset Puolustusvoimissa

Pääesikunnan teknillisen tarkastusosastolle esitetyt uudet tehtävät edellyttävät osastolle 1 uuden viran kohdentamista (1 henkilötövuotta). Uusi virka kohdennettaisiin uusista määräyksenantovaltuuksista aiheutuviin tehtäviin.

Lisäksi Puolustusvoimien hallintoyksiköissä työskentelevät johtavat ajoneuvotarkastajat (kolme virkaa) siirrettäisiin hallinnollisesti pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle. Johtavat ajoneuvotarkastajat vastaisivat vastuualueensa teknisen turvallisuuden ja katsastusten valvonnasta sekä osallistuisivat katsastuspaikkojen valvontaan.

Johtavien ajoneuvotarkastajien siirtyminen hallinnollisesti pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle edellyttää sitä, että johtavien ajoneuvotarkastajien tilalle nimitetään uusia ajoneuvotarkastajia, jotta Puolustusvoimien hallintoyksiköiden tarkastustoiminta voi jatkua aiemmalla tasollaan.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

5.1.1 Sotilasajoneuvoja koskeva sääntely

Ennen ajoneuvolain uudistusta voimassa ollut ajoneuvolakia (1090/2002) ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä sovellettiin lähtökohtaisesti myös sotilasajoneuvoihin. Ajoneuvolaista ja sen nojalla annetuista säännöksistä oli mahdollista säätää poikkeuksia puolustusministeriön asetuksella. Lisäksi pääesikunnan määräyksellä voitiin antaa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksistä poikkeavia määräyksiä.

Ajoneuvolain uudistusta koskevassa eduskuntakäsittelyssä ajoneuvolain systematiikan todettiin muuttuvan siinä määrin, ettei aiempi puolustusministeriön asetuksenantovaltuus olisi enää laiteknisesti mahdollinen ajoneuvolaissa. Lisäksi asetuksenantovaltuutta voitiin pitää laajana. Edellä sanotuista syistä johtuen sotilasajoneuvoja koskevan erityissääntelyn on oltava laintasoista.

Sotilasajoneuvoja koskeva laintasoinen sääntely olisi mahdollista ottaa osaksi ajoneuvolakia. Voimassa olevan ajoneuvolain systematiikka on kuitenkin siinä mielessä muuttunut, ettei sotilasajoneuvoja koskevan erityissääntelyn ottamista osaksi ajoneuvolakia voida pitää lainsäädännön kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaisena. Koska Puolustusvoimissa sotilasajoneuvoille on kuitenkin tarve myös sotilasajoneuvoja koskevalle omalle luokitukselle ja viranomais-tehtäviä Puolustusvoimissa hoitaisi pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto, saattaisi näistä säätäminen ajoneuvolaissa aiheuttaa ainakin osittain epäselvyyksiä luokitusten ja viranomais-toimivallan osalta.

Näin ollen sotilasajoneuvoja koskevan erillislain voidaan katsoa olevan ainut valittavissa oleva vaihtoehto. Ajoneuvolain eduskuntakäsittelyssä liikenne- ja viestintävaliokunta katsoi mietinnössään (LiVM 19/2020 vp), että sotilasajoneuvoista olisi säädettävä omassa laissaan. Laissa säädettäisiin sotilasajoneuvojen määritelmästä, sotilasajoneuvoja koskevista poikkeuksista ajoneuvolakiin nähden, sotilasajoneuvorekisteristä ja toisen valtion sotilasajoneuvoista.

5.1.2 Viranomaistehtävät ja määräyksenantovalta

Ajoneuvolaissa keskeisenä toimivaltaisena viranomaisena on Liikenne- ja viestintävirasto. Liikenne- ja viestintävirasto antaa ajoneuvojen tarkempia teknisiä ominaisuuksia koskevat vaatimukset määräyksillä, se toimii markkinavalvontaviranomaisena ja hyväksyntäviranomaisena, se hyväksyy ajoneuvolaissa tarkoitetut hyväksytyt asiantuntijat ja sillä on toimivalta määrätä seuraamusmaksuja.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto vastaa Puolustusvoimissa sotilasajoneuvojen teknisen turvallisuuden valvonnasta. Pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on ollut kumotun ajoneuvolain nojalla mahdollisuus antaa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksistä poikkeavia määräyksiä.

Sotilasajoneuvot saattavat poiketa teknisesti merkittävästi normaalisti markkinoilta hankittavista ajoneuvoista. Liikenne- ja viestintäviraston viranomaistoiminta kohdistuu keskeisesti yleisesti markkinoilla oleviin ajoneuvoihin ja niihin liittyviin viranomaistehtäviin, jotka vaativat erityisosaamista operatiivisesta työstä. Vaikka sotilasajoneuvojen teknisten ominaisuuksien tarkastaminen ja sotilasajoneuvoihin liittyvät viranomaismenettelyt pääpiirteissään vastaavat ajoneuvolaissa ja Liikenne- ja viestintäviraston määräyksissä säädettyä, vaativat sotilasajoneuvojen tekninen turvallisuus ja sen valvonta erityisosaamista. Lisäksi sotilasajoneuvoihin saattaa liittyä salassa pidettävää tietoa. Näin ollen sotilasajoneuvoja koskevat viranomaistehtävät olisi tarkoituksenmukaista säätää Puolustusvoimien organisaatioon, tarkemmin ottaen pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle.

Teknillisellä tarkastusosastolla olisi toimivalta antaa sotilasajoneuvoja koskevia teknisluonteisia määräyksiä sekä suorittaa Puolustusvoimien valvontatarkastuksia. Lähtökohtana olisi se, että pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto noudattaisi pääpiirteissään samoja menettelytapoja kuin Liikenne- ja viestintävirasto.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Ruotsissa keskeinen puolustusvoimien ajoneuvoja koskeva säädös on sotilasliikenneasetus (militärtrafik-förordning), jonka nojalla on annettu sotilasliikennettä koskeva määräys (försvarsmaktens föreskrifter om militär trafik). Asetuksessa säädetään muun muassa puolustusvoimien ajoneuvojen ominaisuuksista, varusteista, sotilasajoneuvorekisteriin merkittävien ajoneuvojen katsastuksesta ja ajoneuvojen rekisteröinnistä sotilasajoneuvorekisteriin.

Lisäksi ajoneuvoasetuksessa (fordonsförordning) on EU-ajoneuvojen rekisteröintiä koskeva poikkeus, kun kyseessä on puolustusvoimien käyttöön tuleva ajoneuvo. Ajoneuvojen ottamisesta puolustusvoimien käyttöön säädetään ottoasetuksessa (förordning om uttagning av egenom för totalförsvarets behov), jonka nojalla on annettu tarkempia säännöksiä puolustusvoimien määräyksessä ajoneuvojen jakamisesta kokonaisturvallisuuden toimijoiden kesken (försvarsmaktens föreskrifter om fördelning av fordon inom totalförsvaret).

Norjan tieliikennelain (lov om vegtrafikk) mukaan kuningas voi tehdä puolustusvoimien ajoneuvoja tai niiden käyttöä koskevia poikkeuksia lain säännöksistä. Norjan puolustusvoimien logistiikkaorganisaatio (forsvarets logistikkorganisasjon) on antanut useita määräyksiä puolustusvoimien logistiikkaan, ajoneuvojen hankintaan, hallintaan ja hätäajoon liittyen sekä työntekijöiden koulutuksen ja ajoneuvoja koskevien turvallisuusmääräysten osalta.

Tanskassa puolustusvoimien, väestönsuojelun ja palokuntien ajoneuvoista säädetään tieliikennelain nojalla annetulla asetuksella (bekendtgørelse om forsvarets, civilforsvarets og brandvæsernes køretøjer). Asetus sisältää useita säännöksiä, joiden mukaan puolustusvoimien ajoneuvojen osalta voidaan poiketa yleisistä ja ministeriöiden antamista säädöksistä. Lisäksi puolustushallinto on antanut tarkempia säännöksiä puolustusvoimien ajoneuvoista (forvaltningsmæssige bestemmelser for forsvarets motorkøretøjer).

Puolustusvoimien ajoneuvojen rekisteröinnistä määrätään puolustusvoimien ja Tanskan hätätalannehallintoviraston ajoneuvojen rekisteröinnistä annetulla kiertokirjeellä (kundgørelse om registrering af forsvarets og beredskabsstyrelsens køretøjer). Erilaisilla kiertokirjeillä ja viranomaisten julkaisemilla ohjeilla täsmennetään menettelyä muun muassa liikenneturvallisuutta koskevista määräyksistä puolustusvoimissa sekä ajoneuvoihin ja liikenteeseen liittyvistä rikoksista ja niiden tutkinnasta.

Siviiliajoneuvojen käyttöönotosta puolustusvoimien tai väestönsuojelun käyttöön säädetään lailla (lov om tilvejebringelse af befordringsmidler til det militære forsvær og civilforsvaret) sekä tarkemmin asetuksella ja määräyksellä.

Saksan tieliikennelaki (Straßenverkehrsgesetz) sisältää useita puolustusvoimia koskevia poikkeuksia muun muassa puolustusvoimien ajoneuvojen rekisteröintiin ja ajokortteihin liittyen. Lisäksi tieliikenneasetuksessa (Straßenverkehrs-Ordnung) on puolustusvoimia koskevia tarkempia poikkeuksia tien ja ajoneuvon käytön osalta. Asetusta ei myöskään sovelleta puolustusvoimien toimintaan tietyissä kiireellisissä poikkeustilanteissa.

Puolustusvoimien ajoneuvojen rekisteröinnistä vastaa puolustusvoimien moottoriajoneuvokeskus (Zentrum Kraftfahrwesen der Bundeswehr). Asetus ajoneuvojen rekisteröinnistä (Verordnung über die Zulassung von Fahrzeugen zum Straßenverkehr) sisältää useita poikkeussäännöksiä puolustusvoimien osalta.

Puolustusvoimia koskevista poikkeuksista on lisäksi säädetty tieliikenteen rekisteröintiasetuksessa (Straßenverkehrs-Zulassungs-Ordnung), tieliikenteen turvaamisesta annetussa asetuksessa (Verordnung zur Sicherstellung des Straßenverkehrs) ja henkilöiden rekisteröimisestä liikenteeseen annetussa asetuksessa (Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr).

6 Lausuntopalaute

Esitysluonnos oli lausuntokierroksella 23.6. – 4.8.2022. Lausuntoja vastaanotettiin yhteensä 8 sisältäen 2 ei-lausuttavaa ilmoitusta. Kaikki lausunnonantajat puolsivat esitystä ja kaikki ilmaisivat esityksen tavoitteiden selkeyttävät oikeustilaa.

Suuriosa lausunnoissa esitetystä koski teknisluonteisia seikkoja. Sisäministeriön lausunnon liitteenä oleva sisäministeriön poliisiosaston lausunnossa todettiin, että yleisellä tiellä Puolustusvoimien valvontatarkastuksessa ajoneuvoja pysäytettäessä on selkeästi ilmaistava se, että pysäytyskäsky koskee ainoastaan Puolustusvoimien ajoneuvoja. Näin ehkäistään muille tienkäyttäjille aiheutuvaa haittaa.

Puolustusministeriön hallintopoliittisen osaston turvallisuusyksikkö totesi lausunnossaan, että puolustusministeriön pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston pitäisi tehdä vuosittain oma tulossopimus erillään puolustusministeriön ja Puolustusvoimien välisestä tulossopimuksesta, ja tämän pitäisi näkyä myös esitetyn lain 8 §:ssä. Ehdotus vastaisi liikenne- ja viestintäministeriön

ja Liikenne- ja viestintäviraston ja työ- ja elinkeinoministeriön Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES) välisiä tulossopimuksia, jotka tehdään vuosittain. Tämä olisi perusteltua, sillä pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston rooli muuttuu tämän lain säännösten myötä vastaamaan edellä mainittujen virastojen toimintaa. Se tarkoittaa, että pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle annetaan uusina tehtävinä merkittävää määräystenantovaltaa. Se toimii myös tämän lain mukaisena toimivaltaisena viranomaisena suorittaen mm. sotilasajoneuvojen hyväksyntöjä ja vaatimustenmukaisuudenarviointoja. Lisäksi sille tulee viranomaisvaltuudet valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten toteutumista Puolustusvoimissa. Sille tulee myös tämän lain sanktionantovaltuudet. Ehdotettua muutosta ei ole tehty esitykseen, sillä Puolustusvoimien yksittäisen osaston kanssa tehtävää tulossopimusta ei voida pitää perusteltuna. Lisäksi puolustusministeriö voi hallinnonalan ylimpänä ohjaavana viranomaisena vaikuttaa siihen, että Puolustusvoimien ja puolustusministeriön välisessä tulossopimuksessa otetaan tarvittavat seikat huomioon myös pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston osalta. Puolustusministeriössä suunnitellaan selvityksen tekemistä siitä, pitäisikö Puolustusvoimien teknisen turvallisuuden valvonta ja tarkastustoiminta eriyttää hallinnonalalla omaan organisaatioonsa. Tässä yhteydessä olisi myös erikseen arvioitava muun muassa tulossopimukseen ja ohjaukseen liittyviä seikkoja.

Yksityishenkilön lausunnossa ehdotettiin, että myös reserviläisiä tulisi voida käyttää ajoneuvotarkastajina poikkeusoloissa. Ehdotusta voidaan pitää sinänsä kannatettavana, mutta asiasta tulisi säätää ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain 2 §:ssä tarkoitetussa puolustusministeriön asetuksessa. Näin ollen ehdotuksen huomioiminen voidaan toteuttaa edellä tarkoitettua asetusta uudistettaessa.

Samaisessa lausunnossa ehdotettiin myös erityisiä säännöksiä koskien Puolustusvoimien niin kutsuttua ajoneuvojen otto-oikeutta. Lausunnossa ehdotetaan, että tällaiset ajoneuvot voitaisiin merkitä sotilasajoneuvorekisteriin ja niihin voitaisiin tehdä tarvittavia sotilaallisen käytön edellyttämiä muutoksia. Lausunnossa todetaan, että muutoksia voitaisiin tehdä myös muissa kuin valmiuslain tai puolustustilalain tarkoittamissa poikkeusoloissa. Sotilasajoneuvorekisteriin merkitseminen on jo nyt esitetyn mukaisesti mahdollista, koska lausunnonantajan tarkoittamista ajoneuvoista tulee Puolustusvoimien ajoneuvoja. Sen sijaan muutosten tekeminen kyseisiin ajoneuvoihin vaikuttaisi olevan sopimuksen varainen asia. Lisäksi muutosten tekeminen puuttuisi merkittävässä määrin omaisuuden suojaan, mistä syystä asiaa ei voida ratkaista käsiteltävänä olevan esityksen yhteydessä. Asiaa olisi mahdollisesti käsiteltävä valmiuslaissa.

Aliupseeriliiton lausunnossa ehdotetaan, että sotilaspoliiseja olisi voitava käyttää esitetyn sotilasajoneuvolain 35 §:ssä tarkoitetuissa tehtävissä. Sotilaspoliisi tulisi näkyä myös esityksen 36 §:ssä ja 44 §:ssä. Ehdotus koskee sitä, kuka voi toimia ajoneuvotarkastajana ja näin ollen asia voidaan huomioida ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain 2 §:ssä tarkoitetussa puolustusministeriön asetuksessa. Ehdotuksen huomioiminen voidaan toteuttaa edellä tarkoitettua asetusta uudistettaessa.

Aliupseeriliitto ehdottaa myös, että tieliikennelain 49 §:ssä tulisi antaa sotilaspoliisille mahdollisuus käyttää punaista vilkkuvaloa edellä ajavan ajoneuvon pysäyttämiseksi. Ehdotusta ei ole otettu huomioon, koska sotilaspoliisilla ei ole erityisiä toimivaltuuksia Puolustusvoimien alueiden ulkopuolella pysäyttää ajoneuvoja.

Pääesikunta huomioi lausunnossaan, ettei sotilasajoneuvolakia koskevassa esityksessä ole huomioitu sotilasajoneuvon valmistenumeroa. Ehdotus on perusteltu ja valmistenumeroa koskeva pykälä on otettu osaksi esitystä jatkovalmistelussa.

Pääesikunta toteaa myös, ettei sotilasajoneuvoja koskevassa lakiesityksessä ole huomioitu siirtymäsäännöksiä. Siirtymäsäännökset on lisätty jatkovalmistelussa esitykseen.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Sotilasajoneuvolaki

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Pykälässä säädettäisiin, että laki koskee 1) sotilasajoneuvojen ja niiden yhdistelmien a) luokitusta, b) rakennetta, hallintalaitteita, järjestelmiä, komponentteja, erillisiä yksiköitä, osia ja varusteita, c) ympäristöominaisuuksia, d) hyväksymistä ja rekisteröintiä sekä e) katsastusta.

Lisäksi laissa säädettäisiin 2) nimenomaisesti Puolustusvoimien suorittamista valvontatarkastuksista. Valvontatarkastuksista säädettäisiin tarkemmin lain 6 luvussa.

Valvontatarkastukset ovat mahdollisia ilman lainsäädäntöä nykyisin Puolustusvoimien hallinnassa olevilla alueilla, mutta säädösperusta ei ole nykytilassa selkeä yleisellä tiellä. Säännöksen arvioidaan selkeyttävän oikeustilaa. Valvontatarkastuksia käsitellään tarkemmin lain 6 luvun säännöskohtaisissa perusteluissa.

Puolustusvoimien valvontatarkastukset eivät poistaisi esimerkiksi poliisin yleistoimivaltaa tarkastaa Puolustusvoimien ajoneuvoja.

Pykälän 3 kohdan mukaan laissa säädettäisiin myös vieraan valtion tai kansainvälisen järjestön aluevalvontalain mukaisen luvan perusteella Suomessa olevan kansainvälisen sotilasajoneuvon teknisestä hyväksymisestä ja liikennekelpoisuuden valvonnasta. Soveltamisalassa tarkoitettu sotilasajoneuvo määriteltäisiin tarkemmin 2 §:ssä.

2 §. Määritelmät. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan ajoneuvotarkastajalla tarkoitettaisiin ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetussa laissa (957/2013) tarkoitettua Puolustusvoimissa katsastuksia suorittavaa ajoneuvotarkastajaa. Puolustusvoimien itse suorittamat katsastukset suorittaa ajoneuvotarkastaja.

Voimassa olevan sotilasajoneuvojen katsastustoiminnasta ja liikennekelpoisuuden valvonnasta puolustusvoimissa annetun puolustusministeriön asetuksen (65/2015) 4 §:n mukaan ajoneuvotarkastajana pätevyysvaatimuksena on muun muassa katsastustoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu peruskoulutus sekä puolustusministeriön asetuksessa tarkoitettu tarkastajakoulutukseen sisältyvä katsastuslajia vastaavan jakson suorittaminen. Lisäksi pykälän 3 momentin mukaan ajoneuvotarkastajalta muun muassa vaaditaan Puolustusvoimien BC-ajokortti. Puolustusvoimien ajokorteista säädetään tarkemmin ajokorttilain 58 §:n nojalla annetussa puolustusministeriön asetuksessa puolustusvoimien ajokorteista ja ajoluvista (23/2013).

Ajoneuvotarkastajilla on Puolustusvoimien organisaatiossa parhaat valmiudet suorittaa sotilasajoneuvojen teknistä tarkastustoimintaa ja valvontaa Puolustusvoimien hallintoyksiköissä.

Momentin 2 kohdan mukaan kansainvälisellä sotilasajoneuvolla tarkoitettaisiin aluevalvontalain mukaisen luvan perusteella Suomessa olevaa vieraan valtion tai kansainvälisen järjestön ajoneuvoa, joka täyttää 40 §:ssä säädetty vaatimukset.

Momentin 3 kohdan mukaan moottorikäyttöisellä sotilasajoneuvolla tarkoitettaisiin sotilasajoneuvoa, joka kulkee konevoimalla. Tällaisia sotilasajoneuvoja olisivat muun muassa maastoajoneuvo, panssarivaunu sekä omalla konevoimalla lyhyitä matkoja kulkeva tykki. Myös esimerkiksi ajoneuvolain mopoa ja traktoria teknisesti lähellä olevat sotilasajoneuvot olisivat moottorikäyttöisiä sotilasajoneuvoja, jos ne luokiteltaisiin sotilasajoneuvoksi.

Momentin 4 kohdan mukaan Puolustusvoimien ajoneuvolla tarkoitettaisiin sotilasajoneuvoja sekä muita ajoneuvoja, jotka on merkitty ajoneuvolaissa (82/2021) tarkoitettuun rekisteriin ja joiden haltijaksi on merkitty Puolustusvoimat. Kyse olisi yleismääritelmästä, jolla tarkoitettaisiin kaikkia Puolustusvoimien ajoneuvoja ja sotilasajoneuvoja riippumatta siitä, mihin rekisteriin ne on rekisteröity. Määritelmän mukaisesti ajoneuvon tai sotilasajoneuvon haltijuus ja omistajuus määrittelee sen, onko kyse Puolustusvoimien ajoneuvosta.

Momentin 5 kohdan mukaan Puolustusvoimien ensirekisteröinnillä tarkoitettaisiin sotilasajoneuvon yksilöintitietojen sekä sotilasajoneuvon omistajuutta, haltijuutta, käyttövastaavaa ja käyttötarkoitusta koskevien tietojen merkitsemistä ensimmäistä kertaa Suomessa sotilasajoneuvorekisteriin. Puolustusvoimien ensirekisteröinti olisi mahdollista tehdä Suomessa ainoastaan kerran.

Ensirekisteröinnin osalta, kuten eräiden muidenkin esitettyjen säännösten osalta, on huomattava, että vaikka sääntely on lähellä ajoneuvolain vastaavaa sääntelyä, laissa ei mainita liikennevakuutusta. Tämä johtuu siitä, että valtion omistamien ajoneuvoilla ei ole liikennevakuutusta, vaan Valtiokonttori suorittaa vahinkotilanteissa tarvittavat maksut. Järjestelmä takaa kuitenkin vastaavan lopputuloksen kuin mitä liikennevakuutusjärjestelmä takaa.

Momentin 6 kohdan mukaan Puolustusvoimien kytkentäkatsastuksella tarkoitettaisiin vetävän ja hinattavan sotilasajoneuvon tai vetävän ja hinattavien ajoneuvojen välisten kytkentöjen hyväksymiseksi suoritettavaa tarkastusta.

Momentin 7 kohdan mukaan Puolustusvoimien muutoskatsastuksella tarkoitettaisiin sotilasajoneuvon tehtyjen muutosten hyväksymiseksi taikka sotilasajoneuvosta sotilasajoneuvorekisteriin merkittyjen tietojen muuttamiseksi tai täydentämiseksi suoritettavaa tarkastusta.

Momentin 8 kohdan mukaan Puolustusvoimien muutosrekisteröinnillä tarkoitettaisiin sotilasajoneuvon haltijuutta tai käyttötarkoitusta koskevissa tiedoissa tapahtuneiden muutosten merkitsemistä sotilasajoneuvorekisteriin, eli Puolustusvoimien ensirekisteröinnissä sotilasajoneuvorekisteriin tallennettuihin tietoihin tulneiden muutosten merkitsemistä sotilasajoneuvorekisteriin.

Momentin 9 kohdan mukaan Puolustusvoimien määräaikaishälytyskatsastuksella tarkoitettaisiin sotilasajoneuvon käytön aikaista määräajoin suoritettavaksi säädettyä sotilasajoneuvon kunnon ja sotilasajoneuvorekisteriin merkittyjen tietojen tarkastamista.

Momentin 10 kohdan mukaan Puolustusvoimien rekisteröintikatsastuksella tarkoitettaisiin yksittäisen sotilasajoneuvon luokitusta, vaatimustenmukaisuuden toteamista ja sotilasajoneuvorekisteriin rekisteröintiä varten suoritettavaa tarkastusta. Puolustusvoimien rekisteröintikatsastuksesta säädettäisiin 24 §:ssä.

Puolustusvoimien rekisteröintikatsastus tehtäisiin sotilasajoneuvoille, jotka ensimmäistä kertaa merkitään sotilasajoneuvorekisteriin. Velvollisuus koskisi niin uutta kuin käytettyä sotilasajoneuvoa.

Puolustusvoimien rekisteröintikatsastuksessa todettaisiin sotilasajoneuvon rekisteröintiä varten tarpeelliset tiedot ja tarkastettaisiin, onko sotilasajoneuvo kunnoltaan turvallinen sekä rakenteeltaan, mitoiltaan ja varusteiltaan säännösten mukainen.

Momentin *11 kohdan* mukaan Puolustusvoimien rekisteritunnuksella tarkoitettaisiin sotilasajoneuvon yksilöivää Puolustusvoimien rekisteröinnin suorittajan antamaa numerosarjaa tai kirjain- ja numerosarjaa. Kyse on sotilasajoneuvon yksilöivästä numerosarjasta tai kirjain- ja numerosarjasta.

Momentin *12 kohdan* mukaan Puolustusvoimien rekisteröinnin suorittajalla tarkoitettaisiin pääesikunnan teknillistä tarkastusosastoa ja pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston nimeämää Puolustusvoimien palkattuun henkilöstöön kuuluvaa henkilöä. Puolustusvoimien rekisteröinnin suorittaja on aina Puolustusvoimien virassa toimiva henkilö. Rekisteröinnin suorittaja voi olla joko pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston virkamies tai Puolustusvoimien hallintoyksikössä oleva virkamies, jonka teknillinen tarkastusosasto on nimennyt. Muilla tahoilla ei olisi mahdollisuutta suorittaa ajoneuvojen rekisteröintejä Puolustusvoimissa.

Momentin *13 kohdan* mukaan Puolustusvoimien siirtokilvellä tarkoitettaisiin sotilasajoneuvon kiinnitettävää kilpeä, jossa on Puolustusvoimien rekisteritunnus. Puolustusvoimien siirtokilvestä säädettäisiin lain 23 §:ssä.

Momentin *14 kohdan* mukaan Puolustusvoimien siirtoluvalla tarkoitettaisiin ajoneuvotarkastajan antamaa lupaa sotilasajoneuvon kuljettamiseksi tietyssä ajanjaksona. Puolustusvoimien siirtoluvasta säädettäisiin lain 22 §:ssä.

Momentin *15 kohdan* mukaan Puolustusvoimien tyyppihyväksynnällä tarkoitettaisiin menettelyä, jossa tämän lain 13 §:ssä tarkoitettu Puolustusvoimien tyyppihyväksyntäviranomaisen varmentaa, että ennen ajoneuvon rekisteröintiä sotilasajoneuvorekisteriin ajoneuvon, järjestelmän, komponentin, erillisen teknisen yksikön, osan tai varusteen tyyppi täyttää Puolustusvoimien asiaankuuluvat hallinnolliset säännökset ja tekniset vaatimukset. Yksittäiselle sotilasajoneuvolle vastaava varmentaminen tehdään Puolustusvoimien rekisteröintikatsastuksessa.

Momentin *16 kohdan* mukaan Puolustusvoimien valvontakatsastuksella tarkoitettaisiin sellaista sotilasajoneuvossa todettujen vikojen ja puutteiden vuoksi suoritettavaa Puolustusvoimien katsastusta, jonka määrää ajoneuvotarkastaja.

Momentin *17 kohdan* mukaan rekisterikortilla tarkoitettaisiin Puolustusvoimien rekisteröinnin suorittajan ensirekisteröinnistä tai muutosrekisteröinnistä antamaa asiakirjaa, joka todistaa, että sotilasajoneuvo on rekisteröity sotilasajoneuvorekisteriin.

Momentin *18 kohdan* mukaan sotilasajoneuvolla tarkoitettaisiin puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseen tarkoitettua, valmistettua tai varustettua ajoneuvoa, joka on merkitty sotilasajoneuvorekisteriin. Määritelmä olisi lain soveltamisalan kannalta merkittävä. Jotta ajoneuvo olisi sotilasajoneuvo ja lain soveltamisalan piirissä, olisi ajoneuvon oltava nimenomaisesti tarkoitettu, valmistettu tai varustettu Puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien suorittamiseen ja tästä johtuen rekisteröity sotilasajoneuvorekisteriin. Näin ollen muut Puolustusvoimien ajoneuvot rekisteröitäisiin ajoneuvolain mukaan ja ne olisivat myös ajoneuvolain soveltamisalan piirissä.

Määritelmän sitominen sotilasajoneuvorekisteriin vastaisi sitä, mitä ilmailulaissa (864/2014) säädetään sotilasilma-aluksen määritelmästä. Mainitun määritelmän mukaan sotilasilma-alus on ilma-alus, joka on merkitty sotilasilma-alusrekisteriin.

Momentin 19 kohdan mukaan sotilasajoneuvon haltijalla tarkoitettaisiin sitä Puolustusvoimien hallintoyksikköä, joka pääasiallisesti päättää sotilasajoneuvon käytöstä. Sotilasajoneuvoja on sijoitettuna laajasti Puolustusvoimien organisaatiossa esimerkiksi joukko-osastoihin ja Puolustusvoimien laitoksiin. Nämä tahot myös hallinnoivat sotilasajoneuvojen käyttöä.

Momentin 20 kohdan mukaan Puolustusvoimien valvontatarkastuksella tarkoitettaisiin tiellä ja muualla Puolustusvoimien suorittamaa Puolustusvoimien ajoneuvon kunnan ja rekisteriin merkittyjen tietojen sekä ajo- ja lepoaikojen noudattamista ja kuormauksen tarkastusta. Rekisteritiedot tarkastettaisiin sotilasajoneuvorekisteristä ja liikenneasioiden rekisteristä sen mukaan, mihin rekisteriin Puolustusvoimien ajoneuvo on rekisteröity.

3 §. Sotilasajoneuvon rekisteröinti ja katsastus. Pykälä olisi yleissäännös rekisteröinnistä ja katsastuksesta. Pykälän 1 momentti vastaisi sisällöltään pääasiallisesti voimassa olevan ajoneuvolain 11 §:ää. Sotilasajoneuvo olisi rekisteröitävä ja asianmukaisesti katsastettava Puolustusvoimissa eikä sotilasajoneuvoa ja siihen tai sen hinattavaan sotilasajoneuvon kytkettävää hinattavaa sotilasajoneuvo tai muuta ajoneuvoa saisi käyttää liikenteessä, jos sitä ei olisi asianmukaisesti ensirekisteröity, muutosrekisteröity tai katsastettu.

Asianmukaisella ensirekisteröinnillä, muutosrekisteröinnillä ja katsastamisella tarkoitettaisiin Puolustusvoimien ensirekisteröintiä, muutosrekisteröintiä, rekisteröintikatsastusta, muutoskatsastusta, kytkentäkatsastusta ja määräaikaikatsastusta koskevien tämän lain säännösten ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Laissa tai sen nojalla voitaisiin säätää poikkeuksista rekisteröinti- ja katsastusvelvollisuuteen. Ajoneuvo, jota ei olisi esimerkiksi määräaikaikatsastettu ajallaan tai johon olisi tehty katsastusta edellyttäviä muutoksia esittävä katsastukseen, olisi automaattisesti käyttökiellossa.

Säännöstä voidaan pitää keskeisenä. Puolustusvoimilla on erityinen velvollisuus huolehtia muun muassa asevelvollisten turvallisuudesta kaikissa valmiuden tiloissa. Sotilasajoneuvojen asianmukaisella katsastuksella voidaan osaltaan varmistaa se, ettei sotilasajoneuvojen käytöstä aiheudu tarpeetonta hengen tai terveyden vaaraa.

Pykälän 2 momentin mukaan myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu Puolustusvoimien ajoneuvo voitaisiin rekisteröidä sotilasajoneuvorekisteriin, jos se on välttämätöntä sen käyttötarkoituksesta johtuen. Tilanteissa olisi kyse esimerkiksi Puolustusvoimien omistamista pakettiautoista, joita käytettäisiin ulkomailla rauhanturvatehtävissä. Näiden ajoneuvojen tekniset ominaisuudet eivät poikkea siitä, mitä ajoneuvolaissa säädetään. Kuitenkin ajoneuvon puolustusvoimallisesta käyttötarkoituksesta johtuen ajoneuvo olisi rekisteröitävä sotilasajoneuvorekisteriin ja sitä olisi muutenkin käsiteltävä sotilasajoneuvona.

Pykälän 3 momentissa olisi puolustusministeriön asetuksenantovaltuus siitä, mitä maalla kulkemaan tarkoitettuja laitteita ei olisi rekisteröitävä. Kyse on teknisesti yksinkertaisista liikkuvista laitteista.

4 §. Vastuu sotilasajoneuvon kunnosta, rekisteröinnistä ja katsastuksesta. Pykälä vastaisi voimassa olevan ajoneuvolain 12 §:ää. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yleisesti siitä, että Puolustusvoimat olisi vastuussa siitä, ettei rekisteröintivelvollisuuden alaista, sotilasajoneuvorekisteriin rekisteröimätöntä sotilasajoneuvoa käytettäisi liikenteessä. Lisäksi Puolustusvoimat olisi vastuussa siitä, että sotilasajoneuvo on säännösten ja määräysten mukaisesti katsastettu ja liikennekelpoinen.

Vastaavasti kuin edellä 3 §:n perusteluissa on todettu, kyse on keskeisestä säännöksestä muun muassa asevelvollisuutta suorittavien turvallisuuden kannalta. Maanpuolustusvelvollisuus on

perustuslaissa säädetty velvollisuus, mikä luo Puolustusvoimille erityisen vastuun huolehtia asevelvollisten turvallisuudesta kaikissa valmiuden tiloissa.

Pykälän 2 ja 3 momentti vastaisivat sitä, mitä ajoneuvolain 12 §:n 2 momentissa säädetään, jos ajoneuvoa kuljettaa sen omistajan tai haltijan työntekijä. Vastaavasti kuin ajoneuvon omistajaan taikka omistajaan tai haltijaan työsuhteessa oleva, sotilasajoneuvon kuljettaja, ajaja tai johtaja ei ole sotilasajoneuvon omistaja tai haltija.

Käsiteltävänä olevan pykälän 2 momentin mukaan vastuu sotilasajoneuvon liikennekelpoisuudesta ja huollosta olisi Puolustusvoimilla. Vastaavasti kuin työnantajatilanteissa, sotilasajoneuvon kuljettajalla, ajajalla ja johtajalla ei ole vastuuta sotilasajoneuvon liikennekelpoisuudesta ja huollosta, koska sotilasajoneuvot ovat Puolustusvoimien omistuksessa tai hallinnassa. Puolustusvoimilla on yleinen vastuu sotilasajoneuvoistaan. Vastuu korostuu etenkin tilanteissa, joissa sotilasajoneuvoja käyttää tai niissä on kydyissä asevelvollisia.

Käsiteltävänä olevan pykälän 3 momentin mukaan Puolustusvoimien ajoneuvon kuljettaja, ajajan ja johtajan olisi ilmoitettava viipymättä sotilasajoneuvon haltijalle sotilasajoneuvon kunnossa havaitsemistaan puutteista, joita hän ei voi itse korjata. Ajajalla ja johtajalla viitattaisiin esimerkiksi panssariajoneuvoihin, joissa ajajalla ei olisi riittävää näkyvyyttä ympärilleen, jolloin käyttöön vaaditaan panssariajoneuvon ajaja sekä panssariajoneuvon ohjauskäskyjä antava johtaja, jolla on näkyvyys panssariajoneuvon ympärille ja ulkopuolelle. Säännöksellä selkeytettäisiin osaltaan sotilasajoneuvojen kuntoon, rekisteröintiin ja katsastukseen liittyviä oikeusturvankäkohtia.

5 §. *Velvoite korjata puutteellisuus ja vika.* Pykälä vastaisi voimassa olevan ajoneuvolain 4 §:ää. Säännös sisältäisi kiellon käyttää liikenteessä sotilasajoneuvoa, jonka rakenteessa tai varusteissa havaitaan turvallisuuteen tai ympäristöominaisuuksiin vaikuttava puutteellisuus tai vika. Turvallisuutta ja ympäristöominaisuuksia koskeva rajausta tarkoittaisi käytännössä sitä, että sotilasajoneuvolla saisi ajaa, vaikka esimerkiksi sen sisäilman lämmitin on rikki. Toisaalta esimerkiksi panssariajoneuvon johtajan ajajalle antamien ohjauskäskyjen antamiseen tarvittava viestiyhteydessä oleva merkittävä vika olisi momentissa tarkoitettu puutteellisuus tai vika.

Pykälän 2 momentin mukaan kielto ei kuitenkaan koskisi matkalla todettua, olosuhteet huomioon ottaen vähäiseksi katsottavaa puutteellisuutta tai vikaa, joka on syntynyt matkan kestäessä ja joka ei ole ollut välittömästi havaittavissa ja korjattavissa tai jonka korjausta ei voida ilman huomattavaa hankaluutta matkalla suorittaa.

Sotilasajoneuvojen osalta on huomattava, että vastuu voi jakaantua useammalle taholle. Esimerkiksi panssariajoneuvoissa on aina panssariajoneuvon ajaja ja johtaja. Ajajalla ei ole täyttä näkyvyyttä panssariajoneuvon sisältä, joten kuljettaminen tapahtuu panssariajoneuvon johtajan antamien määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Tämä vaikuttaa myös siihen, mitkä mahdollisuudet eri toimijoilla on havainnoida ja arvioida sotilasajoneuvossa havaittuja puutteellisuuden ja vikoja. Esimerkiksi panssarivaunun johtajalla on näkyvyys panssarivaunun ulkopuolelle siihen, toimivatko valot, kun taas ajaja pystyy arvioimaan vain sen, toimiiko valojen kytkin asianmukaisesti. Arvio puutteellisuuden tai vian havaitsemisesta olisi näin ollen kokonaisharkintaa.

6 §. *Sotilasajoneuvon rakenne, hallintalaitteet ja varusteet.* Pykälä vastaisi sisällöltään pääosin voimassa olevan ajoneuvolain 7 §:n 1 momenttia ja 13 §:ää. Pykälässä säädetäisiin sotilasajoneuvon rakenteesta, hallintalaitteista ja varusteista, jotka liikenteessä käytettävässä sotilasajoneuvossa on oltava sen turvallista käyttämistä varten.

Pykälän 1 momentissa annettaisiin perussäännökset siitä, minkä tasoiset tekniset vaatimukset sotilasajoneuvon on täytettävä. Pääsääntö olisi, että sotilasajoneuvon olisi täytettävä vähintään sotilasajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohtana voimassa olleet tekniset vaatimukset.

Sotilasajoneuvotekniikan kehittyessä on selvää, että vähimmäisvaatimustaso kasvaa. Tästä johtuen säännöksessä todetusti teknisiin vaatimuksiin voitaisiin soveltaa myös ensimmäisen käyttöönottoajankohdan jälkeen voimaan tulleita teknisiä vaatimuksia. Tämä mahdollistaa sotilasajoneuvon päivittämisen täyttämään uudempia teknisiä vaatimuksia.

Sotilasajoneuvoissa on osana teknisiä vaatimuksia otettava huomioon myös kyberturvallisuus. Kyberturvallisuuden huomioon ottaminen on jo osana Puolustusvoimien toimintaa myös Puolustusvoimien lakisäateisten tehtävien suorittamisen kautta. Tästä syystä, toisin kuin ajoneuvoissa, kyberturvallisuutta ei tarvitse nimenomaisesti ottaa huomioon säännöksissä. Sotilasajoneuvoissa ei ole myöskään kyse liikenneturvallisuuteen vaikuttavista järjestelmistä.

Perussäännös toimisi lähtökohtana esimerkiksi käytettynä maahantuodun sotilasajoneuvon vaatimustenmukaisuutta ja sotilasajoneuvon muuttamista koskevalle sääntelylle. Käytetyn sotilasajoneuvon, osan, järjestelmän, komponentin ja erillisen teknisen yksikön vaatimustenmukaisuuden osalta todettaisiin aiempaa sääntelyä vastaavasti, että vaatimustenmukaisuutta arvioitaessa saa ottaa huomioon luontaisen käytöstä johtuvan kulumisen, jolla ei ole vähäistä suurempaa vaikutusta turvallisuuteen.

Säännökselle on tarvetta, koska sotilasajoneuvoa koskevat tekniset vaatimukset koskevat uusia ajoneuvoja ja vaatimusten tasossa on huomioitu se, että ominaisuudet jossain määrin heikkenevät sotilasajoneuvon normaalin käytön aikana. Heikkeneminen tapahtuu esimerkiksi jarrujen kitkapintojen kulumisen, äänenvaimentimen vaimennusmateriaalin ominaisuuksien heikkenemisen taikka lasien ja valaisimien pintojen himmenemisen johdosta. Luontaiselle kulumiselle sallituista rajoista säädetään esimerkiksi Puolustusvoimien määräaikaikatsastusta koskevissa säännöksissä ja määräyksissä. Sotilasajoneuvon ei edellytetäisi olevan uudenveroinen, mutta luontainen kuluminenkin sallittaisiin vain tiettyyn rajaan asti. Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston olisi asettava raja-arvoja, joiden ylittyessä muuntuminen ei olisi enää hyväksyttävää. Säännöksellä myös selkeytettäisiin sitä, että esimerkiksi kolarikorjauksessa saa käyttää käytettyä sotilasajoneuvosta peräisin olevia, vaurioituneita osia vastaavia hyväkuntoisia osia, vaikka ne eivät enää kaikilta osin olisi uutta osaa koskevien vaatimusten mukaisia.

Pykälän 2 momentti sisältäisi luettelon sotilasajoneuvon vähimmäistason turvallisuusvarusteista, jotka sotilasajoneuvossa tulisi olla sen käyttöönoton ajankohdan vaatimuksista riippumatta. Momentin 1 kohdassa säädettäisiin ohjauslaitteesta. Sen olisi oltava luotettava ja toiminnaltaan varma.

Momentin 2 kohdan mukaan käyttöjarru tulisi olla moottorikäyttöisessä sotilasajoneuvossa ja momentin 3 kohdassa säädettäisiin pakollisiksi renkaat ja vanteet taikka telat ja jalakset, jotka vastaavat niille kohdistuvaa kuormitusta.

Momentin 4 kohdan mukaan moottorikäyttöisessä ajoneuvossa tulisi olla paloturvallinen polttoaine- ja sähköjärjestelmä ja momentin 5 kohdassa säädettäisiin pakolliseksi tarpeelliset valaisimet, heijastimet ja heijastavat tunnuskilvet.

Momentin 6 kohdan mukaan sotilasajoneuvoissa olisi oltava varoituskolmio, jos sotilasajoneuvon suurin teknisesti sallittu kokonaismassa on yli 825 kilogramma.

Momentin 7 kohdassa säädettäisiin kuljettajan tai panssariajoneuvon johtajan riittävästä näkyvyydestä eteen, sivuille ja taakse. Kuljettajan tai panssariajoneuvon johtajan riittävä näkyvyys taakse saataisiin tarvittaessa järjestää taustapeilien avulla tai muulla vastaavalla järjestelmällä.

Momentin 8 kohdan mukaan tuulilasillisissa sotilasajoneuvoissa olisi oltava tarpeelliset laitteet näkyvyyden varmistamiseksi kaikissa sääoloissa. Tällä tarkoitettaisiin esimerkiksi tuulilasin pyyhkijöitä ja huurteenpoistojärjestelmää.

Momentin 9 kohdassa säädettäisiin pakollisiksi tarpeelliset laitteet ja rakenteet muiden tienkäyttäjien suojaamiseksi törmäystilanteessa. Kevyellä sotilasajoneuvolla tarkoitettaisiin lähinnä kaksi- ja kolmipyöräisiä sotilasajoneuvoja sekä maastoajoneuvoja.

Momentin 10 kohdan mukaan äänimerkinantolaite olisi oltava moottorikäyttöisessä sotilasajoneuvossa.

Momentin 11 kohdassa säädettäisiin nopeusmittari pakolliseksi moottorikäyttöisille sotilasajoneuvoille ja momentin 12 kohdan mukaan neli- tai useampipyöräisessä moottorikäyttöisessä sotilasajoneuvossa tulisi olla peruutuslaite.

Momentin 13 kohdan mukaan sotilasajoneuvon rakenteen tulisi turvata sotilasajoneuvon riittävä ohjattavuus, riittävät kaarreaajo- ja jarrutusominaisuudet sekä kääntyvyys. Vaatimus toimisi perussäännöksenä sekä sotilasajoneuvojen hyväksymiselle liikenteeseen että sotilasajoneuvoihin tehtävien muutosten turvallisuuden varmistamiselle.

Momentin 14 kohdassa säädettäisiin riittävästä maavarasta, joka koskisi pyörillä varustettuja sotilasajoneuvoja. Vaatimus toimisi perussäännöksenä erityisesti sotilasajoneuvolle tehtävien muutosten yhteydessä. Maavaran riittävyys riippuu sotilasajoneuvosta ja tapauskohtaisista olosuhteista, mutta yleisenä periaatteena voidaan pitää, että sotilasajoneuvo ei saisi mennä rikki siitä, että se osuu sotilasajoneuvon käyttötarkoitus huomioon ottaen yleisesti vastaantuleviin esteisiin, esimerkiksi maastossa oleviin kiviin tai tiellä oleviin kaivojen kansiin. Sotilasajoneuvon maavaran tulisi olla sellainen, että sillä pystyy tarvittaessa ajamaan maastossa.

Momentin 15 kohdan mukaan tavarankuljetukseen käytettävässä sotilasajoneuvossa olisi oltava turvalliset ja kuljetettavalle kuormalle soveltuvat kuormatilan rakenteet, laitteet ja varusteet sekä kuorman sitomiseen ja varmistamiseen käytettävät sidonta- ja kiinnitysvälineet. Nämä katkaisivat myös vaihtokuormakorin ja merikontin kiinnittämisen ajoneuvon sekä tavarankuljetuksen kiinnittämisen näihin. Tämä olisi perussäännös tavarankuljetukseen käytettävän sotilasajoneuvon kuormatilan ja esimerkiksi kuorman kiinnityspisteitä koskeville tarkemmille säännöksille ja määräyksille.

Momentin 16 kohdassa säädettäisiin toiminnaltaan varmasta ja kestävästä kytkentälaitteesta, joka tulisi olla hinattavassa sotilasajoneuvossa ja sotilasajoneuvossa, jota käytetään hinattavan sotilasajoneuvon tai ajoneuvon vetoon. Tämä olisi perussäännös vetävän sotilasajoneuvon ja hinattavan sotilasajoneuvon tai ajoneuvon välisessä kytkennässä käytettäviä kytkentälaitteita koskeville säännöksille ja määräyksille.

Pykälän 3 momentin mukaan käytetyn sotilasajoneuvon katsottaisiin täyttävän pykälän 1 ja 2 momentin vaatimukset, jos se täyttää ne tekniset vaatimukset, jotka olivat voimassa Suomessa sotilasajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohtana tai tätä myöhemmin.

Aiemmin sotilasajoneuvoja koskevat määräykset ja tekniset vaatimukset ovat pohjautuneet ajoneuvolakiin sekä sen nojalla annetulla puolustusministeriön asetuksella säädettyihin poikkeuksiin. Liikenne- ja viestintäviraston määräyksistä on voitu antaa poikkeuksia pääesikunnan määräyksillä. Teknisiä vaatimuksia on myös tullut kansainvälisistä sotilasstandardeista. Näin ollen teknisten vaatimusten täyttymistä olisi arvioitava näitä vasten.

Pykälän 4 momentti sisältäisivät pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle osoitetut määräysenantovaltuudet. Esimerkkinä sotilasajoneuvon varusteesta voidaan mainita sotavalot. Lisäksi poikkeuksia voitaisiin antaa esimerkiksi nopeusmittarin vaatimuksesta, jos sotilasajoneuvon suurin rakenteellinen nopeus olisi esimerkiksi enintään 25 kilometriä tunnissa.

7 §. Sotilasajoneuvon valmistenumero. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sotilasajoneuvon valmistenumeroista yleisenä rakenne- ja varustevaatimuksena. Valmistenumeroiksi hyväksyttäisiin sotilasajoneuvon valmistajan tai pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston antama valmistenumero. Valmistenumero tulisi merkitä todistettavasti ja pysyvästi sotilasajoneuvoon, minkä lisäksi sen tulisi olla selkeästi nähtävissä. Jos valmistenumero vahingoittuu tai se poistetaan, se tulisi merkitä sotilasajoneuvoon uudelleen.

Pykälän 2 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto merkitsisi sotilasajoneuvorekisteriin tiedon valmistenumeroille tehtävistä toimenpiteistä ja mahdollisesta uudesta sijainnista.

Pykälän 3 momentti sisältäisi puolustusministeriölle osoitetun asetuksenantovaltuuden.

Pykälän 4 momentti sisältäisi pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle osoitetun määräysenantovaltuuden.

8 §. Puolustusvoimien erikoiskuljetuksessa käytettävää Puolustusvoimien ajoneuvoa koskevat erityisvaatimukset. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan ajoneuvolain 19 §:ää Puolustusvoimien erikoiskuljetusten erityispiirteet huomioon ottaen. Puolustusvoimien erikoiskuljetukset ovat usein kokonsa puolesta suuria (lähtökohtaisesti erottuvat muusta liikenteestä) ja ne tapahtuvat suunnitelman mukaisesti. Suurempiin harjoituksiin liittyen kuljetuksista ja niiden aiheuttamista haitoista liikenteelle tiedotetaan julkisesti. Erikoiskuljetusten määrät eivät kuitenkaan ole sitä luokkaa, että Puolustusvoimien kannattaisi hankkia ajoneuvolaissa tarkoitettuja erikoiskuljetusajoneuvoja ja varoitusautoja, vaan näiden sijasta olisi tarkoituksenmukaista käyttää Puolustusvoimien ajoneuvoja, joissa olisi mahdollisimman pitkälti samanlaiset merkinnät, varoitusvalaisimet ja muut varoituslaitteet kuin ajoneuvolain tarkoittamissa erikoiskuljetusajoneuvoissa ja varoitusautoissa. Esteitä ei olisi myöskään sille, että Puolustusvoimat käyttäisi erikoiskuljetuksessa ajoneuvolain mukaisia erikoiskuljetusajoneuvoja tai varoitusautoja.

Pykälän 1 momentti sisältäisi yleissäännöksen Puolustusvoimien erikoiskuljetuksessa käytettävän Puolustusvoimien ajoneuvon merkinnöistä, varoitusvalaisimista ja vastaavista muista varoituslaitteista. Puolustusvoimien ajoneuvolta vaadittavien yleisten merkintöjen lisäksi vaadittavilla riittäväillä lisämerkinnöillä ehkäistäisiin Puolustusvoimien erikoiskuljetuksesta aiheutuvaa haittaa ja vaaraa muille tiellä liikkuville. Momentti sisältäisi lisäksi pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle osoitetun määräysenantovaltuuden.

Pykälän 2 momentti sisältäisi Puolustusvoimien erikoiskuljetuksessa käytettävää Puolustusvoimien varoitusajoneuvoa koskevan perussäännöksen, jossa säädettäisiin Puolustusvoimien varoitusajoneuvon massasta, ajoneuvoluokasta, näkyvyysvaatimuksista ja varoituslaitteista. Käytettävä ajoneuvo voisi olla Puolustusvoimien ajoneuvo tai sotilasajoneuvo. Momentti sisältäisi

lisäksi pääesikunnan teknillisen tarkastusosastolle osoitetun määräyksenantovaltuuden. Momentti koskisi nimenomaisesti Puolustusvoimien varoitusajoneuvolle asetettavia vaatimuksia, eikä se siis rajaisi pois mahdollisuutta käyttää myös ajoneuvolaissa tarkoitettua varoitusajoneuvoa tarpeen mukaan Puolustusvoimien erikoiskuljetuksissa.

Pykälän 3 momentti sisältää pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle osoitetun määräyksenantovaltuuden.

9 §. *Viranomaiset puolustushallinnossa.* Pykälässä säädettäisiin sotilasajoneuvoihin ja kansainvälisiin sotilasajoneuvoihin liittyvistä viranomaistoiminnoista puolustushallinnossa. Kuten nykytilassa perustuslain nojalla, Puolustusvoimat kuuluvat puolustusministeriön ohjauksen ja valvonnan alaisuuteen. Ohjausta toteutetaan muun muassa tulossopimusprosessilla.

Vallitsevassa Puolustusvoimien organisaatiossa sotilasajoneuvojen ja kansainvälisten sotilasajoneuvojen teknisten ominaisuuksien valvonta, tarkastus ja ohjaus sekä teknisten normien antovaltuudet on osoitettu pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle. Tämän lain voimaantulon myötä teknillisen tarkastusosaston asema Puolustusvoimissa lähenisi sitä, mitä ajoneuvolaissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä.

On lisäksi huomattava, että puolustusministeriöllä on hallinnonalan ylimpänä viranomaisena velvollisuus valvoa Puolustusvoimien toimintaa ja tarvittaessa hallinnollisesti puuttua siihen havaitessaan lainvastaisuutta tai muuta menettelyä, joka voisi vaarantaa sotilasajoneuvojen asianmukaisen käytön, turvallisuuden tai pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston riippumattoman toiminnan.

Puolustusvoimien sisällä havaittuihin puutteisiin puututaan normaalisti hallinnollisin menettelyin, sotilaskurinpitomenettelyllä ja viime kädessä rikosvastuun toteuttamisen kautta siten, kuin esimerkiksi sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetussa laissa säädetään. Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto on puolestaan osana Puolustusvoimia Puolustusvoimien sisäisen laillisuusvalvonnan kohteena.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin informatiivisesti puolustusministeriön suorittamasta ohjauksesta ja valvonnasta. Kuten nykyisin perustuslain 68 §:n nojalla, puolustusministeriö suorittaa muun muassa resurssi- ja normiohjausta. Tältä osin säännös on informatiivinen.

Keskeinen ohjauksen työkalu on tulossopimukset ja –tavoitteet. Vastaisuudessa pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto on huomioitava nimenomaisesti puolustusministeriön ja Puolustusvoimien tulossopimuksessa ja tulostavoitteiden asettamisessa.

Pykälän 2 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto hoitaisi sotilasajoneuvoihin ja kansainvälisiin sotilasajoneuvoihin liittyviä viranomaistehtäviä sekä muihin Puolustusvoimien hallinnassa olevien ajoneuvojen hankintaan ja käyttöön liittyviä valvontatehtäviä. Säännöksen mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto olisi Suomessa ainoa taho, joka hoitaisi sotilasajoneuvoja ja kansainvälisiä sotilasajoneuvoja koskevia viranomaistehtäviä. Lisäksi pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto valvoisi yleisesti Puolustusvoimien ajoneuvojen hankintaa ja käyttöä.

Pykälän 3 momentissa olisi tarkemmin säädetty pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston tehtävistä. Näitä tehtäviä olisi liikenteen turvallisuuden ja sotilasajoneuvojen teknisen kehityksen edistäminen Puolustusvoimien osalta. Lisäksi pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaisi edellä mainitusti toimialaansa koskevia teknisiä määräyksiä säädetyn toimivaltansa puitteissa.

Käsiteltävänä olevassa ehdotuksessa esitetään lukuisia määräyksenantovaltuuksia pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle. Lisäksi ajoneuvolain esitetyssä muutoksessa esitetään ajoneuvolakiin määräyksenantovaltuutta pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin teknillisen tarkastusosaston päälliköstä, joka vastaisi 2 momentissa tarkoitetun toiminnan kehittamisestä ja tuloksellisuudesta sekä tavoitteiden saavuttamisesta. Riittävä riippumattomuus etenkin valvonta- ja tarkastustoiminnassa sekä määräysten antamisessa edellyttää, että teknillisen tarkastusosastoa johtava päällikkö ei voi vastaisuudessa olla Puolustusvoimien nimittämä, ja nimitysvalta olisi tarkoituksenmukaista siirtää puolustusministeriölle. Tämä edellyttää puolustusvoimista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamista.

Pykälän 5 momentissa olisi säädetty ajoneuvotarkastajien asemasta. Puolustusvoimat on laaja organisaatio, mistä johtuen sotilasajoneuvojen tarkastustoiminnan asianmukainen järjestäminen edellyttää Puolustusvoimien hallintoyksiköihin sijoitettuja ajoneuvotarkastajia. Ajoneuvotarkastajat olisivat tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston valvonnassa ja ohjauksessa. Ajoneuvotarkastajalta edellytetään oikeuksia suorittaa Puolustusvoimien katsastuksia, joista säädetään katsastustoiminnasta annetun lain 2 §:n 2 momentin nojalla annetussa puolustusministeriön asetuksessa. Vaatimuksia on tarkemmin kuvattu edellä 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Ajoneuvotarkastajan on täytettävä edellä kuvatut vaatimukset, jotta pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voisi hyväksyä hänet. Se, missä Puolustusvoimien hallintoyksikössä ajoneuvotarkastaja on, ei ole merkitsevää, joten esimerkiksi pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston virkamieskin voisi toimia ajoneuvotarkastajana, kunhan ajoneuvotarkastajan tehtävien suorittamisesta ei synny jääviyttä.

Ajoneuvotarkastajan tehtävät edellyttävät riippumattomuutta ja objektiivisuutta. Tästä johtuen ajoneuvotarkastajan olisi kiinnitettävä toiminnassaan erityistä huomioita jääviyteen, eli ajoneuvotarkastaja ei voi tarkastaa ajoneuvoja, jotka ovat hänen kunnossapitovastuullaan tai hän on osallistunut ajoneuvon kunnossapitoon tai huoltoon. Jääviys olisi huomioitava toimintaa suunniteltaessa ja järjestettäessä.

Pykälän 6 momentissa olisi määräyksenantovaltuus pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle. Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voisi antaa tarkemmat määräykset ajoneuvotarkastajatoiminnan järjestämisestä Puolustusvoimissa. Määräyksessä voitaisiin antaa tarkemmat normit ajoneuvotarkastajien työn organisoinnista sekä siitä, mihin Puolustusvoimien hallintoyksikköön ajoneuvotarkastajia on sijoitettuna.

2 luku. Sotilasajoneuvojen luokitus

10 §. Sotilasajoneuvojen luokitus. Sotilasajoneuvoja ei voida luokitella ajoneuvolain mukaisiin ajoneuvoluokkiin ja ne olisi luokiteltava sotilasajoneuvojen tekniset erityispiiret huomioon ottaen.

Pykälän 1 momentin mukaan sotilasajoneuvo olisi ajoneuvo, johon sen sotilaallisen käyttötarkoituksen vuoksi sovelletaan ajoneuvolaissa säädetyn luokituksen mukaan määräytyvistä teknisistä vaatimuksista poikkeavia teknisiä vaatimuksia.

Sotilasajoneuvot poikkeavat usein teknisesti merkittävästi esimerkiksi panssaroinnista ja aseistuksesta johtuen siitä, mitä ajoneuvolaissa säädetään ajoneuvojen luokituksesta. Sotilasajoneuvon luokitus olisi aina sidottu puolustusvoimien lakisääteisiin tehtäviin ja sotilaalliseen käyttö-tarkoitukseen.

Pykälän 2 momentin mukaan myös ajoneuvolaissa tarkoitettu Puolustusvoimien ajoneuvo voitaisiin luokitella sotilasajoneuvoksi, jos se on välttämätöntä sen erityisen käyttötarkoituksen johdosta. Näissä tilanteissa olisi lähinnä kyse tavanomaisten ajoneuvojen käytöstä esimerkiksi kriisinhallintaoperaatioissa, joissa on tarvetta esimerkiksi tavallisille pakettiautoille. Näiden ajoneuvojen tekniset vaatimukset eivät poikkea siitä, mitä ajoneuvolaissa tai sen nojalla säädetään, mutta ajoneuvojen käytöstä johtuen ajoneuvolain mukaisten toimenpiteiden, kuten katsastusten tekeminen, ei ole mahdollista ajoneuvolain edellytysten mukaisesti.

Luokituksesta johtuen puheena oleva Puolustusvoimien ajoneuvo voitaisiin rekisteröidä sotilasajoneuvorekisteriin ja siihen sovellettaisiin käsiteltävänä olevan esityksen säännöksiä muun muassa Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksesta.

Välttämättömyydellä tarkoitettaisiin sitä, että kyseistä Puolustusvoimien ajoneuvoa ei voitaisi muuten käyttää Puolustusvoimien lakisääteisen tehtävän suorittamiseksi eikä muun sotilasajoneuvon käyttäminen olisi mahdollista tai taloudellisesti katsottuna perusteltua. Lisäksi olisi otettava huomioon ajoneuvolain ajoneuvolle asettamat vaatimukset ja niiden käytännön toteuttaminen kyseisessä tehtävässä. Esimerkiksi sotilaallisessa kriisinhallinnassa ajoneuvon katsastuttaminen ajoneuvolain mukaisesti voi asettaa käytännön esteen, mistä syystä olisi välttämätöntä katsastaa kyseinen ajoneuvo käsiteltävänä olevan lain mukaisesti.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin puolustusministeriön asetuksenantovaltuudesta. Sääntely vastaisi sitä, miten sotilasajoneuvojen luokituksesta säädettiin kumotussa ajoneuvolaissa (1090/2002). Kumotussa ajoneuvolaissa puolustusministeriölle oli annettu laaja asetuksenantovaltuus antaa poikkeavia säännöksiä ajoneuvolaista. Sotilasajoneuvoista annetussa puolustusministeriön asetuksessa (180/2006) säädetään muun muassa panssariajoneuvosta ja erikoisajoneuvosta. Edellä mainittujen lisäksi uudessa luokitusasetuksessa olisi luokiteltava ainakin maastoajoneuvo, sotilasperävaunu ja sotilaspoliisiajoneuvo sekä muut Puolustusvoimien hälytysajoneuvot. Säädesteknisesti luokitusten olisi vastattava mahdollisimman pitkälti sitä, mitä ajoneuvolaissa ja sen nojalla on säädetty ajoneuvojen luokituksesta.

Asetuksenantovaltuus koskisi myös 2 momentissa tarkoitettuja välttämättömiä tilanteita ja kyseisten ajoneuvojen luokittamista sotilasajoneuvoksi. Asetuksessa ei olisi tarkoituksenmukaista poiketa ajoneuvolain tai sen nojalla annettujen säännösten luokitusta koskevista vaatimuksista.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksenantovaltuudesta. Määräyksenantovaltuus koskisi ennen kaikkea sotilasajoneuvojen alaluokkia ja muita luokitukseen liittyviä teknisluonteisia asioita. Tarkemmissa määräyksissä olisi huomioitava mahdollisimman pitkälle liikenne- ja viestintäviraston vastaavaa ajoneuvoluokkaa koskevat määräykset. Näitä määräyksiä voisivat olla esimerkiksi liikenne- ja viestintäviraston määräykset paariautojen pareista ja niiden kiinnittämisestä ajoneuvoon.

11 §. Sotilasajoneuvojen vastaavuus. Pykälän 1 momentissa olisi perussäännös. Säännös koskisi sitä, että sotilasajoneuvojen on lähtökohtaisesti noudatettava tieliikennesääntöjä. Koska erityisiä sotilasajoneuvoja koskevia tieliikennesääntöjä, kuten liikennemerkkejä, ei ole, sotilasajoneuvojen käytössä olisi noudatettava niitä sääntöjä, jotka koskevat sotilasajoneuvoa teknisiltä

ominaisuuksiltaan mahdollisimman lähellä olevaa ajoneuvolaissa tarkoitettua ajoneuvoa. Arvioitaessa tieliikennesääntöjen soveltamista olisi noudatettava varovaisuusperiaatetta, eli mahdollisessa tulkintatilanteessa olisi vaihtoehdoista valittava se, mikä johtaa tiukempaan tulkintaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin määräyksenantovaltuudesta pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle. Koska sotilasajoneuvoja ei voida luokitella ajoneuvolain mukaisesti ja koska tieliikennesäännöt on laadittu ajoneuvolain määritelmiä ja luokituksia käyttäen, pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksellä annettaisiin tarkemmat määräykset sotilasajoneuvon luokituksen ja ajoneuvolaissa tarkoitettujen ajoneuvojen luokitusten vastaavuudesta. Tieliikenteessä ei ole esimerkiksi erityisesti panssarivaunuja koskevia liikennemerkkejä, olisivat nämä vastaavuudeltaan esimerkiksi kuorma-autoja, ja tieliikenteessä olisi noudatettava samoja rajoituksia, jotka koskevat kuorma-autoja.

12 §. Puolustusvoimien hälytysajoneuvo. Pykälässä määriteltäisiin Puolustusvoimien hälytysajoneuvo. Puolustusvoimien hälytysajoneuvoja olisivat ainakin sotilaspoliisiajoneuvo, sotilasambulanssi ja Puolustusvoimien sairausauto.

Ajoneuvolain 32 §:ssä säädettäisiin yleisesti hälytysajoneuvoista. Yksityiskohtaisen, tiettyihin Puolustusvoimien hälytysajoneuvoihin liittyvän viittauksen tekeminen ajoneuvolaissa ei ole tarkoituksenmukainen, sillä ajoneuvolain soveltamisalassa olisi nimenomaisesti suljettu sotilasajoneuvot ulkopuolelle. Sen sijaan tämän esityksen 2. lakiehdotuksessa esitetään tieliikennelakiin viittausta sotilasajoneuvolakiin.

Puolustusvoimien hälytysajoneuvo olisi varustettu sinistä valoa näyttävällä vilkkuvalla varoitusvalaisimella ja hälytysajoneuvon äänimerkinantolaitteella. Ajoneuvolain muutoksessa huomioitaisiin Puolustusvoimien hälytysajoneuvo hälytysajoneuvoja koskevassa pykälässä, mitä kautta Puolustusvoimien hälytysajoneuvot tulisivat myös tieliikennelain soveltamisalaan. Tieliikennelaissa muun muassa säädetään esteettömän kulun antamisesta hälytysääni- ja hälytysvalomerkkejä antavalle hälytysajoneuvolle.

3 luku. Sotilasajoneuvon tyyppihyväksyntä.

Luvussa säädettäisiin sotilasajoneuvojen tyyppihyväksynnästä. Sotilasajoneuvojen tyyppihyväksyntämenettelyn tavoitteet vastaisivat sitä, mitä ajoneuvolaissa säädetään tyyppihyväksynnästä, eli jokaista hankittua sotilasajoneuvoa ei tarvitsisi hyväksyä ja määrätä, mihin sotilasajoneuvoluokkana se kuuluu, vaan tyyppihyväksyntä tehtäisiin yhdelle sotilasajoneuvolle, jota vastaavat sotilasajoneuvot pystyttäisiin rekisteröimään sotilasajoneuvorekisteriin tyyppihyväksynnän perusteella.

Menettely olisi suoraviivaisempi kuin ajoneuvolaissa säädetty hyväksyntämenettely. Tämä on perusteltua, sillä Puolustusvoimat on ainut taho Suomessa, joka voi hankkia sotilasajoneuvoja sekä käyttää ja hallita niitä. Sotilasajoneuvojen hankinta ei ole sattuman varaista, vaan hankinta on keskitettyä ja hankintaprosessissa otetaan laajasti jo etukäteen huomioon sotilasajoneuvoja koskevat tekniset seikat.

13 §. Sotilasajoneuvon tyyppihyväksyntäviranomainen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että sotilasajoneuvojen tyyppihyväksyntäviranomainen on Suomessa pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto. Laissa käytettäisiin ajoneuvolaista poiketen käsitettä sotilasajoneuvojen tyyppihyväksyntäviranomainen, jotta ero ajoneuvolain hyväksyntäviranomaiseen olisi mahdollisimman selkeä.

14 §. Sotilasajoneuvon tyyppihyväksyntä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sotilasajoneuvojen tyyppihyväksynnän myöntämisestä. Tyyppihyväksynnän myöntämisen ehtona olisi yhdenmukaisuus valmistusasiakirjojen kanssa ja asetettujen vaatimusten täyttäminen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin sotilasajoneuvojen tyyppihyväksynnässä tarkastettavista asioista. Säännös vastaisi pääosin ajoneuvolain 43 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentin mukaan sotilasajoneuvon tyyppihyväksynnästä olisi annettava todistus. Sotilasajoneuvojen tyyppihyväksyntä voisi olla myös ehdollinen.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksenantovaltuudesta. Annettavat määräykset voisivat koskea esimerkiksi sotilasajoneuvojen tyyppihyväksynnän prosessia ja sitä, miten ajoneuvolaissa tarkoitettu tyyppihyväksyntä voidaan hyväksyä sotilasajoneuvojen tyyppihyväksynnän lähtökohdaksi. Viimeksi mainittu tarkoittaisi myös tiettyyn vaiheeseen asti tehtyä ajoneuvolaissa tarkoitettua tyyppihyväksyntää.

4 luku. Sotilasajoneuvorekisteri ja sotilasajoneuvojen rekisteröinti.

15 §. Sotilasajoneuvorekisterin käyttötarkoitus ja sisältö. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rekisterin tietosisällöstä yleisellä tasolla. Sotilasajoneuvorekisteriä pidettäisiin puolustusvoimista annetussa laissa tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien hoitamiseksi. Sotilasajoneuvot liittyvät jo määritelmän mukaisesti johonkin puolustusvoimien lakisääteiseen tehtävään ja niitä hankitaan näiden tehtävien hoitamiseksi.

Momentissa mainituilla teknisillä tehtävillä tarkoitettaisiin rekisteriin tehtäviä tavanomaisia kirjauksia ja muita vastaavan taseisia tehtäviä. Pääasiallinen sotilasajoneuvorekisterin ylläpito ja kehittäminen kuuluisivat pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin sotilasajoneuvorekisteriin kirjattavat tiedot. On huomattava, että sotilasajoneuvorekisteriin ei kirjata henkilötietoja, sillä sotilasajoneuvojen omistajana on Puolustusvoimat ja sotilasajoneuvot eivät ole yksittäisen henkilön hallussa muuta kuin tehtävän edellyttämän ajan.

Rekisteriin merkittäisiin muun muassa tietoja tässä laissa säädetyistä katsastuksista.

Sotilasajoneuvorekisteriin voidaan merkitä tietoja myös muista Puolustusvoimien ajoneuvoista, jotka on rekisteröity liikenneasioden rekisteriin. Pääsääntöisesti näihin ajoneuvoihin, rekisteriin ja rekisterimerkintöihin sovelletaan kyseistä rekisteriä koskevia säännöksiä, mutta sotilasajoneuvorekisteriin voitaisiin merkitä näistä ajoneuvoista muita tarpeellisia tietoja.

Pykälän 3 momentissa olisi määräyksenantovaltuus pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle antaa tarkemmat määräykset sotilasajoneuvorekisteriin merkittävistä tiedoista. Näitä tietoja olisivat esimerkiksi eri katsastuksista tehtävät merkinnät.

16 §. Käyttövastaava. Säännös olisi osin informatiivinen ja vastaisi sitä, mitä ajoneuvolain 90 §:ssä säädetään käyttövastaavasta. Pykälän 1 momentissa todettaisiin, että pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla olisi sotilasajoneuvojen käyttövastaava, joksi voidaan merkitä osaston palkattuun henkilöstöön kuuluva henkilö. Virkamiehellä on oltava käytössään tiedot Puolustusvoimien ajoneuvojen kuljettamiseen oikeutetuista henkilöistä. Esimerkiksi sotilasajoneuvon kuljettajalle annettu sakko toimitetaan käyttövastaavalle, joka selvittää asiaa edelleen sakon toimittamista varten ja mahdollisten jatkotoimenpiteiden, kuten sotilaskurinpitomenettelyn, käynnistämiseksi.

Säännöksen soveltamisala olisi laajempi kuin ajoneuvolain 90 §, joka koskee ainoastaan siinä mainittuja ajoneuvoja. Näin ollen Puolustusvoimissa käyttövästavaa olisi oltava myös muillakin Puolustusvoimien ajoneuvoilla.

Säännöksellä ei olisi vaikutusta ajoneuvolain 90 §:n soveltamiseen Puolustusvoimien ajoneuvojen osalta.

17 §. Rekisterikortti. Säännöksessä säädettäisiin rekisterikortista. Rekisterikortti vastaisi pääasiallisesti sitä, mitä ajoneuvolaissa säädetään rekisteröintitodistuksesta. Rekisterikortissa on merkittynä olennaiset tiedot sotilasajoneuvon teknisten tietojen tarkastamisesta ja muun muassa siitä, mitä sotilasajoneuvoja ja ajoneuvoja sotilasajoneuvolla voi vetää. Sotilasajoneuvossa olevasta rekisterikortista esimerkiksi sotilasajoneuvoa kuljettava varusmies näkee nopeasti, mitkä ovat sotilasajoneuvon tekniset ja muut ominaisuudet sekä mitä sotilasajoneuvoja ja muita ajoneuvoja siihen voitaisiin kytkeä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rekisterikortin antamisesta sotilasajoneuvon haltijalle, eli Puolustusvoimien hallintoyksikölle, Puolustusvoimien ensirekisteröinnin tai Puolustusvoimien muutosrekisteröinnin yhteydessä.

Pykälän 2 momentin mukaan sotilasajoneuvossa voi olla rekisterikortin ajoneuvotarkastajan oikeaksi todistama jäljennös. Koska sotilasajoneuvoilla ei ole vakituisia kuljettajia tai ajajia, rekisterikortin katoamisvaara on suurempi kuin muiden ajoneuvojen osalta. Näin ollen rekisterikortin jäljennöksen sijoittamista sotilasajoneuvoon voidaan pitää perusteltuna.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin rekisterikortin sisällöstä.

Pykälän 4 momentti sisältäisi määräyksen antoaltuuden pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle. Määräyksissä olisi otettava kantaa muun muassa tulostusmateriaaliin, jonka olisi oltava riittävän kestävä sen käyttötarkoituksen huomioon ottaen.

18 §. Puolustusvoimien rekisterikilvet ja rekisteritunnus. Pykälän 1 momentin mukaan ensirekisteröitävää sotilasajoneuvoa varten annetaan sotilasajoneuvon yksilöivä Puolustusvoimien rekisteritunnus, joka voi olla merkittynä Puolustusvoimien rekisterikilpeen tai maalattuna sotilasajoneuvoon. Rekisteritunnus säilyisi pääsääntöisesti muuttumattomana koko sotilasajoneuvon elinkaaren ajan aina lopulliseen poistamiseen asti. Säännöksessä tarkoitetaan käytöllä ajoneuvon käyttötarkoituksen mukaista käyttöä, joka voi ajoneuvosta riippuen sisältää myös maastokäyttöä ja esimerkiksi vesistöylityksiä. Vahingoittumiseksi ei katsota tällaisesta käytöstä aiheutuvaa normaalia kulumista, joka edellyttää rekisterikilven tai maalatun rekisteritunnuksen korjaamista tai uusimista.

Puolustusvoimien rekisteritunnuksen ja rekisterikilpien olisi oltava selkeästi erottuvia muista rekisteritunnuksista ja rekisterikilvistä. Käytännössä tämä toteutetaan Puolustusvoimien rekisterikilven keltaisella värillä ja sillä, että useimmissa tapauksissa rekisteritunnus on numerosarja ilman kirjaimia.

Pykälän 2 momentti sisältäisi puolustusministeriölle osoitetun asetuksen antoaltuuden.

Pykälän 3 momentissa olisi pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksen antoaltuus.

19 §. Puolustusvoimien rekisterikilpien kiinnittäminen ja rekisteritunnuksen merkitseminen. Pykälässä säädettäisiin Puolustusvoimien rekisterikilpien kiinnittämisestä ja rekisteritunnuksen

merkitsemisestä. Pykälän 1 momentin mukaan kiinnitystä tai merkitsemistä ei saisi tehdä ennen sotilasajoneuvon ensirekisteröintiä.

Pykälän 2 momentin mukaan rekisteritunnuksen voisi merkitä sotilasajoneuvoon jo ennen sen rekisteriin merkitsemistä, mutta se olisi pidettävä peitettynä ennen ensirekisteröintiä.

Pykälän 3 momentin mukaan Puolustusvoimien rekisterikilpien ja rekisteritunnuksen olisi oltava sellaisesta materiaalista valmistettuja tai muuten merkittynä siten, etteivät ne vahingoitu sotilasajoneuvoa käytettäessä. Säännöksellä pyrittäisiin turvaamaan sotilasajoneuvojen tunnistettavuus ja yksilöiminen mahdollisimman pitkälti kaikissa olosuhteissa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin puolustusministeriön asetuksenantovaltuudesta. Sotilasajoneuvot saattavat poiketa rakenteellisesti ajoneuvolaissa tarkoitetuista ajoneuvoista suuresti. Tästä johtuen rekisterikilville ei välttämättä ole sotilasajoneuvossa vastaavaa paikkaa kuin mitä ajoneuvolain mukaisissa ajoneuvoissa on. Näin ollen rekisterikilvet saatetaan joutua asentamaan sotilasajoneuvossa sinne, minne ne saadaan pysyvästi kiinnitettyä. Puolustusministeriön asetuksella säädettäisiin tarkemmin siitä, mihin Puolustusvoimien rekisterikilpi olisi kiinnitettävä tai Puolustusvoimien rekisteritunnus merkittävä sotilasajoneuvoluokakohtaisesti.

20 §. Puolustusvoimien rekisterikilpien ja –tunnuksien käyttö. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yleisestä kiellosta kiinnittää tai merkitä sotilasajoneuvoon kilpiä tai muita merkintöjä, jotka harhauttavasti muistuttavat Puolustusvoimien rekisterikilpeä tai –tunnusta tai jonkin valtion kansallisuustunnusta.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin, että Puolustusvoimien rekisterikilven ja –tunnuksen olisi oltava liikenteessä vaikeudetta luettavissa. Säännös olisi otettava huomioon myös edellä 18 §:n 3 momentissa tarkoitetussa puolustusministeriön asetuksessa.

21 §. Sotilasajoneuvon poisto sotilasajoneuvorekisteristä. Pykälän 1 momentin mukaan liikenneasioiden rekisteriin rekisteröidystä ajoneuvosta, joka on aiemmin rekisteröity sotilasajoneuvorekisteriin, on tehtävä sotilasajoneuvon poistumista koskeva rekisterimerkintä sotilasajoneuvorekisteriin.

Tilanteet, joissa sotilasajoneuvo luovutetaan yksityiselle henkilölle tai muulle taholle, ovat sotilasajoneuvojen määrään suhteutettuna harvinaisia. Valtaosaa sotilasajoneuvoja käytetään niin pitkään, että käytännössä niitä ei voi enää käyttää.

Joissain tapauksissa tilanne voi olla kuitenkin sellainen, että sotilasajoneuvo myydään ulkopuoliselle taholle, esimerkiksi toiselle valtiolle tai keräilijälle. Luonnollisesti viimeksi mainituissa tilanteissa sotilaallisen käytön toimintaedellytykset on poistettava sotilasajoneuvosta ja ostaja vastaa siitä, että saa entisen sotilasajoneuvon rekisteröityä liikenneasioiden rekisteriin ajoneuvolain mukaisesti. Pykälän 2 momentin mukaan Puolustusvoimien rekisterikilvet on palautettava Puolustusvoimien rekisteröinnin suorittajalle ja Puolustusvoimien rekisteritunnus poistettava sotilasajoneuvosta, kun sotilasajoneuvo poistetaan sotilasajoneuvorekisteristä. Sotilasajoneuvon poistosta tehdään merkintä sotilasajoneuvon rekisterikorttiin.

22 §. Puolustusvoimien siirtolupa. Pykälän 1 momentin mukaan ajoneuvotarkastaja voisi antaa käyttökiellossa olevaa tai ajokieltoon määrättyä sotilasajoneuvoa varten Puolustusvoimien siirtoluvan. Siirtolupa annettaisiin sotilasajoneuvolle, jonka on jo aiemmin rekisteröity sotilasajoneuvorekisteriin ja sotilasajoneuvossa on ulkoisesti havaittavat yksilöintitunnukset, kuten Puolustusvoimien rekisterikilpi tai rekisteritunnus.

Momentissa olisi mainittu perusteina muun muassa sotilasajoneuvon korjaamolle vienti. Momentin 4 kohdan muita erityisiä syitä olisivat esimerkiksi sotilasajoneuvon paraatikäyttö, käyttö sotilasnäytöksessä sekä sotilasajoneuvon käyttö elokuvan kuvauksissa.

Pykälän 2 momentin mukaan siirtolupa voidaan antaa sotilasajoneuvon käyttöön liikenteessä, vaikka sotilasajoneuvoa ei olisi ensirekisteröity, ajoneuvosta olisi tehty liikennekäytöstä poistoa koskeva ilmoitus sotilasajoneuvorekisteriin tai sotilasajoneuvo olisi käyttökiellossa tai määrätty ajokieltoon. Käyttökiellossa olevan sotilasajoneuvon osalta kyse olisi lähinnä sotilasajoneuvon korjaukseen viennistä sekä ajokieltoon määrätyn sotilasajoneuvon osalta sotilasajoneuvon viemisestä korjattavaksi ja katsastettavaksi.

Pykälän 3 momentin mukaan Puolustusvoimien siirtolupa voitaisiin antaa korkeintaan 21 päiväksi. Lähtökohtaisesti ajanjakson olisi oltava mahdollisimman lyhyt ja pidempi aika edellyttäisi painavia syitä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että Puolustusvoimien siirtoluvan nojalla käytettävä sotilasajoneuvo voi olla kuormattuna ainoastaan materiaalilla, joka on tarkoitettu 1 momentissa mainittuihin käyttötarkoituksiin. Kuormauksen olisi siis liityttävä 1) sotilasajoneuvon katsastukseen tai korjaamolle vientiin, 2) maahantuodun sotilasajoneuvon siirtoon tuontipaikalta viennipaikalle, 3) sotilasajoneuvon tai siihen kiinteästi liittyvän varusteen testaukseen tai 4) sotilasajoneuvon siirtoon muusta erityisestä syystä. Vastaava koskisi tilanteita, joissa siirtolupa koskisi vetävää sotilasajoneuvoja ja vedettävää sotilasajoneuvoa tai sotilasajoneuvoa ja vedettävää ajoneuvoa sekä näiden kuormaa.

Pykälän 5 momentin mukaan Puolustusvoimien siirtolupa annettaisiin kirjallisesti sotilasajoneuvoon, mistä kuljettaja tai ajaja voisi luvan esittää tarvittaessa.

23 §. Puolustusvoimien siirtokilpi. Pykälän 1 momentin mukaan ajoneuvotarkastaja voisi antaa käyttökiellossa olevaa tai ajokieltoon määrättyä sotilasajoneuvoa varten Puolustusvoimien siirtokilvet. Erotuksena 22 §:ssä tarkoitettusta Puolustusvoimien siirtoluvasta, siirtokilpi annetaan sellaista sotilasajoneuvoa varten, jossa ei ole ulkoisesti havaittavia yksilöintitunnuksia eikä sotilasajoneuvoa ole vielä esimerkiksi rekisteröity sotilasajoneuvorekisteriin.

Momentissa olisi mainittu perusteina muun muassa sotilasajoneuvon korjaamolle vienti. Momentin 4 kohdan muita erityisiä syitä olisivat esimerkiksi sotilasajoneuvon paraatikäyttö, käyttö sotilasnäytöksessä sekä sotilasajoneuvon käyttö elokuvan kuvauksissa.

Pykälän 2 momentin mukaan Puolustusvoimien siirtokilpi olisi kiinnitettävä ja merkittävä vastaavasti, kuin Puolustusvoimien rekisterikilvet on kiinnitettävä tai Puolustusvoimien rekisteritunnus on merkittävä. Tällä varmistettaisiin se, että etenkin liikenteessä olisi todettavissa se, että sotilasajoneuvoa saa käyttää.

Käytännössä Puolustusvoimien siirtokilpi tulisi kyseeseen esimerkiksi tilanteessa, jossa sotilasajoneuvoa ei ole vielä rekisteröity ja se pitää kuljettaa sotilasajoneuvon maahantuontipaikasta rekisteröintikatsastuspaikalle.

Pykälän 3 momentti koskisi tilanteita, joissa sotilasajoneuvoa ei ole rekisteröity sotilasajoneuvorekisteriin tai se on poistettu käytöstä. Näissä tapauksissa Puolustusvoimien rekisterikilvet ja Puolustusvoimien rekisteritunnukset on peitettävä tai poistettava sotilasajoneuvosta rekisterikilpien käytön ajaksi.

Siirtomerkit olisi poistettava sotilasajoneuvosta ja palautettava viipymättä siirtoluvan voimassaolon päättymisestä. Palautuksesta tehdään merkintä sotilasajoneuvorekisteriin.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin puolustusministeriön asetuksenantovaltuudesta.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksenantovaltuudesta.

5 luku. Sotilasajoneuvojen katsastus

24 §. Puolustusvoimien rekisteröintikatsastus. Pykälän 1 momentin mukaan sotilasajoneuvorekisteriin rekisteröitävän sotilasajoneuvon on oltava hyväksytty Puolustusvoimien rekisteröintikatsastuksessa. Rekisteröintikatsastus olisi sotilasajoneuvorekisteriin rekisteröimisen edellytys.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin katsastuksen sisällöstä. Keskeistä olisi, että sotilasajoneuvo olisi säännösten ja määräysten mukainen. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi puolustusministeriön asetuksella annettavia säännöksiä sotilasajoneuvojen luokituksesta sekä tämän asetuksen nojalla annettuja pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksiä.

Pykälän 3 momentin mukaan Puolustusvoimien rekisteröintikatsastuksesta olisi annettava sotilasajoneuvon haltijalle, eli Puolustusvoimien hallintoyksikölle, rekisterikortti. Rekisterikortin I osa sisältäisi tietoja sotilasajoneuvon teknisistä tiedoista Rekisterikortin II osaa käytettäisiin rekisteri-ilmoitusasiakirjana.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin teknillisen tarkastusosaston määräyksenantovaltuudesta. Valtuus koskisi muun muassa katsastuksen sisältöä sekä tilanteissa, joissa olisi velvollisuus esittää tyypin hyväksytty sotilasajoneuvo Puolustusvoimien rekisteröintikatsastukseen. Viimeksi mainitussa tilanteessa määräykseen olisi haettava johtoa siitä, mitä ajoneuvolaissa tai sen nojalla on säädetty ajoneuvojen rekisteröintikatsastusvelvollisuudesta.

25 §. Puolustusvoimien muutoksatsastus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa sotilasajoneuvo olisi esitettävä muutoksatsastukseen ennen sen käyttöä liikenteessä. Tilanteissa olisi kyse ennen kaikkea sotilasajoneuvon tehdyistä muutoksista eikä se vastaisi enää sotilasajoneuvorekisteriin merkittyjä tietoja.

Pykälän 2 momentti sisältäisi pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksenantovaltuuden. Tarkentava määräys voitaisiin antaa esimerkiksi siitä, missä konkreettisissa tilanteissa sotilasajoneuvo olisi esitettävä muutoksatsastukseen.

26 §. Puolustusvoimien kytkentäkatsastus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sotilasajoneuvojen kytkentäkatsastusvelvollisuudesta. Lähtökohtana olisi, että sotilasajoneuvojen yhdistelmä tai sotilasajoneuvon ja muun ajoneuvon yhdistelmä olisi esitettävä kytkentäkatsastukseen säännöksessä erikseen luotelluissa tapauksissa. Näin ollen muissa tapauksissa yhdistelmiä ei tarvitsisi esittää erikseen kytkentäkatsastukseen. Huomioitavaa on, että säännöksen mukainen kytkentäkatsastusvelvollisuus koskisi säädettyjen ehtojen mukaisia yhdistelmiä, joissa vetävänä ajoneuvona tai ajoneuvoyhdistelmän osana olisi sotilasajoneuvo. Momentissa tarkoitettuja yhdistelmiä voisivat olla muun muassa Puolustusvoimien erikoisajoneuvon ja vedettävänä olevan tykin yhdistelmä ja vetävänä oleva sotilasajoneuvo ja liikenneasioiden rekisteriin rekisteröity perävaunu. Säännöksessä ei myöskään poissuljettaisi tilannetta, jossa liikenneasioiden rekisteriin rekisteröity ajoneuvo vetäisi perässään sotilasajoneuvoa. Viimeksi mainittu tilanne saattaisi konkretisoitua mahdollisesti poikkeusoloissa.

Momentin viittauksella muun muassa yleisiin kytkentöihin tarkoitettaisiin esimerkiksi ajoneuvolaissa tarkoitettuja kytkentöjä.

Pykälän 2 momentissa olisi säädetty pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksenantovaltuudesta. Määräysten osalta olisi seurattava mahdollisimman pitkälti sitä, mitä ajoneuvolaissa tai sen nojalla on säädetty ajoneuvojen kytkentäkatsastuksesta.

27 §. Puolustusvoimien määräaikaikatsastus. Määräaikaikatsastus olisi keskeinen sotilasajoneuvojen liikennekelpoisuuden ja kunnon ylläpitämisen kannalta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että kaikki sotilasajoneuvot olisi määräaikaikatsastettava, jollei kyse ole sotilasajoneuvosta, joka on vuositarkastettava. Määräaikaikatsastuksen alaisista sotilasajoneuvoista säädettäisiin jäljempänä 4 momentin perusteella. Muut sotilasajoneuvot olisivat vuositarkastuksen piirissä.

Määräaikaikatsastus olisi tehtävä vuosittain, ensimmäisen kerran viimeistään vuoden kuluttua sotilasajoneuvon käyttöönottopäivästä. Tämän jälkeen määräaikaikatsastus voitaisiin tehdä vapaasti valittavana päivänä, viimeistään kuitenkin vuoden päästä edellisestä katsastuspäivästä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, ettei tietyissä tapauksissa seuraava määräaikaikatsastuksen viimeinen mahdollinen katsastuspäivä muuttuisi.

Pykälän 3 momentin säädettäisiin, missä tilanteissa määräaikaikatsastus olisi hyväksyttävä. Säännöksessä viitattaisiin vakavaan vikaan tai puutteellisuuteen. Pääesikunnan teknillinen tarkastus osasto antaisi tarkemman määräyksen vikojen ja puutteellisuuksien luokituksista pykälän 5 momentin perusteella. Säännöksessä olisi myös viitattu tilanteisiin, jotka edellyttävät muutoksikatsastusta.

Pykälän 4 momentissa olisi puolustusministeriön asetuksenantovaltuus. Asetuksenantovaltuudessa viitattaisiin muussa kuin operatiivisessa käytössä oleviin sotilasajoneuvoihin. Tällä tarkoitettaisiin sotilasajoneuvoja, joita ei käytetä aktiivisesti, vaan niillä on ennemminkin historiallista tai museaalista arvoa. Nämä sotilasajoneuvot olisivat verrattavissa ajoneuvolain tarkoitamiin museoajoneuvoihin eikä niitä olisi tarkoituksenmukaista pitää normaalin sotilasajoneuvojen määräaikaikatsastuksen piirissä.

Pykälän 5 momentissa olisi säädetty pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksenantovaltuudesta. Valtuus koskisi teknisistä seikoista, kuten määräaikaikatsastuksen sisältöä sekä vikojen ja puutteellisuuksien luokittelua, mikä muodostuisi keskeiseksi määräykseksi.

Vikojen ja puutteellisuuksia koskevan määräyksen olisi vastattava mahdollisimman pitkälti ajoneuvolain 154 §:ää ja sen nojalla annettavia Liikenne- ja viestintäviraston määräyksiä. Tarkempia määräyksiä olisi annettava ainakin 1) vähäisistä vioista ja puutteellisuuksista, joilla ei ole merkittävää vaikutusta ajoneuvon turvallisuuteen eikä ympäristöön, 2) vakavista vioista ja puutteellisuuksista, jotka voivat vaarantaa ajoneuvon turvallisuuden tai vaikuttaa ympäristöön taikka aiheuttaa vaaraa muille tienkäyttäjille sekä 3) vaarallisista vioista ja puutteellisuuksista, jotka suoraan ja välittömästi vaarantavat turvallisuuden tai vaikuttavat ympäristöön.

Määräyksissä olisi muutenkin mahdollisimman pitkälti noudatettava sitä, mitä ajoneuvolain tai sen nojalla annettujen säännösten nojalla säädetään ja määrätään ajoneuvojen määräaikaikatsastuksen osalta.

28 §. Määräaikaikatsastamattoman sotilasajoneuvon käyttökielto. Pykälän 1 momentti täydentäisi määräaikaikatsastusvelvollisuutta. Jos sotilasajoneuvo ei ole määräaikaikatsastettu määräpäivään mennessä, sotilasajoneuvo on käyttökiellossa.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa ajoneuvotarkastaja voi antaa kirjallisen luvan sotilasajoneuvon kuljettamiseksi määräpaikkaan, korjattavaksi tai katsastettavaksi.

Pykälän 3 momentissa olisi pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksenantovaltuus 2 momentissa mainitusta luvasta.

29 §. Puolustusvoimien katsastuksen keskeyttäminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa Puolustusvoimien katsastus olisi keskeytettävä. Perusteet liittyisivät siihen, että sotilasajoneuvo ei ole sellainen kuin Puolustusvoimien katsastukseen oletettavasti oli tulossa, kuten että sotilasajoneuvoa ei voida yksilöidä tai sotilasajoneuvoa on muutettu siinä määrin, että se olisi esitettävä Puolustusvoimien muutuskatsastukseen.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin, että sotilasajoneuvon rekisteritiedot voitaisiin oikaista, jos kyse on vähäisestä virheestä, kuten kirjoitusvirheestä, ja näin jatkaa määräaikaikatsastusta ilman muutuskatsastusta. Teknisten tietojen virheellisyys voi johtua myös sotilasajoneuvon poikkeavasta väristä verrattuna siihen, mitä sotilasajoneuvorekisteriin on merkittynä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että keskeytetty määräaikaikatsastus tai jälkitarkastus voitaisiin suorittaa loppuun kahden kuukauden kuluessa keskeytyksestä. Säädetty määräaika olisi kuukauden pidempi, mitä ajoneuvolain vastaavassa säännöksessä säädetään. Sotilasajoneuvoja ei voi käyttää vapaasti, vaan niiden käytöstä määrätään aina hallintoyksikössä erikseen ja kuka sotilasajoneuvoa saa käyttää. Näin ollen käyttökiellon alaista sotilasajoneuvoa ei voitaisi myöskään määrätä käytettäväksi.

Sotilasajoneuvojen korjaamiseen vaadittavien varaosien saaminen voi olla paikoitellen haasteellisempaa kuin mikä on tilanne liikenneasioiden rekisteriin rekisteröityjen ajoneuvojen osalta, joten kahden kuukauden määräaika voidaan pitää perusteltuna. Keskeytynyt katsastus suoritettaisiin samassa katsastuspaikassa loppuun.

30 §. Ajokieltoon määrääminen Puolustusvoimien katsastuksessa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että jos sotilasajoneuvossa havaittaisiin vaarallinen vika tai puutteellisuus, sotilasajoneuvo on määrättävä ajokieltoon katsastuksen hylkäämisen lisäksi.

Pykälän 2 momentin mukaan sotilasajoneuvossa olevat viat ja puutteellisuudet olisi korjattava ja sotilasajoneuvo hyväksyttävä katsastuksessa, ennen kuin sitä voitaisiin käyttää taas liikenteessä. Poikkeuksista säädetään aiemmin lain 23 §:ssä.

Pykälän 3 momentin mukaan ajoneuvotarkastaja tekee merkinnän rekisterikorttiin ja sotilasajoneuvorekisteriin ajokiellosta.

31 §. Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa havaittujen vikojen ja puutteellisuuksien korjaaminen. Pykälän 1 momentin mukaan ajoneuvotarkastaja voisi antaa kirjallisen luvan, jotta ajoneuvon voitaisiin kuljettaa sopivaan määräpaikkaan, korjattavaksi ja katsastettavaksi.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevan ajoneuvolain 158 §:n 1 momenttia. Pykälän 2 momentin mukaan Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa hylätyn sotilasajoneuvon, jota ei ole määrätty ajokieltoon, hylkäyksen perusteena olevat viat ja puutteellisuudet olisi korjattava

mahdollisimman pian. Pykälässä tarkoitetuissa puutteellisuuksissa olisi kyse niin kutsutuista korjauskehotusvioista. Korjauksen aikarajaa olisi arvioitava sen perusteella, mikä on objektiivisesti niin pian kuin teoriassa on mahdollista. Ehdoton määräaika korjaukselle määrittyisi 32 §:n mukaan.

Momentin mukaan Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa todetut vähäiset viat ja puutteellisuudet olisi korjattava kohtuullisen ajan kuluessa. Näillä tarkoitettaisiin niitä vikoja ja puutteellisuuksia, jotka eivät aiheuta sotilasajoneuvon hylkäämistä Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa.

32 §. *Oikeus käyttää Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa hylättyä sotilasajoneuvoa.* Jos Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa hylättyä sotilasajoneuvoa ei ole määrätty ajokielttoon, sotilasajoneuvon viat ja puutteellisuudet on korjattava 31 §:ssä säädetysti mahdollisimman pian. Jos hylkäyksen perusteena olevia vikoja ja puutteellisuksia ei ole korjattu ja sotilasajoneuvoa ei ole hyväksytty Puolustusvoimien katsastuksessa säädettynä aikana, sotilasajoneuvoa ei saa käyttää liikenteessä.

Pykälän 1 momentin mukaan sotilasajoneuvoa saisi käyttää liikenteessä enintään kahden kuukauden ajan määräaikaikatsastuksesta hylkäämisestä. Jos sotilasajoneuvoa ei edellä mainittuna ajanjaksona hyväksytä jälkitarkastuksessa tai määräaikaikatsastuksessa, sotilasajoneuvoa saisi käyttää liikenteessä vain ajoneuvotarkastajan antamalla luvalla katsastukseen vientiä varten.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ajoneuvotarkastajan oikeudesta antaa todistus, jonka perusteella Puolustusvoimien määräaikaistarkastuksessa ajokielttoon asetetulle sotilasajoneuvo voitaisiin kuljettaa lähimpään paikkaan, jossa korjaus voidaan tarkoituksenmukaisesti suorittaa. Todistuksessa on mainittava, minne ja miten ajoneuvon saa kuljettaa sekä kuinka kauan todistus on voimassa.

33 §. *Puolustusvoimien jälkitarkastus.* Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan ajoneuvolain 162 §:ää. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että Puolustusvoimien katsastuksessa hylätty sotilasajoneuvo voitaisiin hyväksyä Puolustusvoimien jälkitarkastuksessa. Puolustusvoimien katsastuksella tarkoitettaisiin kaikkia sotilasajoneuvojen katsastuksia.

Puolustusvoimien jälkitarkastus olisi tällöin suoritettava kahden kuukauden kuluessa. Määräaika olisi kuukauden pidempi, mitä ajoneuvolaissa säädetään, sillä etenkin sotilasajoneuvojen varaosien suhteen toimitusajat eivät välttämättä vastaa sitä, mitä ajoneuvolaissa tarkoitettujen ajoneuvojen kohdalla on.

Kahden kuukauden määräaika alkaisi ensimmäisestä sotilasajoneuvoa koskevasta hylkäämisestä. Jos tämän määräajan kuluessa sotilasajoneuvoa ei hyväksyttäisi jälkitarkastuksessa, sotilasajoneuvo olisi katsastettava uudelleen.

Pykälän 2 momentin mukaan Puolustusvoimien jälkitarkastus kohdistuisi niihin vikoihin tai puutteellisuuksiin, jotka on havaittu katsastuksessa tai edellisessä jälkitarkastuksessa.

Pykälän 3 momentin mukaan jälkitarkastuksessa voitaisiin tarkastaa myös vika tai puutteellisuus, jonka perusteella sotilasajoneuvo olisi hylättävä momentissa mainituissa Puolustusvoimien katsastuksissa. Tarkastuksen suorittamiseen riittäisi epäily. Säännöstä voidaan pitää tiukempana, mitä ajoneuvojen jälkitarkastuksessa yleisesti ottaen on. Sotilasajoneuvojen kohdalla kyse ei ole kansalaisten perusoikeuksiin ja oikeusturvaan puuttuvasta toiminnasta, mistä syystä tiukempi ja tarkempi sääntely on mahdollista.

34 §. *Katsastamattoman sotilasajoneuvon käyttö valmiudellisista syistä.* Pykälässä säädettäisiin tilanteista, joissa määräaikaikatsastamattomia sotilasajoneuvoja otettaisiin käyttöön valmiutta kohotettaessa ja tehostettaessa. Kyse on tilanteista, joissa kyse ei ole vielä poikkeusoloista, mutta Suomen turvallisuusympäristössä tapahtuvasta muutoksesta johtuen myös määräaikaikatsastamattomia sotilasajoneuvoja olisi perusteltua ottaa käyttöön tai siirtää varautumisen kannalta tarpeellisiin paikkoihin.

Pykälän 1 momentin mukaan päätöksen varastoidun sotilasajoneuvon käyttöön ottamisesta voisi tehdä pääesikunnan päällikkö tai Maa-, Meri- tai Ilmavoimien komentaja taikka Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen johtaja. Varastoitujen määräaikaikatsastamattomien sotilasajoneuvojen käyttöönoton ei voida katsoa olevan siinä määrin merkittävää, yksilön oikeuksiin puuttuvaa tai liikenneturvallisuutta vaarantavaa, etteikö päätöstä voisi tehdä säännöksessä mainitut tahot. Kuten muutenkin, Puolustusvoimat vastaa sotilasajoneuvojen kunnosta.

Momentin toisen virkkeen mukaan edellytyksenä on, että sotilasajoneuvo on varastoitu määräaikaikatsastuksen jälkeen eikä sitä ole käytetty muuten varastointiin liittyen. Varastointi sisältää varastoinnin aikaisen huollon, kunnostamisen ja sen varmistamisen, että varastoitu sotilasajoneuvo on tarvittaessa nopeassakin aikataulussa käyttökuntoinen. Tämä ja varastojärjestelyt saattavat edellyttää sotilasajoneuvojen vähäistä käyttöä. Näin myös ehkäistään sitä, että sotilasajoneuvon olisi aiheutunut käytöstä johtuvaa kulumista taikka vikoja tai puutteellisuuksia, joiden tarkastamiseksi sotilasajoneuvot määräaikaikatsastetaan.

Pykälän 2 momentissa olisi säädetty erityinen velvoite, että pykälässä tarkoitettujen sotilasajoneuvojen käyttöönotossa olisi erityisesti varmistettava sotilasajoneuvojen jarrujen, ohjauksen ja muiden hallintalaitteiden sekä valaisimien toiminta. Näitä voidaan pitää liikenneturvallisuuden kannalta keskeisinä tarkastuksen kohteina.

Pykälän 3 momentissa olisi säädetty pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksenantovaltuudesta. Määräysten pohjana voitaisiin käyttää ajoneuvolain nojalla annettuja liikenne- ja viestintäviraston määräyksiä, jotka soveltuvat pykälässä mainittuun toimintaan.

35 §. *Vuositarkastus.* Pykälässä säädettäisiin niiden sotilasajoneuvojen tarkastamisesta, jotka eivät kuulu määräaikaikatsastuksen piiriin. Vuositarkastus on menettelynä kevyempi kuin Puolustusvoimien määräaikaikatsastus. Tätä voidaan pitää perusteltuna, koska vuositarkastettavat sotilasajoneuvot ovat muun muassa rakenteeltaan yksinkertaisempia ja kevyempiä kuin määräaikaikatsastettavat sotilasajoneuvot. Vuositarkastusvelvollisuus on kuitenkin tiukempi kuin ajoneuvolaissa, sillä ajoneuvolain mukaan ainoastaan määräaikaikatsastettavia ajoneuvoja koskee tarkastusvelvollisuus.

Pykälän 2 momentin mukaan vuositarkastukseen sovellettaisiin sitä, mitä tässä luvussa säädetään Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksesta ja katsastamattoman sotilasajoneuvon käytämisestä valmiudellisista syistä. Pykälä sisältäisi listauksen siitä, miltä osin edellä mainittuja säännöksiä sovellettaisiin vuositarkastukseen.

Pykälän 3 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voi päättää, ettei vuositarkastusta suoriteta, jos sotilasajoneuvon rakenteen yksinkertaisuuden vuoksi liikennekelpoisuudesta voidaan varmistua muulla tavoin.

Pykälän 4 momentin mukaan pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksellä annettaisiin tarkemmat määräykset vuositarkastuksen tarkastuskohteista ja niiden arvosteluperusteista.

6 luku. Puolustusvoimien valvontatarkastus

Luvussa säädettäisiin Puolustusvoimien valvontatarkastuksesta. Kyse olisi yleisellä tiellä tai muualla suoritettavasta Puolustusvoimien ajoneuvoihin kohdistuvasta tarkastuksesta, jossa voitaisiin tarkastaa muun muassa sotilasajoneuvon tai muun Puolustusvoimien ajoneuvon tekniset tiedot ja kuormaus. Puolustusvoimien valvontatarkastuksen kohteena on Puolustusvoimien määräysvallan alaiset ajoneuvot sekä Puolustusvoimien ohjauksen ja valvonnan alaiset henkilöt, joita Puolustusvoimilla olisi oikeus muutenkin ohjata ja valvoa. Puolustusvoimilla on myös tieto siitä, missä ajoneuvot liikkuvat, joten tarkastukset voidaan kohdistaa tehokkaasti, eikä mainittavaa haittaa pitäisi syntyä muille tienkäyttäjille.

Edellä sanotuista syistä säännöstä voidaan pitää informatiivisena. Kuitenkin, koska tarkastukset voisivat tapahtua Puolustusvoimien alueiden ulkopuolella, Puolustusvoimien valvontatarkastuksista olisi tarkoituksenmukaista säätää nimenomaisesti.

Säännösten tarkoituksena on parantaa liikenneturvallisuutta ja parantaa Puolustusvoimien teknistä turvallisuutta valvovien virkamiesten toimintamahdollisuuksia.

36 §. Puolustusvoimien valvontatarkastus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tarkastuksen teknisistä kohteista. Niitä olisivat Puolustusvoimien ajoneuvon kunto liikenneturvallisuuteen ja ympäristöön vaikuttavilta osin sekä sotilasajoneuvorekisteriin ja liikenneasioiden rekisteriin merkityt tiedot.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin yksityiskohtaisesti valvontatarkastuksen sisällöstä. Näitä olisivat muun muassa silmämääräinen tarkastus, teknisen kunnan tarkastus ja kuljettajan, ajajan tai johtajan ajo-oikeuksien tarkastus.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin, että 41 §:ssä tarkoitettu ajokieltoon määrääminen on merkittävä sotilasajoneuvon katsastus- tai rekisteröintikorttiin taikka sotilasajoneuvorekisteriin.

Pykälän 4 momentin mukaan ajoneuvotarkastaja voisi suorittaa Puolustusvoimien valvontatarkastuksen. Valvontatarkastuksiin voitaisiin järjestää tarvittaessa muitakin asiantuntijoita, mutta heillä ei varsinaisesti olisi itsenäisiä oikeuksia tarkastuksissa. Ajoneuvotarkastaja voisi esimerkiksi ajo-oikeuksien tarkastuksen yhteydessä esittää asiakirjat asiantuntijalle, jolla on tarkemmat tiedot ajo-oikeuksista.

37 §. Puolustusvoimien ajoneuvon pysäyttäminen ja ajoneuvotarkastajan oikeudet. Pykälän 1 momentin mukaan Puolustusvoimien ajoneuvon ajaja, kuljettaja tai johtaja olisi velvollinen pysäyttämään Puolustusvoimien ajoneuvon ajoneuvotarkastajan merkistä. Velvollisuus olisi vastaava, mitä tieliikennelaissa on säädetty ajoneuvolain mukaisten ajoneuvojen osalta. Pysäyttämisvelvollisuus koskee ainoastaan Puolustusvoimien ajoneuvoja, joten muilla ajoneuvoilla ei tätä velvollisuutta ole.

Lain voimaantulo edellyttää Puolustusvoimilta vahvaa tiedotusta, jotta Puolustusvoimien valvontatarkastuksista ei aiheudu tarpeetonta haittaa muille tienkäyttäjille, ja että muut tienkäyttäjät osaavat sivuuttaa Puolustusvoimien ajoneuvoja koskevan pysäyttämiskäskyn.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että Puolustusvoimien ajoneuvon kuljettajan, ajajan tai johtajan olisi sallittava Puolustusvoimien valvontatarkastuksen suorittaminen. Edellä tarkoitettut tahot ovat joka tapauksessa velvollisia noudattamaan käskyjä ja käskyjen noudattamatta jättämisestä seuraa sotilaskurinpidolliset menettelyt. Säännöstä voidaan pitää informatiivisena.

Pykälän 3 momentissa olisi säädetty Puolustusvoimien ajoneuvon kuljettajan, ajajan tai johtajan velvollisuuksista ja ajoneuvotarkastajan sekä Puolustusvoimien valvontatarkastukseen osallistuvan asiantuntijan oikeuksista Puolustusvoimien valvontatarkastuksen suorittamiseksi.

Asiantuntijan voi olla myös Puolustusvoimien katsastuksia suorittava yksityinen taho, jolla on tarvittava osaaminen esimerkiksi Puolustusvoimien ajoneuvojen katsastustoiminnasta.

38 §. *Valvontatarkastuksen suorittaminen.* Pykälän 1 momentin mukaan Puolustusvoimien valvontatarkastus voitaisiin suorittaa tiellä tai muussa sellaisessa paikassa, missä Puolustusvoimien ajoneuvon on täytettävä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaiset vaatimukset. Tarkastuksesta voitaisiin myös ilmoittaa etukäteen. Pääesikunnan teknillinen tarkastusosaston voisi esimerkiksi ilmoittaa, että tarkastuksen kohteena on erityisesti kuormaus, jolloin pelkkä ilmoitus saattaa saada aikaan Puolustusvoimien organisaatiossa kuormasta koskevien säännösten noudattamisessa positiivisen vaikutuksen.

Ehdotetulla säännöksellä pyritään siihen, että Puolustusvoimien hallintoyksiköissä ei tiedetä, milloin Puolustusvoimien ajoneuvoja joutuu valvontatarkastuksen kohteeksi. Tarkastuksissa voisi olla mukana Puolustusvoimien katsastuksia suorittavia asiantuntijoita tarpeen mukaan sekä teknistä tarkastuslaitteistoa, kuten siirrettävä jarrudynamometri ja pakokaasupäästöjen mitauslaite. Jotta välttyttäisiin teknisten laitteiden siirtämiseltä tielle, Puolustusvoimien ajoneuvo voitaisiin ohjata tarvittaessa valvontatarkastuksen suorittamiseksi lähellä sijaitsevaan katsastustoimipaikkaan, jota Puolustusvoimat voisivat muutenkin käyttää ajoneuvojensa katsastukseen.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin tasapuolisuutta ja kohtuuttoman haitan välttämistä koskeva säännös. Säännöksessä mainittuihin seikkoihin olisi kiinnitettävä erityistä huomiota, sillä Puolustusvoimien valvontatarkastus koskee ainoastaan Puolustusvoimien ajoneuvoja. Etenkin yleisellä tiellä suoritettava tarkastus edellyttäisi selkeästi sen ilmoittamista, että tarkastus ei koske muita tienkäyttäjiä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin yhteistyöstä poliisin kanssa. Poliisilla on yleinen toimivalta yleisillä teillä, joten mahdollisten ristiriitojen ja muiden epäselvyyksien välttämiseksi Puolustusvoimien valvontatarkastuksesta olisi ilmoitettava tarvittaessa poliisille etukäteen ja tarkastus kokonaisuudessaan olisi suunniteltava yhteistyössä poliisin kanssa etenkin muille tienkäyttäjille aiheutuvan vaaran ja kohtuuttoman haitan ehkäisemiseksi. Selvää olisi se, että etenkin toiminnan käynnistämisen vaiheessa poliisin kanssa olisi tehtävä tiiviimpää yhteistyötä kuin myöhemmin toiminnan vakiinnuttua. Etenkin suunniteltujen suurempien Puolustusvoimien valvontatarkastusten osalta, kuten niin kutsuttujen moottorimarssien, tai jos Puolustusvoimien valvontatarkastus järjestettäisiin vilkkaasti liikennöidyllä tai muuten ruuhkaisella tiellä, poliisiin olisi oltava yhteydessä matalammalla kynnyksellä.

Oletettavaa on se, että Puolustusvoimien valvontatarkastuksia ei tehtäisi kovin taajaan, vaan niillä olisi ennen kaikkea preventiivinen vaikutus.

39 §. *Puolustusvoimien valvontatarkastuksesta annettava raportti.* Pykälässä säädettäisiin valvontatarkastuksesta annettavasta raportista. Pykälän 1 momentin mukaan Puolustusvoimien valvontatarkastuksessa tehdyistä huomioista annettaisiin raportti Puolustusvoimien ajoneuvon haltijalle, eli haltijana olevalle Puolustusvoimien hallintoyksikölle. Raportti antaa haltijalle tarvittavat tiedot, jotta haltija voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin. Raportti voisi toisaalta myös kertoa siitä, että asiat ovat erinomaisella tolalla.

Pykälän 2 momentissa olisi määräyksenantovaltuus pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle.

7 luku. Erinäiset säännökset.

40 §. *Kansainvälinen sotilasajoneuvo Suomessa.* Pykälässä säädettäisiin kansainvälisille sotilasajoneuvoille asetettavista vaatimuksista, kun sotilasajoneuvot ovat Suomessa. Nykytilassa kansainvälistä sotilasajoneuvoa koskeva sääntely perustuu kansainvälisten sopimusten tulkintaan. Kansainvälinen sotilasajoneuvo vaatii myös aluevalvontalain mukaisen luvan ollakseen Suomessa.

Pykälän 1 momentissa viitattaisiin vieraan valtion tai kansainvälisen järjestön ajoneuvoon. Kansainvälisellä järjestöllä tarkoitettaisiin muun muassa Yhdistyneitä kansakuntia ja muita kansainvälisiä järjestöjä. Ajoneuvon olisi oltava myös sellainen, että se vaatisi aluevalvontalain mukaisen luvan. Muussa tapauksessa ajoneuvoa kohdeltaisiin ajoneuvolain mukaisesti.

Säännöksessä tarkoitettuihin ajoneuvoihin sovellettaisiin sotilasajoneuvoja koskevia säännöksiä ja määräyksiä. Poikkeuksen tähän voisi muodostaa Suomea sitovat kansainväliset velvoitteet. Kansainväliset velvoitteet voisivat tulla esimerkiksi kansainvälisen järjestön, johon Suomi on liittynyt, omista standardeista tai muista määräyksistä.

Pykälän 2 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto suorittaa vaatimustenmukaisuuden arvioinnin ja tunnustaa Suomessa tiellä tai muualla käytettävät kansainväliset sotilasajoneuvot ja niiden yhdistelmät. Tunnustus voitaisiin tehdä samassa yhteydessä, kun aluevalvontalain mukaista lupaa annetaan ja harkitaan. Tunnustamisella tarkoitettaisiin menettelyä, jolla arvioitaisiin kansainvälinen sotilasajoneuvon kelpoisuus käytettäväksi Suomessa ja vaatimustenmukaisuuden arviointia. Arviossa olisi kiinnitettävä huomiota kansainvälisen sotilasajoneuvon mittoihin ja massoihin sekä muihin ominaisuuksiin ja verrattava niitä Suomessa käytössä oleviin sotilasajoneuvoihin sekä siihen, mitä mahdollisia rajoitteita niiden käyttöön liittyy. Yleisesti tunnustamisessa olisi kyse ennen kaikkea siitä, voitaisiinko kansainvälistä sotilasajoneuvoa ylipäänsä käyttää Suomessa etenkin yleisellä tiellä.

Pykälän 2 momentissa olisi lueteltu lisäksi vaatimukset kansainväliselle sotilasajoneuvolle. Momentin 1 ja 2 kohdan mukaan kansainvälisen sotilasajoneuvon olisi oltava lähettjävaltiossa asianmukaisesti katsastettu tai tarkastettu sekä lähettjä valtion viranomaisen hyväksymä. Lähettjävaltio vastaisi siitä, että sen sotilasajoneuvoille on tehty tarvittavat toimenpiteet sen kunnon ja turvallisuuden takaamiseksi.

Momentin 3 kohdan mukaan kansainvälisen sotilasajoneuvon olisi oltava turvallinen liikennekäyttöön, eli kyseistä ajoneuvoa voitaisiin käyttää myös lähettjävaltiossa liikenteessä ja olisi myös Suomessa liikennekäyttöön hyväksyttävissä. Arvioinnin pohjana voitaisiin käyttää sitä, minkä maan ajoneuvoja voitaisiin yleisesti käyttää Suomessa.

Momentin 4 kohdan mukaan kansainvälisen sotilasajoneuvon olisi myös oltava rinnasteinen Suomessa käytössä oleviin sotilasajoneuvojen luokitukseen. Kyse olisi kansainvälisen sotilasajoneuvon teknisten ominaisuuksien arvioinnista suhteessa Suomessa voimassa olevaan sotilasajoneuvojen luokitukseen. Toisin sanoen puolustusministeriön sotilasajoneuvojen luokituksesta annettavassa asetuksessa olisi oltava kyseistä ajoneuvoa koskeva luokka tai kansainvälinen sotilasajoneuvo olisi luokiteltavissa Suomessa sotilasajoneuvojen luokituksen mukaisesti. Rinnasteisesta ajoneuvosta esimerkkinä voisi olla panssarivaunut, joita voidaan pitää varsin samanlaisina Suomen kanssa sotilaallista yhteistyötä tekevien valtioiden kesken.

Momentin 5 kohdassa viitattaisiin puolustusministeriön hyväksymiin kansainvälisiin tai muihin sotilasstandardeihin. Puolustusministeriö antaisi pykälän 2 momentin perusteella päätöksen niistä sotilasstandardeista.

Kohdassa viitattaisiin myös Suomea sitoviin kansainvälisiin tai muihin sotilasstandardeihin. Näillä tarkoitettaisiin kansainvälisiä sopimuksia, joihin Suomi on liittynyt, ja niiden perusteella jäsenvaltioita velvoittavia sotilasstandardeja. Sotilasstandardit ovat teknisiä ominaisuuksia koskevia teknisiä asiakirjoja.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin puolustusministeriön päätöksestä siitä, mitä kansainvälisiä sotilasstandardeja Suomessa on hyväksytty käytettäväksi. Päätöksessä ei ole kyse sotilasstandardien implementoinnista, vaan siitä, mitä teknisiä vaatimuksia pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voisi käyttää esimerkiksi sotilasajoneuvojen tyyppihyväksynnästä ja muista teknisistä vaatimuksista annettavien määräysten pohjana. Sotilasstandardien hyväksynnän perusteella pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voisi antaa sotilasstandardeja vastaavia määräyksiä ja puolustusministeriö voisi ottaa standardeissa todetut tekniset vaatimukset huomioon esimerkiksi sotilasajoneuvojen luokitusta koskevassa puolustusministeriön asetuksessa. Sotilasstandardien hyväksyntä ei velvoita ottamaan huomioon standardeissa esitettyjä seikkoja sellaisenaan ja kansallinen harkintavalta säilyy siis laajana.

Pykälän 4 momentissa olisi säädetty pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle määräyksen antovaltuus siitä, miten kansainvälisten sotilasajoneuvojen luokitus vastaa sotilasajoneuvoja. Kyse olisi sen arvioinnista, olisiko kansainvälinen sotilasajoneuvo Suomessa luokiteltavissa esimerkiksi panssarivaunuksi tai maastoajoneuvoksi. Vastaavuuden kautta määrittyisi myös se, mitä liikennesääntöjä kansainvälisen sotilasajoneuvon olisi noudatettava, kuten sotilasajoneuvojen osalta on säädetty lakiehdotuksen 11 §:ssä.

41 §. Puolustusvoimien ajoneuvon ajokieltoon määrääminen. Pykälä vastaisi pääosin ajoneuvolain 198 §:ää. Ajokieltoon voitaisiin pykälän 1 momentin mukaan määrätä tai estää Puolustusvoimien ajoneuvon käyttämisen liikenteessä tai muualla, jos Puolustusvoimien valvontatarkastuksessa tai muutoin todetaan, ettei Puolustusvoimien ajoneuvo rakenteeltaan, varusteiltaan tai kunnoltaan täytä säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia. Mitä vakavampaa vaaraa vaatimusten vastaisuus aiheuttaisi, sitä perustellumpaa ajokieltoon määrääminen olisi. Ajokieltoon voitaisiin määrätä myös, jos Puolustusvoimien ajoneuvo on käyttökiellossa taikka jos Puolustusvoimien ajoneuvoa on käytetty rekisteröintiä tai rekisteröimättömän ajoneuvon väliaikaista tai tilapäistä käyttöä liikenteessä koskevien säännösten tai määräysten vastaisesti.

Momentin 1 kohdan viittaus lakiin tarkoittaisi kyseiseen ajoneuvoon sovellettavaa lainsäädäntöä. Sotilasajoneuvojen osalta kyse olisi sotilasajoneuvolaista ja muiden Puolustusvoimien ajoneuvojen osalta ajoneuvolaista tai muuta lainsäädännöstä, jossa velvoittavaa lainsäädäntöä olisi.

Ajoneuvotarkastajan toimivaltuus olisi rinnakkainen poliisin yleistöimivallan kanssa Puolustusvoimien ajoneuvoja koskien.

Säännöksen valtuus estää Puolustusvoimien ajoneuvo koskisi ajoneuvon käyttöä Puolustusvoimien toiminnassa. Näin ollen esimerkiksi Puolustusvoimien vuokraama ajoneuvo voitaisiin asettaa ajokieltoon Puolustusvoimien käytössä, mutta ajoneuvon palauttamisen yhteydessä ajoneuvo saattaisi olla käytettävissä vuokranantajan muussa toiminnassa. Vuokraaja vastaisi siitä, onko hänen näkemyksensä mukaan Puolustusvoimien ajokielto ollut perusteltu.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lisätoimenpiteistä, joita voitaisiin suorittaa pykälän 1 momentissa tarkoitetun lisäksi sotilasajoneuvoille. Sotilasajoneuvon käyttö voitaisiin estää ottamalla pois rekisteri- tai siirtokilvet sekä rekisterikortin, siirtoluvan tai peittämällä rekisteritunnukset taikka käyttämällä muunlaisia tarvittavia keinoja.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin ajoneuvotarkastajan oikeudesta antaa kirjallinen lupa tilanteessa, jossa ajoneuvotarkastaja estää Puolustusvoimien ajoneuvon käytön. Lupa voisi koskea Puolustusvoimien ajoneuvon kuljettamista sopivaan määräpaikkaan, korjattavaksi ja katsastettavaksi.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin ajoneuvotarkastajan oikeudesta, jos Puolustusvoimien ajoneuvon rakennetta on muutettu niin, että se olisi esitettävä muutoskatsastukseen.

42 §. Katsastamattoman tai epäkuntoisen Puolustusvoimien ajoneuvon käytön estäminen. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevan ajoneuvolain 199 §:ää. Pykälässä säädettäisiin Puolustusvoimien ajoneuvon käytön käytännön estämisestä ja siitä, mihin esimerkiksi irroitettut rekisterikilvet on toimitettava ja ajokiellon merkitsemisestä. Lisäksi säädettäisiin siitä, milloin rekisterikilvet voidaan taas kiinnittää.

Pykälän 2 momentin mukaan ajokiello olisi merkittävä viipymättä sotilasajoneuvorekisteriin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin ajoneuvotarkastajan oikeudesta antaa lupa kuljettaa Puolustusvoimien ajoneuvo esimerkiksi korjattavaksi tai säilytettäväksi.

43 §. Puolustusvoimien valvontakatsastukseen määrääminen. Esitetty pykälä vastaisi pääosin ajoneuvolain 200 §:ää. Pykälä koskisi niin sotilasajoneuvoja kuin Puolustusvoimien käytössä olevia liikenneasioiden rekisteriin rekisteröityjä ajoneuvoja.

Määräyksen osalta olisi kiinnitettävä huomiota siihen, onko kyse sotilasajoneuvosta, muusta Puolustusvoimien omistamasta ajoneuvosta vai esimerkiksi vuokra-ajoneuvosta, jonka osalta valvontakatsastukseen viemisen arvioisi ajoneuvon vuokralle antaja erikseen Puolustusvoimien esittämien huomioiden pohjalta. Puolustusvoimat ei voi antaa viimeksi mainituissa tapauksissa velvoittavia määräyksiä kolmannelle osapuolelle käsiteltävänä olevan lain mukaan, ellei vuokrasopimuksessa toisin ole sovittu.

Sotilasajoneuvot määrättäisiin Puolustusvoimien valvontakatsastukseen, josta säädettäisiin tarkemmin 43 §:ssä sekä muut Puolustusvoimien ajoneuvot ajoneuvolain mukaiseen valvontakatsastukseen. Määräys merkitään sotilasajoneuvojen osalta sotilasajoneuvorekisteriin. Sotilasajoneuvorekisterissä on myös tiedot liikenneasioiden rekisteriin merkittyjen Puolustusvoimien ajoneuvojen osalta.

Määräys olisi velvoittava Puolustusvoimien sisällä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, milloin Puolustusvoimien ajoneuvo määrättäisiin perusteellisempaa tarkastusta varten katsastettavaksi kiinteässä katsastustoimipaikassa. Jos ajoneuvotarkastaja katsoo, että Puolustusvoimien ajoneuvossa havaitut viat tai puutteet voivat aiheuttaa sellaisen ympäristöhaitan tai turvallisuusriskin, että Puolustusvoimien ajoneuvon tiellä suoritettavaa tarkastusta perusteellisempi tarkastus on aiheellista suorittaa, hän voi määrätä Puolustusvoimien ajoneuvon katsastettavaksi. Tällaista perusteellisempaa tarkastusta kutsuttaisiin valvontakatsastukseksi.

Tiellä suoritettavassa tarkastuksessa ei yleensä ole käytettävissä saman tasoisia mittalaitteita kuin kiinteillä katsastuspaikoilla. Tarkastuksessa saattaa syntyä epäily siitä, ettei Puolustusvoimien ajoneuvo ei ole liikenneturvallisessa kunnossa. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi tutkittaessa Puolustusvoimien raskaan ajoneuvoyhdistelmän jarruja tai pakokaasupäästöjä. Puolustusvoimat sopii tarkemmin katsastustoimipaikkojen kanssa Puolustusvoimien valvontakatsastusten suorittamisesta.

Ajoneuvotarkastaja harkitsisi, mikä olisi sopiva määräaika Puolustusvoimien valvontakatsastukselle ja antaisi myös sitä koskevaan määräyksen. Puolustusvoimien ajoneuvo olisi määräajasta alkaen käyttökiellossa Puolustusvoimien valvontakatsastuksessa hyväksymiseen saakka.

Ajoneuvotarkastaja voisi ajoneuvon saamien vaurioiden tai muun erityisen syyn vuoksi määrätä, että pykälässä tarkoitettu Puolustusvoimien ajoneuvon valvontakatsastus olisi laajennettava rekisteröintikatsastuksen kaltaiseksi katsastukseksi. Peruste tällaiseen katsastukseen määrittämiseen voisi pykälässä mainittujen vaurioiden lisäksi olla jonkinlainen epäselvyys Puolustusvoimien ajoneuvon identiteetissä.

Se, onko kyse sotilasajoneuvosta vai liikenneasioiden rekisteriin rekisteröidystä Puolustusvoimien ajoneuvosta, vaikuttaa määräykseen. Sotilasajoneuvojen valvontakatsastus toteutetaan Puolustusvoimissa, kun taas liikenneasioiden rekisteriin rekisteröity Puolustusvoimien ajoneuvo valvontakatsastetaan vastaavasti kuin ajoneuvolaissa tarkoitettu ajoneuvo ja katsastus hankittaisiin ulkopuoliselta toimijalta.

Kummassakin tilanteessa määräys on kuitenkin velvoittava, koska ajoneuvon käyttäjä on Puolustusvoimien käskyvallan alainen. Määräyksen tottelematta jättämisestä voi seurata muun muassa sotilaskurinpidolliset tai muut hallinnolliset menettelyt.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin oikeudesta käyttää Puolustusvoimien ajoneuvoa liikenteessä 1 momentista poiketen. Sen mukaan Puolustusvoimien ajoneuvoa saisi käyttökiellosta huolimatta käyttää liikenteessä sen kuljettamiseksi sille erikseen varattuna aikana katsastukseen.

44 §. Puolustusvoimien valvontakatsastuksen sisältö. Pykälän 1 momentin mukaan Puolustusvoimien valvontakatsastukseen sovellettaisiin sitä, mitä Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksesta säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan pääsääntöisesti Puolustusvoimien valvontakatsastus ei korvaa määräaikaikatsastus tai vuositarkastusta. Jos sotilasajoneuvolle tehtäisiin kuitenkin ensin määräaikaikatsastus tai vuositarkastus, korvaisi tämä Puolustusvoimien valvontakatsastuksen.

Pykälän 3 momentin mukaan ajoneuvotarkastaja voisi määrätä valvontakatsastuksen tarkastuskohteet. Kohteet voidaan merkittävä muun muassa sotilasajoneuvon rekisterikorttiin, kirjalliseen määräyksen tai tallentaa tarvittavat tiedot sotilasajoneuvorekisteriin. Ajoneuvotarkastaja tallentaisi sotilasajoneuvorekisteriin valvontakatsastuksesta sotilasajoneuvoon liittyvät tiedot ja sotilasajoneuvon matkamittarin lukeman katsastushetkellä.

Pykälän 4 momentti Puolustusvoimien ajoneuvon kunnan tarkastamisesta tilanteessa, jossa ajoneuvo tarkastaja ei ole määrännyt valvontakatsastuksen tarkastuskohteita. Tällöin Puolustusvoimien ajoneuvon kunto olisi tarkastettava määräaikaikatsastuksen laajuudessa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin sellaisen Puolustusvoimien ajoneuvon valvontakatsastuksen alasta, jota ei koske määräaikaikatsastusvelvollisuus siten, että Puolustusvoimien ajoneuvon olisi oltava sitä koskevien säännösten ja määräysten mukaisessa kunnossa, turvallinen käytettäväksi liikenteessä, siitä ei aiheudu tarpeettomia ympäristöhaittoja ja, että siitä rekisteriin merkittävät tiedot ovat oikein.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin siitä, milloin Puolustusvoimien ajoneuvo määrättäisiin perusteellisempaa tarkastusta varten katsastettavaksi. Ajoneuvotarkastaja voisi Puolustusvoimien ajoneuvon saamien vaurioiden tai muun erityisen syyn vuoksi määrätä, että pykälässä tarkoitettu

Puolustusvoimien ajoneuvon valvontakatsastus olisi laajennettava rekisteröintikatsastuksen kaltaiseksi katsastukseksi. Peruste tällaiseen katsastukseen määrittämiseen voisi pykälässä mainittujen vaurioiden lisäksi olla jonkinlainen epäselvyys Puolustusvoimien ajoneuvon identiteetissä.

Pykälän 7 momentin mukaan Puolustusvoimien ajoneuvo olisi hylättävä Puolustusvoimien valvontakatsastuksessa, jos ajoneuvoa ei voida luotettavasti yksilöidä.

45 §. Sotilasajoneuvojen kunnon ja liikennekelppoisuuden valvonta. Pykälässä säädettäisiin yleisestä sotilasajoneuvojen ja muiden Puolustusvoimien ajoneuvojen kunnon ja liikennekelppoisuuden valvonnasta. Sotilasajoneuvojen kunto ja liikennekelppoisuus perustuisi käsiteltävänä olevaan lainsäädäntöön ja muiden Puolustusvoimien ajoneuvojen ajoneuvolakiin. Lisäksi yleisinä toimivaltaisina viranomaisina toimisivat poliisi ja säädetyillä toimialueillaan rajavartiolaitos ja tulli.

46 §. Voimaantulo. Laki olisi tarkoitettu tulemaan voimaan vuonna 2023. Lailla ei kumottaisi sotilasajoneuvoista annettua puolustusministeriön asetusta, joka jäisi toistaiseksi voimaan sujuvan toiminnan varmistamiseksi. Asetus kumottaisiin myöhemmin, kun tarvittavat pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräykset olisi annettu.

47 §. Siirtymäsäännökset. Pykälän 1 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa käyttöön otettua ja liikenteeseen hyväksyttyä Puolustusvoimien ajoneuvoa saa edelleen käyttää.

Pykälän 2 momentin mukaan Puolustusvoimien ajoneuvoja koskeviin hankintasopimuksiin sisältyvät ajoneuvot saadaan ottaa käyttöön noudattaen ennen lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä noudattaen. Puolustusvoimien hankintasopimukset ovat pääsääntöisesti monivuotisia ja jakautuen useaan eri erään. Hankintasopimuksissa ei ole voitu ottaa huomioon tulevia lainsäädäntömuutoksia, mistä johtuen ajoneuvot olisi voitava ottaa käyttöön sopimuksen tekemisen hetkellä voimassa olleiden säännöksiä ja määräyksiä noudattaen.

Pykälän 3 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa myönnetty sotilasajoneuvon tyyppihyväksyntä olisi voimassa myös tämän lain voimaan tullessa ja tyyppihyväksytty ajoneuvo voitaisiin ottaa käyttöön tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Momentti olisi merkittävä etenkin käytettyinä hankittujen Puolustusvoimien tyyppihyväksymien ajoneuvojen käyttöönotossa. Näiden ajoneuvojen käyttöönotto ajoittuu pitkälle aikavälille ja useisiin hankintaeriin.

Pykälän 4 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa käyttöön otetun sotilasajoneuvon voimaantuloa seuraavan määräaikaikatsastuksen viimeinen katsastuspäivä määräytyisi lain voimaantullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, jonka jälkeen noudatetaan tämän lain säännöksiä.

Pykälän 5 momentin mukaan tämän lain voimaantullessa vireillä olevat asiat käsiteltäisiin loppuun noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä.

7.2 Tieliikennelaki

Lakiin tehtäisiin esitetystä sotilasajoneuvoista annettavan lain ja eräistä muista Puolustusvoimien tehtävistä johtuvat muutokset.

2 §. Määritelmät. Pykälän 21 kohdan ajoneuvon määritelmällä tarkoitettaisiin myös tässä esityksessä ehdotetun sotilasajoneuvolain 2 §:n 18 kohdassa tarkoitettua sotilasajoneuvoa. Ajoneuvolaissa ei säädetä sotilasajoneuvoista, mistä syystä tieliikennelain ajoneuvon määritelmä ei kata sotilasajoneuvoja. Kun sotilasajoneuvoja käytetään tiellä, olisi sotilasajoneuvoihin sovellettava edelleen tieliikennelain säännöksiä.

10 §. Esteetön kulku hälytysajoneuvolle ja kulkueelle. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin Puolustusvoimien ajoneuvo. Muilta osin pykälään ei esitetäisi muutosta. Puolustusvoimista annetun lain 18 a §:ssä säädetään Puolustusvoimien turvaamistehtävistä, jotka sisältävät myös henkilösuojaustehtävän. Henkilösuojauksessa suojataan puolustusvoimien henkilöstöön kuuluvien, puolustusvoimien vieraana olevan vieraan valtion sotilasjohtoon kuuluvien tai kansainvälistä järjestöä edustavien erityistä suojelua tarvitsevien henkilöiden turvallisuutta. Erityinen suojelutarve tarkastellaan aina tilannekohtaisesti ja se on aina erikseen tarkkaan harkittava ja perusteltava. Turvaamistehtävät pyritään aina suorittamaan mahdollisimman huomaamattomasti, mutta eteen voi tulla tilanteita, joissa esteetön kulku olisi välttämätöntä. Lisäksi tilanteita olisi harkittava aina puolustusvoimista annetun lain 18 b §:n kautta, jossa säädetään turvaamistehtäviä koskevista yleisistä periaatteista, kuten vähimmän haitan periaatteesta. Turvaamistehtävien suorittamisessa Puolustusvoimat tekee puolustusvoimista annetun lain 18 c §:n nojalla vahvaa yhteistyötä poliisin kanssa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että ääni- ja valomerkkejä antavalle hälytysajoneuvolle sekä sanottuja merkkejä antavan poliisiajoneuvon taikka Puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen ajoneuvon vetämälle saattueelle olisi liikenteenohjauslaitteilla annetuista velvollisuuksista riippumatta annettava esteetön kulku. Tällöin olisi tarvittaessa siirryttävä sivuun tai pysähdyttävä. Momentti vastaisi voimassa olevan kansainvälisen tieliikennesopimuksen 34 artiklan 1 kohtaa.

Esteetömyyden kulun antamisella korostetaan tässä esityksessä väistämisvelvollisuuden ehdottomuutta. Sitä käytetään ilmaisuna säännöksissä, joissa väistämisen velvollisuutta halutaan korostaa. Tarvittaessa väistämisvelvollisen olisi siirryttävä sivuun tai jopa pysähdyttävä. Esteetön kulku olisi esityksen mukaan annettava hälytysajoneuvon ja saattueen lisäksi junalle, raitiovaunulle tai muulle radalla kulkevalle laitteelle sekä suojatiellä, kävelykadulla ja pihakadulla olevalle jalankulkijalle.

Pykälän 2 momentin mukaan tienkäyttäjä ei saisi keskeyttää tai muuten estää saattueen, valvotun lapsiryhmän tai järjestäytyneen kulkueen etenemistä. Voimassa olevan lain mukaan sotilasosasto on vakiintuneen käytännön mukaisesti järjestäytynyt kulkue. Estämisellä tarkoitettaisiin esimerkiksi kulkemista kulkueen poikki. Tämä ei kuitenkaan koskisi hälytysääni- ja valomerkkejä antavan hälytysajoneuvon kuljettajaa.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevan kansainvälisen tieliikennesopimuksen 26 artiklan 1 kohtaa.

89 §. Maastoliikenne ja sotilasajoneuvot. Pykälän 2 momentissa muutettaisiin termi sotilasajoneuvo Puolustusvoimien ajoneuvoksi. Tämä esityksen 1. lakiehdotuksessa Puolustusvoimien ajoneuvo määriteltäisiin kattamaan kaikki Puolustusvoimien omistuksessa tai hallinnassa olevat ajoneuvot, eli liikenneasioiden rekisteriin ja sotilasajoneuvorekisteriin merkityt ajoneuvot. Kumatun ajoneuvolain mukaan puolustusministeriön asetuksella saatettiin antaa ajoneuvolaista poikkeavia säännöksiä, jolloin myös Puolustusvoimien liikenneasioiden rekisteriin merkityt ajoneuvot saatettiin määritellä sotilasajoneuvoiksi. Käsiteltävänä olevassa 1. lakiehdotuksessa tästä luovuttaisiin, ja sotilasajoneuvon määritelmää ja rekisteröintiä selkeytettäisiin suhteessa

ajoneuvolakiin. Uudella sotilasajoneuvolailla ei ole kuitenkaan tarkoitus muuttaa nykytilaa suhteessa tieliikennelakiin, vaan samat poikkeamismahdollisuudet koskisivat edelleen samaa Puolustusvoimien ajoneuvomassaa kuin nykytilassa.

Käsiteltävänä olevan esityksen 1. lakiehdotuksessa pyritään takamaan pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston itsenäinen ja riippumaton toimivalta Puolustusvoimien ajoneuvoja koskevan teknisen turvallisuuden valvonnassa, ja osastolle esitetään määräyksenantovaltaa laajasti. Tästä johtuen pykälän 2 momentissa olisi tarkoituksenmukaista mainita pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto määräyksiä antavana tahona. Poikkeuksien säätämisen perusteena olisi edelleen välttämättömyys, joka perustuu Puolustusvoimien ajoneuvon erityiseen rakenteeseen tai käyttötarkoitukseen.

Pykälän 2 momentin mukaan puolustusministeriön asetuksella olisi mahdollista säätää maanpuolustuksen kannalta välttämättömiä poikkeuksia tieliikennelain 5 luvun ajoneuvon käyttämisestä koskevista säännöksistä. Sääntely olisi valtuuden osalta tarkkarajainen ja täsmällinen, koska 2 momentissa tarkoitetuista poikkeuksista säädetään yksityiskohtaisesti 3 momentissa. Säännös perustuu periaatteeseen, jonka mukaan maanpuolustuksen kannalta välttämättömissä yksittäistapauksissa voidaan poiketa tieliikennelain säännöksistä, mutta tällöin velvoitetaan puolustushallinto huolehtimaan poikettavia säännöksiä vastaavista velvoitteista itse siten kuin pykälän 2 ja 3 momentin nojalla säädetään.

Poikkeuksista säätäminen on mahdollista, jos se on maanpuolustuksen kannalta välttämätöntä. Maanpuolustuksella tarkoitetaan säännöksessä Puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien suorittamista. Puolustusvoimien tehtävät edellyttävät usein sellaisten ajoneuvojen käyttämistä, jotka poikkeavat rakenteeltaan tai käyttötarkoitukseltaan muuten yleisesti liikenteessä käytettävistä ajoneuvoista. Vaikka käytettävä ajoneuvo olisi sinänsä yleisesti markkinoilta hankittavissa, sen maanpuolustuksellinen käyttötarkoitus voi edellyttää poikkeuksista säätämistä. Ilman poikkeuksia Puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien suorittaminen olisi hankalaa tai jopa mahdotonta.

Siviiliajoneuvoja koskevista 5 luvun käyttösäännöksistä on välttämätön tarve poiketa, koska Puolustusvoimien ajoneuvo on lähtökohtaisesti tarkoitettu sotilaalliseen käyttöön, mistä syystä niissä saattaa olla laitteita ja kalustoa, joita siviiliajoneuvoissa ei ole, kuten aseistus tai ajoneuvon perässä vedettävä tykki. Puolustusvoimien ajoneuvon rakenne saattaa myös poiketa huomattavasti siviiliajoneuvoista, mistä yhtenä esimerkkinä ovat panssaroidut ajoneuvot. Tällaisessa sotilasajoneuvossa voi olla kuljettajan lisäksi ajoneuvon turvallisesta kuljettamisesta vastaava johtaja, joka näkee esteettömästi ajoneuvon eri puolille ja pystyy ohjeistamaan kuljettajaa ajoneuvon ulkopuolisista tapahtumista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 9/2020 vp.) todennut, että sotilasajoneuvon käyttö tiellä ei saa aiheuttaa vaaraa tai kohtuutonta haittaa muille tienkäyttäjille. Sotilasajoneuvolla ajamiseen sovelletaan tieliikennelain 2 luvun yleisiä periaatteita, muun muassa varovaisuus- ja ennakointivelvollisuusperiaatteita, sekä liikennesääntöjä. Sotilasajoneuvoa on myös 6 §:n mukaan käsiteltävä siten, ettei sen moottorista tai muusta laitteesta aiheudu kohtuutonta melua, ilman pilaantumista tai muuta haittaa ajoneuvossa matkustavalle, muulle tienkäyttäjälle eikä ympäristölle.

Asetuksenantovaltuuden lisäksi pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksellä voidaan antaa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksistä poikkeavia määräyksiä Puolustusvoimien ajoneuvojen käyttämisestä tiellä, jos se on niiden erityisen käyttötarkoituksen tai rakenteen johdosta välttämätöntä. Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksenantovaltuus on välttämätön, koska hyvin monista ajoneuvoja koskevista

rakenteellisista ja teknisistä elementeistä säädetään nykyisin Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä.

156 §. *Muut valaisimet.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin Puolustusvoimien ajoneuvo, vastaa-
vasti kuin edellä tieliikennelain 10 §:n muutoksia koskevissa perusteluissa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin sinistä valoa näyttävän vilkkuvan varoitusvalaisimen käytöstä. Tällaista varoitusvalaisinta saisi käyttää hälytysajoneuvossa silloin, kun ajoneuvon käyttötöhtävä sitä edellyttää. Lisäksi valaisinta saisi käyttää muuksi kuin hälytysajoneuvoksi luokiteltavassa poliisiajoneuvossa, tullin ajoneuvossa, rajavartiolaitoksen ajoneuvossa ja Puolustusvoimien ajoneuvossa.

184 §. *Poikkeukset velvollisuudesta noudattaa liikennesääntöjä, liikenteenohjauslaitteita ja ajoneuvon käyttöä koskevia säännöksiä.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin Puolustusvoimien tehtävistä johtuvia muutoksia.

Pykälän 1 momentin 3 kohtaan lisättäisiin puolustusvoimista annetun lain 18 a §:ssä tarkoitettu tehtävä sekä sotilastiedusteluviranomaisen tiedustelutehtävä. Näistä ensin mainittua on käsitelty tarkemmin tieliikennelain 10 §:n muutosta koskevissa säännöskohtaisissa perusteluissa. Henkilösuojaustehtävät pyritään suorittamaan mahdollisimman huomaamattomasti, mutta niissä voi tulla vastaan tilanteita, joissa on tarpeen suojattavan henkilön turvallisuuden takaamiseksi poiketa liikennesääntöjen, liikenteenohjauslaitteiden ja ajoneuvon käyttöä koskevien säännösten noudattamisesta.

Sotilastiedustelusta annettu laki tuli voimaan 1.6.2019. Laissa määritellään sotilastiedusteluviranomaisiksi pääesikunta ja Puolustusvoimien tiedustelulaitos. Tiedustelutehtävän suorittamiseksi tietoa voidaan hankkia tiedustelumenetelmillä, kuten suunnitelmallisella tarkkailulla ja peitetoiminnalla. Muun muassa mainittuihin toimivaltuuksien käyttöön saattaa liittyen tiedustelumenetelmän käytön kohteena olevan henkilön seuraaminen tai kuljettaminen ajoneuvolla, mikä saattaa edellyttää liikennesääntöjen rikkomista. Muutos tehostaisi tiedonhankintaa, mutta myös ehkäisisi tiedustelumenetelmää käyttävän henkilön paljastumisen riskiä ja parantaisi turvallisuutta. Muutos vastaisi sitä, miten nykytilassa esimerkiksi rikostorjunnassa on mahdollista toimia.

Tieliikenteen säännöistä on mahdollista poiketa erityisissä tilanteissa. Voimassa olevat poikkeussäännökset on sisällytetty tieliikennelakiin. Ennen tieliikennelain uudistusta normit ovat olleet hajallaan.

Tieliikenteen säännöistä poikkeaminen liikenneturvallisuutta vaarantamatta on vaativa tehtävä. Hälytysajoneuvon tai muun ajoneuvon kuljettajan on tiedostettava, että esimerkiksi nopeuden kasvaessa mahdollisuudet havaintojen tekemiseen vähenevät. On myös ymmärrettävää, että hälytysäännet eivät välttämättä kuulu eivätkä hälytysvalot näy kaikille tienkäyttäjille. Siksi ajonopeus ja säännöksistä poikkeaminen on sovitettava liikennenympäristön ja olosuhteiden mukaiseksi. Säännöistä poikkeavan kuljettajan on varmistettava, että muut tienkäyttäjät voivat havaita poikkeavasti käyttäytyvän tienkäyttäjän ja tarvittaessa suoriutua esimerkiksi esteettömän kulun antamisesta asianmukaisesti.

Säännöistä poikkeavan kuljettajan taitojen ja kykyjen on oltava tehtävän edellyttämällä tasolla kaikissa liikennetilanteissa. Viranomaisilla tai muilla toimijoilla ei aiemmin ollut erityistä lakiin perustuvaa kouluttautumisvelvollisuutta, vaan jokainen ajo-oikeuden omaava voi poiketa liikennesäännöistä, jos tehtävät niin edellyttivät. Osaamisen varmistamiseksi viranomaiset ja

muut toimijat järjestävät nykyisin oppilaitoksissa ja työpaikkakoulutuksessa muun muassa hälytysajokoulutusta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että tienkäyttäjät voisivat poiketa liikennesäännöistä, liikenteen ohjauslaitteella osoitetusta määräyksestä, rajoituksesta tai kiellosta taikka ajoneuvon käyttöä koskevista säännöistä erityistä varovaisuutta noudattaen ja tehtävän sitä edellyttäessä. Tienkäyttäjät, jotka voisivat poiketa säännöksistä, olisivat

- hälytysajoneuvon kuljettaja ja matkustaja,
- poliisitehtävässä, tullitehtävässä ja rajavartiolaitoksessa toimiva,
- puolustusvoimien esitutkintatehtävässä, sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) 86 §:n 1 momentin tehtävässä, puolustusvoimista annetun lain 18 a §:ssä tarkoitetussa henkilösuojaustehtävässä tai sotilastiedusteluviranomaisen tiedustelutehtävässä toimiva,
- poliisiajoneuvon taikka rajavartiolaitoksen tai Puolustusvoimien ajoneuvon vetämään saattueeseen kuuluvan ajoneuvon kuljettajana.

Lähtökohtaisesti voisi poiketa kaikista momentissa mainituista säännöistä. Poikkeaminen olisi mahdollista yleisesti tienkäyttäjänä: jalankulkijana, ajoneuvon kuljettajana ja matkustajana tai Puolustusvoimien ajoneuvon johtajana tai ajajana. Junalle ja muulle rautatiekiskolla kulkevalle laitteelle olisi kuitenkin annettava esteetön kulku.

Erityisesti tunnuksettomilla ajoneuvoilla liikennesäännöistä poikettaessa korostuu 1 momentin mukainen erityisen varovaisuuden noudattamisvelvollisuus.

Poikkeussäännökset koskisivat kaikkia esitutkintaviranomaisia, koska näiden tehtävissä ja toimivaltuuksissa on viime vuosina tapahtunut muutoksia. Esitutkintalain (805/2011) 2 luvun 1 §:n mukaan esitutkinnan toimittaa poliisi. Poliisin lisäksi esitutkintaviranomaisia ovat rajavartiolaitos-, tulli- ja sotilasviranomaiset siten kuin niiden esitutkintatoimivallasta säädetään rajavartiolaitossa (578/2005), rikostorjunnasta tullissa annetussa laissa (623/2015) ja sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetussa laissa (255/2014). Puolustusvoimien edellä mainitun lain toimivaltuuksien perusteella esitutkintaa tekevillä olisi myös tarve poiketa säännöistä omissa tehtävissään.

Momentissa mainitulla tehtävällä tarkoitettaisiin muualla lainsäädännössä määriteltyjä asianomaisen viranomaisen tai muun toimijan tehtäviä. Tehtävä voisi olla meneillään, tehtävälle voitaisiin olla siirtymässä tai tehtävää voitaisiin odottaa toimintavalmiudessa.

Poikkeussäännökset eivät ole itsetarkoitus, vaan käsillä olevan tehtävän tulee edellyttää säännöstä poikkeamista. Tällöin tulee arvioida sitä, millaista perusoikeutta (oikeushyvää) käsillä olevalla tehtävällä suojataan. Säännöksistä poikkeaminen tulee suhteuttaa suojattavaa oikeushyvää vasten niin, että tehtävällä ei vaaranneta muiden tienkäyttäjien turvallisuutta tarpeettomasti. Esimerkiksi välitön hengenvaara voi edellyttää kuljettajaa käyttämään suurtakin nopeutta. Tällöin on kuitenkin huomattava, että liikennesäännöistä poikkeava ajoneuvo voi jäädä huomaamatta. Liikenteessä on myös lapsia ja henkilöitä, joiden kyvyt eivät riitä täysimääräisesti liikennetilanteiden ennakointiin. Suurella nopeudella tapahtuvat liikenneonnettomuudet ovat pääosin tuhoisia. Säännöistä voisi siksi poiketa vain tehtävän sitä edellyttäessä ja erityistä varovaisuutta noudattaen.

Tehtävä voi edellyttää useista säännöksistä poikkeamista samalla kertaa; niiden tyhjentävä luotteloiminen laissa ei ole mahdollista.

Voimassa olevien säännösten mukaan muun muassa rikostorjunnassa erityisesti tiedustelu ja tarkkailutehtävissä, teknisen tarkkailun tehtävissä, peitetoimintatehtävissä ja valeostotehtävissä olevilla virkamiehillä on erityistä varovaisuutta noudattaen sama oikeus kuin säädettyjä ääni- ja valomerkkejä antavan poliisiauton kuljettajalla poiketa tieliikennelain säännöksistä. Tämä on edelleen tärkeää, koska hälytyslaitteiden käyttäminen paljastaa tehtävän. Näissä tehtävissä ei useinkaan käytetä hälytyslaitteilla varustettuja ajoneuvoja.

Pakkokeinolaissa (806/2011), poliisilaissa (872/2011), rikostorjunnasta tullissa annetussa laissa (623/2015), rajavartiolaissa (578/2005) sekä sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetussa laissa (255/2014) säädetään salaisista tiedonhankintakeinojen käyttämisestä ja sotilastiedustelusta annetussa laissa tiedustelumenetelmien käyttämisestä. Sama tarve on tunnistettu poliisin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tehtävissä kuten muun muassa yleisvalvonnassa, liikennevalvonnassa, hälytystehtävien suorittamisessa ja esitutkintatehtävissä. Tarve on myös olemassa momentissa mainituilla muilla viranomaisilla ja toimijoilla omissa tehtävissään.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Lakiehdotukseen sisältyy muutamia puolustusministeriöille osoitettuja asetuksenantovaltuuksia sekä pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle osoitettuja määräysenantovaltuuksia. Vastaavantyyppisiä valtuuksia Liikenne- ja viestintävirastolle sisältyy voimassa olevaan ajoneuvolakiin.

Tietyiltä osin määräysenantovaltaa on siirretty alemmalle tasolle verrattuna ajoneuvolakiin. Tämä on perusteltua, sillä asetukset ja määräykset koskevat puolustushallinnon sisäisiä menettelyjä sekä Puolustusvoimien määräysvallassa olevaa omaisuutta. Määräysenantovaltuuksilla taataan myös pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston puolueettomuutta ja itsenäistä asemaa Puolustusvoimien organisaatiossa.

Puolustusministeriön asetukset

3 §. Sotilasajoneuvon rekisteröinti ja katsastus. Pykälän 3 momentin mukaan puolustusministeriön asetuksella säädettäisiin tarkemmin siitä, mitä laitteita ei olisi rekisteröitävä. Kyseessä olisi teknisesti yksinkertaisista liikkuvista laitteista. Kyse olisi tarkempien säännösten antamisesta siitä, minkälainen laite olisi rekisteröitävä ja minkälainen ei. Esimerkiksi polkupyörää ei koskisi rekisteröintivelvoite.

Säännökset ovat yksityiskohtaisia ja teknisiä, joten niistä on tarkoituksenmukaista säätää asetustasolla. Säänneltävät asiat eivät myöskään ole sillä tavalla laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä, että niistä olisi säädettävä valtioneuvoston asetuksella. Asetussääntely olisi ainoastaan lakia tarkentavaa ja vastaisi myös nykytilaa.

10 §. Sotilasajoneuvojen luokitus. Pykälän 3 momentin mukaan puolustusministeriön asetuksella säädettäisiin tarkemmin sotilasajoneuvojen pääluokituksesta sekä muiden ajoneuvojen kuin sotilasajoneuvojen välttämättömästä luokitellusta sotilasajoneuvoksi ja näiden ajoneuvojen luokituksesta sotilasajoneuvoksi. Kyse olisi tarkempien säännösten antamisesta, minkälaisia sotilasajoneuvoja Suomessa voidaan käyttää ja toisaalta eri sotilasajoneuvojen tarkemmasta

määrittelystä. Keskeisiä sotilasajoneuvojen luokkia voimassaolevassa lainsäädännössä on muun muassa panssariajoneuvot ja erikoisajoneuvot.

Säännökset ovat yksityiskohtaisia ja teknisiä, joten niistä on tarkoituksenmukaista säätää asetustasolla. Säänneltävät asiat eivät myöskään ole sillä tavalla laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä, että niistä olisi säädettävä valtioneuvoston asetuksella. Asetussäätely olisi ainoastaan lakia tarkentavaa ja vastaisi myös nykytilaa.

18 §. Puolustusvoimien rekisterikilvet ja rekisteritunnus. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Puolustusministeriön asetuksenantovaltuudesta. Asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin Puolustusvoimien rekisterikilpien ja -tunnusten antamisesta, rekisteritunnuksen sisällöstä ja kilpien väristä sekä rekisteritunnuksen määrätymisestä.

Asetustaso on perusteltu sen vuoksi, että asetukseen sisältyvä sääntely olisi lakiin verrattuna yksityiskohtaisista ja teknisluonteista. Valtuus koskisi ainoastaan pykälän sääntelyä tarkentavaa sääntelyä. Asetuksella ei kuitenkaan voida katsoa olevan niin laaja-alaisia vaikutuksia, että ministeriön asetustaso olisi perusteltua nostaa valtioneuvoston tasolle. Kyse on Puolustusvoimien vastuulla olevista sotilasajoneuvoista, joihin liittyvä ylin ohjaus- ja valvontavalta sekä vastuu toiminnan asianmukaisesti järjestämisestä kuuluvat puolustusministeriölle puolustushallinnossa. Valtuus koskisi ainoastaan pykälän sääntelyä tarkentavaa sääntelyä.

19 §. Puolustusvoimien rekisterikilpien kiinnittäminen ja rekisteritunnukset merkitseminen. Pykälän 3 momentin mukaan puolustusministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin rekisterikilpien kiinnittämisestä ja rekisteritunnuksen merkitsemisestä. Sotilasajoneuvoissa ei välttämättä ole muiden ajoneuvojen tapaan standardinomaista paikkaa rekisterikilville. Tästä johtuen eri sotilasajoneuvoluokkien osalta tulisi tarkemmin säätää, miten ja mihin Puolustusvoimien rekisterikilpi kiinnitetään tai Puolustusvoimien rekisteritunnus merkitään. Asetustaso on perusteltu sen vuoksi, että asetukseen sisältyvä sääntely olisi lakiin verrattuna yksityiskohtaisista ja teknisluonteista. Valtuus koskisi ainoastaan pykälän 1 ja 2 momenttia tarkentavaa sääntelyä.

23 §. Puolustusvoimien siirtokilpi. Pykälän 3 momentissa annettaisiin puolustusministeriölle asetuksenantovaltuus siirtokilpien sisällöstä ja väristä. Asetustaso on perusteltu sen vuoksi, että asetukseen sisältyvä sääntely olisi lakiin verrattuna yksityiskohtaisista ja teknisluonteista. Asetuksella ainoastaan tarkennettaisiin lain sääntelyä.

27 §. Puolustusvoimien määräaikaikatsastus. Pykälän 4 momentin mukaan Puolustusministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset sotilasajoneuvoista, jotka on määräaikaikatsastettava, sekä muussa kuin operatiivisessa käytössä olevien sotilasajoneuvojen määräaikaikatsastuksesta. Määräaikaikatsastusta voidaan pitää siinä mielessä liikenneturvallisuuden kannalta merkittävänä asiana, että asetustasoa voidaan pitää oikeana. Asetuksella tarkennettaisiin lain sääntelyä.

Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräykset

6 §. Sotilasajoneuvon rakenne, hallintalaitteet ja varusteet. Pykälän 3 momentti valtuuttaisi pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston antamaan tarkemmat määräykset: 1) sotilasajoneuvon rakennetta ja ominaisuuksia koskevista vaatimuksista, 2) sotilasajoneuvon järjestelmiä, komponentteja, erillisiä teknisiä yksiköitä, osia ja varusteita koskevista vaatimuksista, 3) tavarankuljetukseen käytettävien sotilasajoneuvojen kuormakorien ja kuormatilojen vaatimuksista, kuorman varmistamiseen käytettävistä kiinnityspisteistä sekä suojarakenteista, 4) kuorman sitomiseen ja varmistamiseen käytettävistä sidonta- ja kiinnitysvälineistä ja 5) tieliikenteessä käytettävien ajopiirturien käytöstä sotilasajoneuvoissa.

Tässä pykälässä tarkoitettujen määräysten olisi oltava tarpeellisia liikenneturvallisuuden, terveyden- ja ympäristönsuojelun riittävän tason varmistamiseksi. Momentin 4 kohdassa tarkoitulla kuorman varmistamisella tarkoitettaisiin muun ohella kuorman tukemista. Määräysten teknisissä vaatimuksissa otettaisiin huomioon sotilasajoneuvoihin liittyvät kansainväliset standardit.

Pykälän 4 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voi antaa tämän pykälän 2 momentin 8-12 kohdissa (viitattut kohdat kuuluvat: 8) kuljettajalla tai panssariajoneuvon johtajalla riittävä näkyvyys eteen, sivuille ja taakse, 9) tarpeelliset laitteet näkyvyyden varmistamiseksi tuulilasin läpi kaikissa sääoloissa, jos sotilasajoneuvossa on tuulilasi, 10) tarpeelliset laitteet ja rakenteet kevyiden sotilasajoneuvojen kuljettajien ja matkustajien suojaamiseksi törmäystilanteessa, 11) äänimerkinantolaitte, jos kysymyksessä on moottorikäyttöinen sotilasajoneuvo ja 12) nopeusmittari, jos kysymyksessä on moottorikäyttöinen sotilasajoneuvo) tarkoituksista asioista tarkempia tai poikkeavia määräyksiä, jos se on tarpeen sotilasajoneuvon erityisen rakenteen tai käyttötarkoituksen vuoksi.

Kyse olisi ainoastaan lakia tarkentavista vaatimuksista. Määräystaso olisi perusteltu sen vuoksi, että kyse on hyvin teknisluonteisista ja vähäisiä yksityiskohtia koskevista asioista, joihin pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on erityinen asiantuntemus. Määräyksen alaan kuuluiin asioihin ei sisälly merkittävää harkintavallan käyttöä.

8 §. *Puolustusvoimien erikoiskuljetuksessa käytettävää sotilasajoneuvoa ja sotilasajoneuvoyhdistelmää koskevat erityisvaatimukset.* Pykälän 1 momentin mukaan Puolustusvoimien erikoiskuljetuksessa käytettävä sotilasajoneuvo ja sotilasajoneuvoyhdistelmä on varustettava riittävillä merkinnöillä, tunnus- ja varoitusvalaisimilla, heijastimilla ja muilla varoituslaitteilla, joilla ehkäistään erikoiskuljetuksesta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa. Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset Puolustusvoimien erikoiskuljetuksessa käytettävässä Puolustusvoimien ajoneuvoissa vaadittavista merkinnöistä, tunnus- ja varoitusvalaisimista, heijastimista sekä muista varoituslaitteista.

Määräystaso olisi perusteltu sen vuoksi, että kyse on hyvin teknisluonteisista ja vähäisiä yksityiskohtia koskevista asioista, joihin pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on erityinen asiantuntemus. Määräyksen alaan kuuluiin asioihin ei sisälly merkittävää harkintavallan käyttöä. Määräys koskisi ainoastaan lakia tarkentavaa sääntelyä.

Pykälän 2 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset Puolustusvoimien erikoiskuljetuksissa käytettävältä Puolustusvoimien varoitusajoneuvolta edellytettävistä väreistä, varoitusajoneuvon varoitustauluista, korkeuden mittalaitteista, varoitusvalaisimista, heijastimista ja muista varoituslaitteista sekä Puolustusvoimien varoitusajoneuvossa riittävistä liikenteen ohjauksessa ja turvallisuuden varmistamisessa käytettävistä laitteista ja välineistä.

Edellä tarkoitetuissa säännöksissä määräystaso olisi perusteltu sen vuoksi, että kyse on hyvin teknisluonteisista ja vähäisiä yksityiskohtia koskevista asioista, joihin pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on erityinen asiantuntemus. Määräyksen alaan kuuluiin asioihin ei sisälly merkittävää harkintavallan käyttöä. Määräys koskisi ainoastaan lakia tarkentavaa sääntelyä.

Pykälän 3 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa määräykset Puolustusvoimien erikoiskuljetuksessa käytettävän sotilasajoneuvon liikennekäyttöön hyväksymisessä sovellettavista Puolustusvoimien erikoiskuljetuksessa käytettävän Puolustusvoimien ajo-

neuvon käyttötarkoituksen edellyttämistä teknisistä lisävaatimuksista ja poikkeuksista sotilasajoneuvoa koskevista teknisistä vaatimuksista. Lisäksi pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset näitä vaatimuksia koskevista vaatimustenmukaisuuden osoittamisen teknisistä toteuttamistavoista.

Puolustusvoimien erikoiskuljetusajoneuvon käyttötarkoituksesta johtuen on tarkoituksenmukaista sallia poikkeuksia rakenteesta ja edellyttää lisävaatimuksia liikenneturvallisuuden varmistamiseksi. Puolustusvoimien erikoiskuljetusajoneuvolle voitaisiin sallia liikennekäyttöön hyväksymisessä sotilasajoneuvon käyttötarkoituksen edellyttämiä poikkeuksia kaikkia ajoneuvoja koskevista teknisistä vaatimuksista. Lisäksi pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaisi tarkemmat määräykset erikoiskuljetusajoneuvojen vaatimustenmukaisuuden osoittamisen teknisistä toteuttamistavoista, jotka liittyvät Puolustusvoimien erikoiskuljetusajoneuvon erityisiin vaatimuksiin. Määräystaso olisi perusteltu sen vuoksi, että kyse on hyvin teknisluonteisista ja vähäisiä yksityiskohtia koskevista asioista, joihin pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on erityinen asiantuntemus. Määräyksen alaan kuuluviin asioihin ei sisälly merkittävää harkintavallan käyttöä.

9 §. *Viranomaiset puolustushallinnossa.* Pykälän 6 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset ajoneuvotarkastajatoiminnan järjestämisestä Puolustusvoimissa. Järjestämisessä olisi kyse toiminnan organisoinnista ja organisaation sijoittamisesta Puolustusvoimissa tarkoituksen mukaisella tavalla. Määräystaso olisi perusteltu sen vuoksi, että kyse on viranomaisen toiminnan sisäisestä järjestämisestä, hyvin teknisluonteisista asioista ja vähäisiä yksityiskohtia koskevista asioista, joihin pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on paras asiantuntemus. Kyse ei ole merkittävän harkintavallan käytöstä.

10 §. *Sotilasajoneuvojen luokitus.* Pykälän 4 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa määräykset sotilasajoneuvojen tarkemmasta luokituksesta. Säännöksessä valtuutettaisiin pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antamaan määräyksiä pykälässä tarkoitettun puolustusministeriön asetuksessa tarkoitetuista sotilasajoneuvojen luokituksesta. Osa sotilasajoneuvoja koskevista teknisistä vaatimuksista ja vaatimusten lievennyksistä on sidottu sotilasajoneuvon käyttötarkoitukseen. Määräystaso olisi perusteltu sen vuoksi, että kyse on hyvin teknisluonteisista ja vähäisiä yksityiskohtia koskevista asioista, joihin pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on erityinen asiantuntemus. Määräyksen alaan kuuluviin asioihin ei sisälly merkittävää harkintavallan käyttöä.

11 §. *Sotilasajoneuvojen vastaavuus.* Pykälän 2 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset sotilasajoneuvojen ja ajoneuvolaissa tarkoitettujen ajoneuvojen luokitusten vastaavuudesta tieliikennettä koskevia säännöksiä sovellettaessa. Esimerkiksi tieliikennelaissa tarkoitetut tieliikennesäännöt koskevat ajoneuvolaissa tarkoitettuja ajoneuvoja. Jotta tieliikennesääntöjen soveltaminen sotilasajoneuvoihin olisi selkeämpää, pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaisi tarkemmat määräykset siitä, mikä sotilasajoneuvojen luokka vastaisi mitä ajoneuvoluokkaa. Määräystaso olisi perusteltu sen vuoksi, että kyse on hyvin teknisluonteisesta vastaavuuden arvioinnista, johon pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on erityinen asiantuntemus.

14 §. *Sotilasajoneuvojen tyyppihyväksyntä.* Pykälän 4 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset sotilasajoneuvojen tyyppihyväksynnästä. Tarkempia määräyksiä voitaisiin antaa muun muassa siitä, miten ajoneuvolain mukainen tyyppihyväksyntä tai osittainen tyyppihyväksyntä voidaan hyväksyä sotilasajoneuvon tyyppihyväksynnän osaksi ja miten sotilasajoneuvojen tyyppihyväksyntäprosessi järjestetään. Pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on erityinen asiantuntemus sotilasajoneuvojen tyyppihyväksynnästä.

15 §. Sotilasajoneuvorekisterin käyttötarkoitus ja sisältö. Pykälän 3 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaisi tarkemmat määräykset sotilasajoneuvorekisteriin merkittävistä tiedoista. Määräystaso olisi perusteltu sen vuoksi, että kyse on hyvin teknisluonteisista ja vähäisiä yksityiskohtia koskevista asioista, joihin pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on erityinen asiantuntemus. Määräyksen alaan kuuluviin asioihin ei sisälly merkittävää harkintavallan käyttöä. Kyse olisi lakia tarkentavista määräyksistä.

17 §. Rekisterikortti. Pykälän 4 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaisi tarkemmat määräykset rekisterikortin sisällöstä, mitoista, voimassaolosta ja käytettävästä tulostusmateriaalista. Määräystaso olisi perusteltu sen vuoksi, että kyse on hyvin teknisluonteisista ja vähäisiä yksityiskohtia koskevista asioista, joihin pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on erityinen asiantuntemus. Määräyksen alaan kuuluviin asioihin ei sisälly merkittävää harkintavallan käyttöä. Kyse olisi lakia tarkentavista määräyksistä.

18 §. Puolustusvoimien rekisterikilvet ja rekisteritunnus. Pykälän 3 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voi antaa tarkemmat määräykset rekisterikilpien mitoista, sijoittamisesta ja muista ominaisuuksista. Määräystaso olisi perusteltu sen vuoksi, että kyse on hyvin teknisluonteisista ja vähäisiä yksityiskohtia koskevista asioista, joihin pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on erityinen asiantuntemus. Määräyksen alaan kuuluviin asioihin ei sisälly merkittävää harkintavallan käyttöä. Kyse olisi lisäksi lakia tarkentavista määräyksistä.

23 §. Puolustusvoimien siirtokilpi. Pykälän 4 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voisi antaa määräykset siirtokilpien mitoista ja muista teknisistä ominaisuuksista. Määräystaso olisi perusteltu sen vuoksi, että kyse on hyvin teknisluonteisista ja vähäisiä yksityiskohtia koskevista asioista, joihin pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on erityinen asiantuntemus. Määräyksen alaan kuuluviin asioihin ei sisälly merkittävää harkintavallan käyttöä. Kyse olisi lisäksi lakia tarkentavista määräyksistä.

24 §. Puolustusvoimien rekisteröintikatsastus. Pykälän 4 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaisi tarkemmat määräykset 1) Puolustusvoimien rekisteröintikatsastuksen sisällöstä ja 2) niistä tyyppihyväksytyistä sotilasajoneuvoista, joita ei tarvitse esittää rekisteröintikatsastukseen. Sotilasajoneuvojen katsastus toiminnalla varmistetaan lain 1 luvussa tarkoitettujen vastuiden toteutuminen, kuten se, että sotilasajoneuvot ovat turvallisia käyttää. Säännöksessä esitettyjen määräysten olisi mahdollisimman pitkälti perustuttava siihen, mitä ajoneuvolaissa tai sen nojalla on säädetty ajoneuvojen rekisterikatsastuksesta.

Määräystaso olisi perusteltu sen vuoksi, että kyse on teknisiä asioita ja toiminnan käytännön järjestelyitä koskevista asioista. Lisäksi määräyksenantovaltaa on rajattu. Lain kokonaisuus huomioon ottaen, määräyksen alaan kuuluviin asioihin ei sisälly merkittävää harkintavallan käyttöä. Kyse olisi lakia tarkentavista määräyksistä.

25 §. Puolustusvoimien muutoksatsastus. Pykälän 2 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaisi määräykset 1) Puolustusvoimien muutoksatsastuksen sisällöstä, 2) vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta muutoksatsastuksessa, 3) muutoksista, jotka edellyttävät muutoksatsastusta ja 4) vähäisistä muutoksista, jotka eivät edellytä muutoksatsastusta.

Puolustusvoimat vastaisi esityksen 1 luvun mukaisesti aina esimerkiksi siitä, että sotilasajoneuvot ovat turvallisia käyttää. Säännöksessä tarkoitetuilla määräyksillä määrättäisiin siitä, miten sotilasajoneuvon muuttamisen yhteydessä olisi sotilasajoneuvo olisi katsastettava, miten vaatimusten mukaisuus osoitettaisiin sekä muutoksista jotka edellyttävät muutoksatsastusta ja milloin muutoksatsastusta ei edellytetä. Määräysten olisi pohjaututtava ajoneuvolakiin ja sen nojalla säädettyyn tai määrättyyn sotilasajoneuvojen erityinen luonne huomioon ottaen.

Määräystaso olisi perusteltu, koska kyse on teknisluonteisista asioista eikä esityksen kokonaisuus huomioon ottaen kyse ole merkittävää harkintavaltaan sisältävistä asioista.

26 §. Puolustusvoimien kytkentäkatsastus. Pykälän 2 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaisi määräykset 1) kytkentäkatsastuksen tarkemmasta sisällöstä ja vaatimuksista, 2) Puolustusvoimien ajoneuvoissa yleisesti käytettävistä kytkennöistä, mitoituksista ja sijoituksista sekä pykälän 1 momentissa tarkoitetuista kytkennöistä, mitoituksista ja sijoituksista.

Puolustusvoimat vastaisi esityksen 1 luvun mukaisesti aina esimerkiksi siitä, että Puolustusvoimien ajoneuvot ovat turvallisia käyttää. Säännöksessä tarkoitetuilla määräyksillä määrättäisiin siitä, miten sotilasajoneuvoon kiinnitettävän sotilasajoneuvon tai ajoneuvon kytkentä tarkastetaan ja varmistetaan sen turvallisuudesta. Määräysten olisi pohjauduttava ajoneuvolakiin ja sen nojalla säädettyyn tai määrättyyn sotilasajoneuvojen erityinen luonne huomioon ottaen.

Määräystaso olisi perusteltu, koska kyse on teknisluonteisista asioista eikä esityksen kokonaisuus huomioon ottaen kyse ole merkittävää harkintavaltaan sisältävistä asioista.

27 §. Puolustusvoimien määräaikaikatsastus. Pykälän 5 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaisi tarkemmat määräykset 1) Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksen sisällöstä, 2) vikojen ja puutteellisuuksien luokittelusta ja 3) Puolustusvoimien määräaikaikatsastusta koskevasta katsastustodistuksesta.

Valtuutuksella mahdollistettaisiin uusien tarkastusmenetelmien käyttöönotto joustavasti. Tämän lisäksi momentissa säädettäisiin pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle valtuus antaa määräykset useiden vähäisten tai vakavien vikojen ja puutteellisuuksien luokituksesta vakaviksi tai vaarallisiksi.

Tarkemmat määräykset Puolustusvoimien katsastustodistuksesta annettaisiin pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksellä.

Määräystaso olisi perusteltu sen vuoksi, että kyse on hyvin teknisluonteisista ja lain kokonaisuus huomioon ottaen vähäisiä yksityiskohtia koskevista asioista, joihin pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on erityinen asiantuntemus. Määräyksen alaan kuuluvien asioiden ei sisälly merkittävää harkintavallan käyttöä. Kyse olisi lisäksi lakia tarkentavista määräyksistä

28 §. Määräaikaikatsastamattoman sotilasajoneuvon käyttökielto. Pykälän 3 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaisi määräykset katsastamattoman sotilasajoneuvon kuljettamiseen tarvittavasta kirjallisesta luvasta.

Määräyksen alaan kuuluvien asioiden ei sisälly merkittävää harkintavallan käyttöä. Kyse olisi lisäksi lakia tarkentavista määräyksistä

34 §. Katsastamattoman sotilasajoneuvon käyttö valmiudellisista syistä. Pykälän 3 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaisi tarkemmat määräykset katsastamattoman sotilasajoneuvon käyttöönotosta ja sen yhteydessä tehtävistä tarkastuksista valmiudellisista syistä.

Lain 1 luvussa säädetyn mukaan Puolustusvoimat vastaa muun muassa siitä, että sotilasajoneuvot ovat turvallisia käyttää. Valmiudellisesta syystä käyttöön otettava katsastamaton sotilasajoneuvo on ennen varastointia asianmukaisesti katsastettu. Näin ollen määräyksenantovaltuus

koskisi teknisluonteisia seikkoja eikä se sisältäisi merkittävää harkintavaltaa. Kyse olisi lisäksi lakia tarkentavista määräyksistä.

35 §. Vuositarkastus. Pykälän 4 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaisi tarkemmat määräykset vuositarkastuksen tarkastuskohteista ja niiden arvosteluperusteista. Sotilasajoneuvot, jotka eivät ole määräaikaikatsastuksen piirissä vuositarkastetaan. Vastaavaa menettelyä ei ole ajoneuvolaissa. Määräyksenantovaltuus koskisi asioita, joista Puolustusvoimat voisi muutenkin määrätä sisäisesti. Määräystaso olisi perusteltu sen vuoksi, että kyse on hyvin teknisluonteisista ja vähäisiä yksityiskohtia koskevista asioista, joihin pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on erityinen asiantuntemus. Määräyksen alaan kuuluviin asioihin ei sisälly merkittävää harkintavallan käyttöä.

39 §. Puolustusvoimien valvontatarkastuksesta annettava raportti. Pykälän 2 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voisi antaa tarkemmat määräykset raportissa käytettävästä lomakkeesta ja sen sisällöstä. Määräystaso olisi perusteltu sen vuoksi, että kyse on hyvin teknisluonteisista ja vähäisiä yksityiskohtia koskevista asioista, joihin pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on erityinen asiantuntemus. Määräyksen alaan kuuluviin asioihin ei sisälly merkittävää harkintavallan käyttöä. Kyse olisi lakia tarkentavista määräyksistä.

40 §. Kansainvälinen sotilasajoneuvo Suomessa. Pykälän 4 momentin mukaan pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaisi tarkemmat määräykset vieraan valtion sotilasajoneuvojen luokituksen vastaavuudesta. Vastaavasti kuin sotilasajoneuvojen luokituksen kohdalla, kansainvälisiä sotilasajoneuvoja koskevia liikennesääntöjä ei ole. Määräyksessä rinnastettaisiin kansainväliset sotilasajoneuvot ajoneuvolain mukaiseen luokitukseen, jotta liikenneturvallisuus voitaisiin taata. Määräystaso olisi perusteltu sen vuoksi, että kyse on hyvin teknisluonteisista asioista, joihin pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on erityinen asiantuntemus. Määräyksen alaan kuuluviin asioihin ei sisälly merkittävää harkintavallan käyttöä. Kyse olisi lakia tarkentavista määräyksistä.

9 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan keväällä 2023.

10 Toimeenpano ja seuranta

Ehdotetun sotilasajoneuvolain toimivuutta on tarkoitus seurata lain täytäntöönpanoon liittyvän viranomaisten ja sidosryhmien välisen yhteistyön sekä lakiin liittyvän viranomaisvalvonnan kautta. Tarvittaessa voidaan teettää lain toimivuutta koskevia erillisiä jälkiarviointoja.

11 Suhde muihin esityksiin

11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Liikenne- ja viestintäministeriössä on käynnissä hallituksen esityksen valmistelu ajoneuvolain muuttamista koskevaksi laiksi, jonka valmisteluun käsillä olevalla esityksellä on sisällöllinen yhteys. Liikenne- ja viestintäministeriön esitys ja käsillä oleva esitys ovat toisistaan riippuvaisia ja ne tulisi käsitellä eduskunnassa samanaikaisesti.

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Esitys sisältää muutamia puolustusministeriöille osoitettuja asetuksenantovaltuuksia sekä pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle osoitettuja useita määräyksenantotoimivaltuuksia.

Valtuudet vastaavat pitkälti voimassa olevaa ajoneuvolakia. Ehdotukset uusiksi valtuuksiksi on eritelty tarkemmin jaksossa 8. Ajoneuvolaissa olevat määräyksenantovaltuudet liikenne- ja viestintävirastolle, joita voidaan pitää pitkälti vastaavina kuin käsiteltävänä olevassa ehdotuksessa, pohjautuvat kumottuun ajoneuvolakiin ja hyväksyttiin vuonna 2002 perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 40/2002 vp.).

Sotilasajoneuvolakiehdotusta on tästä johtuen tarkasteltava asetuksenantovaltuuksien ja määräyksenantovaltuuksien osalta suhteessa perustuslain 80 §:ään. Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto ja ministeriö voidaan valtuuttaa antamaan asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan.

Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan muu kuin 80 §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomaisen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu. Lisäksi perustuslaista johtuu, että valtuuden kattamat asiat on määriteltävä tarkasti.

Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään todennut perustuslain 80 §:n 2 momentin soveltamisesta, että asetuksenantovaltuuksiin verrattuna tällaiseen muun viranomaisen määräystenantovaltuuteen kohdistuu yleistä tarkkarajaisuusvaatimusta pidemmälle menevä vaatimus valtuuden kattamien asioiden määrittelemisestä tarkasti laissa. Valtuuden tulee lisäksi perustuslain nimenomaisen säännöksen mukaan olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu (PeVL 46/2001 vp, ja PeVL 16/2002 vp). Muiden viranomaisten norminantovalta on perustuslain näkökulmasta poikkeuksellista (PeVM 10/1998 vp ja PeVL 16/2002 vp).

Perustuslakiuudistuksen yhteydessä mainittiin esimerkkeinä viranomaisen norminantovallasta tekninen ja vähäisiä yksityiskohtia koskeva sääntely, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä (HE 1/1998 vp, PeVL 16/2002 vp ja PeVL 19/2002 vp). Viranomaisten oikeussääntöjen antaminen on perustuslain näkökulmasta poikkeuksellista.

Valtuutusta poiketa lain säännöksestä asetuksella on perustuslakivaliokunnan tulkinnessa pidetty lähtökohtaisesti ongelmallisena lain ja asetuksen välisten hierarkkisten suhteiden näkökulmasta (ks. PeVL 14/2006 vp ja PeVL 17/2010 vp). Tällaisia valtuutuksia on kuitenkin eräissä tapauksissa ollut mahdollista säätää, jos ne on rajattu koskemaan vähäisiä poikkeuksia ja niissä on asetuksenantovallan käyttämistä rajaavia ja ohjaavia mainintoja.

Käsitellessään norminantovaltuuksia perustuslakivaliokunta on lisäksi toistuvasti korostanut, että perustuslain 80 §:n 1 ja 2 momentin säännökset rajoittavat suoraan valtuussäännösten tulkintaa samoin kuin valtuuksien nojalla annettavien säännösten ja määräysten sisältöä (ks. esimerkiksi PeVL 16/2002 vp ja PeVL 1/2013 vp). Valtioneuvoston asetuksella ei voi antaa yleisiä oikeussääntöjä esimerkiksi yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteista eikä asioista, jotka perustuslain mukaan kuuluvat lain tasolle.

Pääesikunnan teknilliselle tarkastusosastolle ehdotetuissa määräyksenantovaltuuksissa on kyse hyvin teknisluonteisista asioista, jotka koskevat vähäisiä yksityiskohtia. Pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on niihin erityinen ja vakiintunut asiantuntemus. Lisäksi määräyksenantovalta koskee kohteita, jotka ovat Puolustusvoimien määräysvallassa ja hallinnassa sekä Puolustusvoimat päättää niiden käytöstä ja käyttöön oikeutetusta henkilöstöstä.

Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston tehtäväalueen ja edellä todetut seikat huomioon ottaen on siksi olemassa perustuslaissa tarkoitettuja erityisiä syitä, joiden vuoksi ehdotetut määräysenantovaltuudet ovat sopusoinnussa perustuslain 80 §:n 2 momentin kanssa.

On myös huomattava, että sotilasajoneuvojen tekniset vaatimukset saattavat tietyissä tilanteissa perustua laajasti ajoneuvolakiin ja tieliikennelakiin, jotka puolestaan perustuvat EU:n lainsäädäntöön ja kansainvälisiin sopimuksiin. Viimeksi mainituissa laeissa liikenne- ja viestintävirastolle on annettu lukuisissa asioissa määräysenantovaltuuksia muun muassa siksi, että se pystyy reagoimaan nopeasti EU:n lainsäädännön ja kansainvälisten sopimusten valmisteluun ja täytäntöönpanoon. Edellä sanotusta ja Suomen kansainvälisen sotilaallisen yhteistyön lisääntymisestä johtuen pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston olisi voitava reagoida nopeasti muuttuvaan sääntely-ympäristöön.

Määräysenantovaltuudet koskevat myös asioita, joista jo nykyisin Puolustusvoimat voisi antaa sisäisen määräyksen. Laintasoisilla määräysenantovaltuuksilla korostettaisiin pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston itsenäistä asemaa toiminnassaan.

Ehdotetut valtuussäännökset asetusten ja erityisesti määräysten antamiseen on laadittu täsmällisiksi ja tarkkarajaisiksi. Asetuksenanto- ja määräysenantovaltuuksiin liittyvät riittävästi yksilöidyt oikeusaseman perusteet lain tasolla. Lisäksi lailla säädettäisiin asioista jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Ehdotettuihin asetuksen- ja määräysenantovaltuuksiin ei sisälly merkittävää harkintavallan käyttöä eivätkä ne sisällä valtuuksia asioista, joista tulee säätää lailla, kuten yksilön oikeuksiin puuttumista. Kaikissa valtuussäännöksissä on kyse ainoastaan lakia tarkentavien säännösten ja määräysten antamisesta. Valtuutussäännökset eivät siten ole ristiriidassa perustuslain kanssa.

Edellä sanotun perusteella arvioidaan, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Sotilasajoneuvolaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään:

- 1) sotilasajoneuvojen ja niiden yhdistelmien:
 - a) luokituksesta;
 - b) rakenteesta, hallintalaitteista, järjestelmistä, komponenteista, erillisistä yksiköistä, osista ja varusteista;
 - c) ympäristöominaisuuksista;
 - d) hyväksymisestä ja rekisteröinnistä; sekä
 - e) katsastuksesta;
- 2) Puolustusvoimien ajoneuvojen käytön valvonnasta sekä niiden kunnon ja rekisteriin merkittyjen tietojen tarkastamisesta;
- 3) vieraan valtion tai kansainvälisen järjestön aluevalvontalain (755/2000) mukaisen luvan perusteella Suomessa olevan kansainvälisen sotilasajoneuvon vaatimusten mukaisuuden toteamisesta ja liikennekelpoisuuden valvonnasta.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *ajoneuvotarkastajalla* ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetussa laissa (957/2013) tarkoitettua Puolustusvoimissa katsastuksia suorittavaa ajoneuvotarkastajaa;
- 2) *kansainvälisellä sotilasajoneuvolla* aluevalvontalain mukaisen luvan perusteella Suomessa olevaa vieraan valtion tai kansainvälisen järjestön ajoneuvoa, joka täyttää 40 §:ssä säädetty vaatimukset;
- 3) *moottorikäyttöisellä sotilasajoneuvolla* sotilasajoneuvoa, joka kulkee konevoimalla;
- 4) *Puolustusvoimien ajoneuvolla* sotilasajoneuvoja sekä sellaisia ajoneuvoja, jotka on merkitty ajoneuvolaissa (82/2021) tarkoitettuun rekisteriin ja joiden omistajaksi tai haltijaksi on merkitty Puolustusvoimat;
- 5) *Puolustusvoimien ensirekisteröinnillä* sotilasajoneuvon yksilöintitietojen sekä sotilasajoneuvon omistajuutta, haltijuutta, käyttövastaavaa ja käyttötarkoitusta koskevien tietojen merkittämistä ensimmäistä kertaa Suomessa sotilasajoneuvorekisteriin;

6) *Puolustusvoimien kytkentäkatsastuksella* vetävän ja hinattavien sotilasajoneuvojen tai vetävän sotilasajoneuvon ja hinattavien ajoneuvojen välisen kytkennän hyväksymiseksi suoritettavaa tarkastusta;

7) *Puolustusvoimien muutoskatsastuksella* sotilasajoneuvoon tehtyjen muutosten hyväksymiseksi taikka sotilasajoneuvosta sotilasajoneuvorekisteriin merkittyjen tietojen muuttamiseksi tai täydentämiseksi suoritettavaa tarkastusta;

8) *Puolustusvoimien muutosrekisteröinnillä* sotilasajoneuvon haltijuutta tai käyttötarkoitusta koskeissa tiedoissa tapahtuneiden muutosten merkitsemistä sotilasajoneuvorekisteriin;

9) *Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksella* sotilasajoneuvon käytön aikaista määräajoin suoritettavaksi säädettyä sotilasajoneuvon kunnon ja sotilasajoneuvorekisteriin merkittyjen tietojen tarkastamista;

10) *Puolustusvoimien rekisteröintikatsastuksella* yksittäisen sotilasajoneuvon luokitusta, vaatimustenmukaisuuden toteamista ja sotilasajoneuvorekisteriin rekisteröintiä varten suoritettavaa tarkastusta;

11) *Puolustusvoimien rekisteritunnuksella* sotilasajoneuvon yksilöivää Puolustusvoimien rekisteröinnin suorittajan antamaa numerosarjaa tai kirjain- ja numerosarjaa;

12) *Puolustusvoimien rekisteröinnin suorittajalla* pääesikunnan teknillistä tarkastusosastoa ja pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston nimeämää Puolustusvoimien palkattuun henkilöstöön kuuluvaa henkilöä;

13) *Puolustusvoimien siirtokilvellä* sotilasajoneuvoon kiinnitettävää kilpeä, jossa on Puolustusvoimien rekisteritunnus;

14) *Puolustusvoimien siirtoluvalla* ajoneuvotarkastajan antamaa lupaa sotilasajoneuvon kuljettamiseksi tietyssä ajanjaksona;

15) *Puolustusvoimien tyyppihyväksynnällä* menettelyä, jossa 13 §:ssä tarkoitettu Puolustusvoimien tyyppihyväksyntäviranomainen varmentaa, että ennen ajoneuvon rekisteröintiä sotilasajoneuvorekisteriin ajoneuvon, järjestelmän, komponentin, erillisen teknisen yksikön, osan tai varusteen tyyppi täyttää sotilasajoneuvoa koskevat säännökset ja tekniset vaatimukset;

16) *Puolustusvoimien valvontakatsastuksella* sellaista sotilasajoneuvon vikojen ja puutteiden vuoksi suoritettavaa Puolustusvoimien katsastusta, jonka määrää ajoneuvotarkastaja;

17) *rekisterikortilla* Puolustusvoimien rekisteröinnin suorittajan ensirekisteröinnistä tai muutosrekisteröinnistä antamaa asiakirjaa, joka todistaa, että sotilasajoneuvo on rekisteröity sotilasajoneuvorekisteriin;

18) *sotilasajoneuvolla* puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseen tarkoitettua, valmistettua tai varustettua ajoneuvoa, joka on merkitty sotilasajoneuvorekisteriin;

19) *sotilasajoneuvon haltijalla* Puolustusvoimien hallintoyksikköä, joka pääasiallisesti päättää sotilasajoneuvon käytöstä;

20) *valvontatarkastuksella* Puolustusvoimien suorittamaa Puolustusvoimien ajoneuvon kunnon ja rekisteriin merkittyjen tietojen sekä ajo- ja lepoaikojen noudattamisen ja kuormauksen tarkastusta.

3 §

Sotilasajoneuvon rekisteröinti ja katsastus

Sotilasajoneuvo on rekisteröitävä sekä katsastettava tai vuositarkastettava, jollei tässä laissa tai sen nojalla toisin säädetä. Sotilasajoneuvoa ja siihen tai sen hinattavaan sotilasajoneuvoon kytkettävää hinattavaa sotilasajoneuvoa tai muuta ajoneuvoa, jota ei ole rekisteröity, katsastettu tai tarkastettu, ei saa käyttää (*käyttökielto*).

Muu kuin 1 momentissa tarkoitettu Puolustusvoimien ajoneuvo voidaan rekisteröidä sotilasajoneuvorekisteriin sotilasajoneuvoksi, jos se on välttämätöntä sen käyttötarkoituksesta johtuen.

Puolustusministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset maalla kulkemaan tarkoitettuista laitteista, joita ei ole rekisteröitävä sotilasajoneuvorekisteriin.

4 §

Vastuu sotilasajoneuvon kunnosta, rekisteröinnistä ja katsastuksesta

Puolustusvoimat on vastuussa siitä, että käytettävä sotilasajoneuvo on liikennekelppoinen ja rekisteröity sekä katsastettu tai vuositarkastettu.

Sotilasajoneuvot on tarkastettava ja huollettava riittävän usein sotilasajoneuvojen pitämiseksi liikennekelppoisessa kunnossa.

Puolustusvoimien ajoneuvon kuljettajan, ajajan tai johtajan on viipymättä ilmoitettava Puolustusvoimien ajoneuvon haltijalle ajoneuvon kunnossa havaitsemistaan puutteista.

5 §

Velvoite korjata puutteellisuus ja vika

Jos sotilasajoneuvon käytön aikana havaitaan sen turvallisuuteen tai ympäristöominaisuuksiin vaikuttava puutteellisuus tai vika, sotilasajoneuvoa ei saa käyttää liikenteessä ennen kuin puutteellisuus ja vika on korjattu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kiello ei koske tilanteita, joissa puutteellisuus tai vika ei ole ilman huomattavaa hankaluutta korjattavissa matkan aikana ja puutteellisuus tai vika:

- 1) on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen;
- 2) on syntynyt matkalla; ja
- 3) ei ole kuljettajan, ajajan tai johtajan havaittavissa tai korjattavissa.

6 §

Sotilasajoneuvon rakenne, hallintalaitteet ja varusteet

Jos tässä laissa ei toisin säädetä eikä tämän lain nojalla toisin säädetä tai määrätä sotilasajoneuvon sekä sen osan, järjestelmän, komponentin ja erillisen teknisen yksikön on täytettävä ne tekniset vaatimukset, joita Suomessa sovellettiin sotilasajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohtana. Vaihtoehtoisesti saadaan soveltaa niitä teknisiä vaatimuksia, joita Suomessa on sovellettu sotilasajoneuvon ensimmäisen käyttöönottoajankohdan jälkeen. Käytetyn sotilasajoneuvon, osan, järjestelmän, komponentin ja erillisen teknisen yksikön vaatimustenmukaisuutta arvioitaessa saadaan ottaa huomioon luontainen käytöstä johtuva kuluminen, jolla ei ole vähäistä suurempaa vaikutusta turvallisuuteen eikä ympäristöominaisuuksiin.

Sotilasajoneuvossa on kuitenkin oltava vähintään:

- 1) luotettava ja toiminnaltaan varma ohjauslaite;
- 2) käyttöjarru, jos kysymyksessä on moottorikäyttöinen sotilasajoneuvo;
- 3) renkaat ja vanteet tai telat tai jalakset, jotka vastaavat niille kohdistuvaa kuormitusta;
- 4) paloturvallinen polttoaine- ja sähköjärjestelmä, jos kysymyksessä on moottorikäyttöinen sotilasajoneuvo;
- 5) tarpeelliset valaisimet, heijastimet ja heijastavat tunnuskilvet;
- 6) varoituskolmio, jos sotilasajoneuvon suurin teknisesti sallittu kokonaismassa on yli 825 kilogrammaa;
- 7) kuljettajalla tai panssariajoneuvon ajajalla ja johtajalla yhdessä riittävä näkyvyys eteen, sivuille ja taakse;

8) tarpeelliset laitteet näkyvyyden varmistamiseksi tuulilasin läpi kaikissa sääoloissa, jos sotilasajoneuvossa on tuulilasi;

9) tarpeelliset laitteet ja rakenteet kevyiden ajoneuvojen kuljettajien ja matkustajien suojaamiseksi törmäystilanteessa;

10) äänimerkinantolaite, jos kysymyksessä on moottorikäyttöinen sotilasajoneuvo;

11) nopeusmittari, jos kysymyksessä on moottorikäyttöinen sotilasajoneuvo;

12) peruutuslaite, jos kysymyksessä on neli- tai useampipyöräinen moottorikäyttöinen sotilasajoneuvo;

13) rakenteet, jotka turvaavat riittävän ohjattavuuden, riittävät kaarreajo- ja jarrutusominaisuudet sekä kääntyvyyden;

14) riittävä maavara, jos sotilasajoneuvossa on pyörät;

15) turvalliset ja kuljetettavalle kuormalle soveltuvat kuormatilan rakenteet ja varusteet sekä kuorman sitomiseen ja varmistamiseen käytettävät sidonta- ja kiinnitysvälineet, jos sotilasajoneuvoa käytetään tavarankuljetukseen;

16) toiminnaltaan varma ja kestävä kytkentälaitte, jos kysymyksessä on hinattava sotilasajoneuvo tai sotilasajoneuvo, jota käytetään hinattavan ajoneuvon vetoon.

Käytetyn sotilasajoneuvon katsotaan täyttävän 1 ja 2 momentissa säädetyt vaatimukset, jos se täyttää ne tekniset vaatimukset, jotka olivat voimassa Suomessa sotilasajoneuvon ensimmäisen käyttöönoton ajankohtana tai tätä myöhemmin. Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voi antaa tarkemmat määräykset:

1) sotilasajoneuvon rakennetta ja ominaisuuksia koskevista vaatimuksista;

2) sotilasajoneuvon järjestelmiä, komponentteja, erillisiä teknisiä yksiköitä, osia ja varusteita koskevista vaatimuksista;

3) tavarankuljetukseen käytettävien sotilasajoneuvojen kuormakorien ja kuormatilojen vaatimuksista, kuorman varmistamiseen käytettävistä kiinnityspisteistä sekä suojarakenteista; ja

4) kuorman sitomiseen ja varmistamiseen käytettävistä sidonta- ja kiinnitysvälineistä.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voi antaa:

1) tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetuista teknisistä vaatimuksista ja niitä koskevista poikkeuksista;

2) tarkempia tai poikkeavia määräyksiä 2 momentin 8-12 kohdassa tarkoitetuista asioista, jos se on tarpeen sotilasajoneuvon erityisen rakenteen tai käyttötarkoituksen vuoksi.

7 §

Sotilasajoneuvon valmistenumero

Sotilasajoneuvossa on oltava valmistenumero. Valmistenumeron antaa valmistaja tai pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto. Valmistenumero on merkittävä todistettavasti ja pysyvästi sotilasajoneuvoon, ja sen on oltava selkeästi nähtävissä. Jos valmistenumero vahingoittuu tai se poistetaan, se on merkittävä sotilasajoneuvoon uudelleen.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto merkitsee sotilasajoneuvorekisteriin tiedon valmistenumeron tehtävistä toimenpiteistä ja mahdollisesta uudesta sijainnista.

Puolustusministeriön asetuksella säädetään tarkemmin valmistenumeron antamisesta, merkitsemisestä ja vahingoittuneen tai poistetun valmistenumeron merkitsemisestä uudelleen rakennettuun, korjattuun, vaurioituneeseen tai yksilöllisesti valmistettuun sotilasajoneuvoon.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voi antaa tarkemmat määräykset valmistenumeroa koskevista vaatimuksista.

8 §

Puolustusvoimien erikoiskuljetuksessa käytettävää Puolustusvoimien ajoneuvoa ja sotilasajoneuvoyhdistelmää koskevat erityisvaatimukset

Puolustusvoimien erikoiskuljetuksessa käytettävä Puolustusvoimien ajoneuvo on varustettava riittävillä merkinnöillä, tunnus- ja varoitusvalaisimilla, heijastimilla ja muilla varoituslaitteilla, joilla ehkäistään erikoiskuljetuksesta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa. Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset Puolustusvoimien erikoiskuljetuksessa käytettävässä Puolustusvoimien ajoneuvossa vaadittavista merkinnöistä, tunnus- ja varoitusvalaisimista, heijastimista sekä muista varoituslaitteista.

Puolustusvoimien erikoiskuljetuksessa käytettävän Puolustusvoimien varoitusajoneuvon on oltava suurimmalta tekniseltä sallitulta kokonaisuudeltaan enintään 7,5 tonnia oleva ajoneuvo, laissa tarkoitettu M₁-, N₁- tai N₂-luokan Puolustusvoimien ajoneuvo tai sitä vastaava sotilasajoneuvo. Puolustusvoimien varoitusajoneuvon on oltava selkeästi havaittavissa ja se on varustettava riittävillä merkinnöillä, heijastimilla, tunnus- ja varoitusvalaisimilla sekä muilla varoituslaitteilla, joilla ehkäistään erikoiskuljetuksesta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa. Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset Puolustusvoimien erikoiskuljetuksissa käytettävältä Puolustusvoimien varoitusajoneuvolta edellytettävistä väreistä, varoitusajoneuvon varoitustauluista, korkeuden mittalaitteista, varoitusvalaisimista, heijastimista ja muista varoituslaitteista sekä Puolustusvoimien varoitusajoneuvossa riittävistä liikenteen ohjauksessa ja turvallisuuden varmistamisessa käytettävistä laitteista ja välineistä.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa määräykset Puolustusvoimien erikoiskuljetuksessa käytettävän Puolustusvoimien ajoneuvon hyväksymisessä sovellettavista Puolustusvoimien erikoiskuljetuksessa käytettävän Puolustusvoimien ajoneuvon käyttötarkoituksen edellyttämistä teknisistä lisävaatimuksista ja poikkeuksista Puolustusvoimien ajoneuvoja koskevista teknisistä vaatimuksista. Lisäksi pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa määräykset näitä vaatimuksia koskevista vaatimustenmukaisuuden osoittamisen teknisistä toteuttamistavoista.

9 §

Viranomaiset puolustushallinnossa

Puolustusministeriö vastaa pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston ohjauksesta ja valvonnasta.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto hoitaa sotilasajoneuvoihin ja kansainvälisiin sotilasajoneuvoihin liittyviä viranomaistehtäviä sekä muiden Puolustusvoimien ajoneuvojen hankintaa ja käyttöön liittyviä valvontatehtäviä. Lisäksi pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säädösten ja määräysten noudattamista Puolustusvoimissa.

Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston tehtävänä on valvoa ja edistää toimialallaan liikenteen turvallisuutta ja sotilasajoneuvojen teknistä kehitystä sekä antaa toimialaansa koskevia teknisiä määräyksiä erikseen säädetyin toimivaltansa puitteissa.

Pääesikunnan teknillistä tarkastusosastoa johtaa päällikkö, joka vastaa 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toiminnan kehittämisestä ja tuloksellisuudesta sekä tavoitteiden saavuttamisesta.

Tässä laissa säädettyjä viranomaistehtäviä suorittavat pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston tehtävään hyväksymät ajoneuvotarkastajat. Ajoneuvotarkastaja on tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston ohjauksessa ja valvonnassa. Ajoneuvotarkastajalta edellytettävistä vaatimuksista ja koulutuksesta säädetään ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain 2 §:n 2 momentissa.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset ajoneuvotarkastajatoiminnan järjestämisestä Puolustusvoimissa.

2 luku

Sotilasajoneuvojen luokitus

10 §

Sotilasajoneuvojen luokitus

Sotilasajoneuvoon sovelletaan sen sotilaallisen käyttötarkoituksen vuoksi ajoneuvolaissa säädetyn luokituksen mukaan määräytyvistä teknisistä vaatimuksista poikkeavia teknisiä vaatimuksia.

Muu kuin 1 momentissa tarkoitettu ajoneuvo voidaan luokitella sotilasajoneuvoksi, jos se on välttämätöntä sen käyttötarkoituksesta johtuen.

Puolustusministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset sotilasajoneuvojen pääluokituksesta sekä 2 momentissa tarkoitettujen ajoneuvojen erityisestä käyttötarkoituksesta ja luokituksesta.

Pääsikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa määräykset sotilasajoneuvojen tarkemmasta luokituksesta.

11 §

Sotilasajoneuvojen vastaavuus

Sotilasajoneuvoon sovelletaan niitä tieliikennettä koskevia säännöksiä, jotka koskevat rakenteeltaan ja käyttötarkoitukseltaan kyseistä sotilasajoneuvoa mahdollisimman hyvin vastaavaa muuta ajoneuvoa kuin sotilasajoneuvoa.

Pääsikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset sotilasajoneuvojen ja ajoneuvolaissa tarkoitettujen ajoneuvojen luokitusten vastaavuudesta tieliikennettä koskevia säännöksiä sovellettaessa.

12 §

Puolustusvoimien hälytysajoneuvo

Puolustusvoimien hälytysajoneuvo on sellainen sotilasajoneuvo, joka on varustettu sinistä valoa näyttävällä vilkkuvalla varoitusvalaisimella ja hälytysajoneuvon äänimerkinantolaitteella. Puolustusvoimien hälytysajoneuvojen käyttöön tiellä sovelletaan, mitä tieliikennelaissa säädetään hälytysajoneuvojen käytöstä tiellä.

3 luku

Sotilasajoneuvon tyyppihyväksyntä

13 §

Puolustusvoimien tyyppihyväksyntäviranomainen

Pääsikunnan teknillinen tarkastusosasto on Suomessa sotilasajoneuvorekisteriin rekisteröitävän sotilasajoneuvon tyyppihyväksyntäviranomainen.

14 §

Puolustusvoimien tyyppihyväksyntä

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto myöntää Puolustusvoimien tyyppihyväksynnän sotilasajoneuvon, järjestelmän, komponentin, erillisen teknisen yksikön, osan tai varusteen tyyppille, jos se on valmistajan tai valmistajan edustajan esittämien valmistusasiakirjojen mukainen ja täyttää sille asetetut vaatimukset.

Puolustusvoimien tyyppihyväksynnässä:

- 1) määrätään, mihin luokkaan ja ryhmään sotilasajoneuvotyyppi kuuluu;
- 2) todetaan sotilasajoneuvon tunnistetiedot, valmistajaa ja valmistajan edustajaa koskevat tiedot, sotilasajoneuvon yleiset rakenneominaisuudet sekä muut tekniset tiedot;
- 3) määrätään tarvittaessa tieliikenteessä sallitut massat;
- 4) tutkitaan, täyttääkö sotilasajoneuvotyyppi rakenteeltaan, varusteiltaan, mitoiltaan ja muilta osin säännösten ja määräysten vaatimukset.

Puolustusvoimien tyyppihyväksynnästä annetaan todistus. Puolustusvoimien tyyppihyväksyntään voidaan liittää rajoituksia sotilasajoneuvon, järjestelmän, komponentin, erillisen teknisen yksikön, osan tai varusteen käytölle ja järjestelmän, komponentin, erillisen teknisen yksikön, osan tai varusteen asennusta koskevia, turvallisuusvaatimuksista tai järjestelmän, komponentin, erillisen teknisen yksikön, osan tai varusteen ominaisuuksista johtuvia ehtoja.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset Puolustusvoimien tyyppihyväksynnästä.

4 luku

Sotilasajoneuvorekisteri ja sotilasajoneuvojen rekisteröinti

15 §

Sotilasajoneuvorekisterin käyttötarkoitus ja sisältö

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto pitää sotilasajoneuvorekisteriä puolustusvoimista annetussa laissa tai sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen tehtävien hoitamiseksi. Pääesikunta voi antaa määräyksiä rekisterinpitoon liittyvien teknisten tehtävien suorittamiseksi Puolustusvoimien muussa hallintoyksikössä.

Sotilasajoneuvorekisteriin voidaan tallettaa tietoja sotilasajoneuvojen:

- 1) luokituksesta, teknisistä tiedoista ja yksilöintitiedoista;
- 2) katsastus- ja hyväksyntätiedoista sekä muista teknisistä tarkastuksista koskevista tiedoista;
- 3) haltijasta ja omistajasta; sekä
- 4) rekisteröintiin, vakuutuksiin ja tilapäiseen käyttöön liittyvistä tiedoista.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset sotilasajoneuvorekisteriin talletettavista tiedoista.

16 §

Käyttövastaava

Pääesikunnan teknillisellä tarkastusosastolla on Puolustusvoimien ajoneuvojen käyttövastaava. Käyttövastaavaksi merkitään pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston palkattuun henkilöstöön kuuluva henkilö. Käyttövastaavalla on oltava käytössään tiedot Puolustusvoimien ajoneuvojen kuljettamiseen oikeutetuista henkilöistä.

17 §

Rekisterikortti

Puolustusvoimien rekisteröinnin suorittaja tai ajoneuvotarkastaja antaa rekisterikortin sotilasajoneuvon haltijalle Puolustusvoimien ensirekisteröinnin tai Puolustusvoimien muutosrekisteröinnin yhteydessä.

Ajoneuvossa mukana voi olla ajoneuvotarkastajan oikeaksi todistama jäljennös rekisterikortista.

Rekisterikorttiin on merkittävät tiedot sotilasajoneuvon haltijasta sekä sotilasajoneuvon tekniset tiedot.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset rekisterikortin sisällöstä, mitoista, voimassaolosta ja käytettävästä tulostusmateriaalista.

18 §

Puolustusvoimien rekisterikilvet ja rekisteritunnus

Puolustusvoimien ensirekisteröitävää sotilasajoneuvoa varten annetaan sotilasajoneuvon yksilöivä Puolustusvoimien rekisteritunnus, joka voi olla merkittynä Puolustusvoimien rekisterikilpeen tai maalattuna sotilasajoneuvoon. Puolustusvoimien rekisterikilpien ja rekisteritunnuksen on oltava selkeästi erottuvia sekä erotettavissa muista rekisterikilvistä ja rekisteritunnuksista.

Puolustusministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Puolustusvoimien rekisterikilpien ja -tunnusten antamisesta, rekisteritunnuksen sisällöstä ja kilpien väristä sekä rekisteritunnuksen määräytymisestä.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voi antaa tarkempia määräyksiä rekisterikilpien ja rekisteritunnuksen mitoista, sijoittamisesta ja muista teknisistä ominaisuuksista.

19 §

Puolustusvoimien rekisterikilpien kiinnittäminen ja rekisteritunnuksen merkitseminen

Puolustusvoimien rekisterikilpiä ei saa kiinnittää tai rekisteritunnuksia merkitä sotilasajoneuvoon ennen kuin sotilasajoneuvo on ensirekisteröity. Puolustusvoimien rekisteritunnuksen maalaus voidaan kuitenkin tehdä ennen ensirekisteröintiä, jos rekisteritunnus on peitettynä ennen ensirekisteröintiä.

Puolustusvoimien rekisterikilvet on valmistettava ja Puolustusvoimien rekisteritunnus on merkittävä siten, ettei se sotilasajoneuvoa käytettäessä vahingoitu.

Puolustusministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisterikilpien kiinnittämisestä.

20 §

Puolustusvoimien rekisterikilpien kiinnittäminen ja rekisteritunnuksen merkitseminen

Sotilasajoneuvossa ei saa käyttää eikä siihen merkitä tai kiinnittää muita kuin siihen kuuluvat rekisterikilvet tai -tunnukset taikka siirtokilvet eikä muita sellaisia kilpiä, merkintöjä taikka kirjain- tai numeroyhdistelmiä, jotka harhauttavasti muistuttavat Puolustusvoimien rekisterikilpeä tai -tunnusta, siirtokilpeä tai jonkin valtion kansallisuustunnusta.

Puolustusvoimien rekisterikilven ja -tunnuksen on oltava liikenteessä vaikeudetta luettavissa.

21 §

Sotilasajoneuvon poisto sotilasajoneuvorekisteristä

Liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) tarkoitettuun liikenneasioiden rekisteriin rekisteröitävästä ajoneuvosta, joka on aiemmin rekisteröity sotilasajoneuvorekisteriin, on tehtävä sotilasajoneuvorekisteriin sotilasajoneuvon poistumista koskeva rekisterimerkintä.

Puolustusvoimien rekisterikilvet on palautettava Puolustusvoimien rekisteröinnin suorittajalle ja Puolustusvoimien rekisteritunnus poistettava, kun sotilasajoneuvo poistetaan sotilasajoneuvorekisteristä. Sotilasajoneuvon poistosta tehdään merkintä sotilasajoneuvon rekisterikorttiin.

22 §

Puolustusvoimien siirtolupa

Ajoneuvotarkastaja voi antaa käyttökiellossa olevaa tai ajokieltoon määrättyä sotilasajoneuvorekisteriin merkittyä sotilasajoneuvoa varten Puolustusvoimien siirtoluvan seuraaviin käyttötarkoituksiin:

- 1) sotilasajoneuvon katsastukseen tai korjaamolle vientiin;
- 2) maahantuodun sotilasajoneuvon siirtoon tuontipaikalta vientipaikalle;
- 3) sotilasajoneuvon tai siihen kiinteästi liittyvän varusteen testaukseen;
- 4) sotilasajoneuvon siirtoon muusta kuin 1-3 kohdassa tarkoitetusta erityisestä syystä.

Puolustusvoimien siirtolupa voidaan antaa myös sotilasajoneuvon korjaamolle vientiä varten, vaikka sotilasajoneuvo on käyttökiellossa sekä sotilasajoneuvon korjaamolle ja katsastukseen vientiin, vaikka sotilasajoneuvo on 30 §:n nojalla määrätty ajokieltoon.

Puolustusvoimien siirtolupa voidaan antaa käyttötarkpeen edellyttämäksi ajaksi, kuitenkin enintään 21 päiväksi.

Puolustusvoimien siirtoluvan nojalla käytettävä sotilasajoneuvo saa olla kuormattuna vain 1 momentissa tarkoitettuihin käyttötarkoituksiin tarkoitetulla materiaalilla. Puolustusvoimien siirtoluvan nojalla käytettävällä sotilasajoneuvolla saa vetää hinattavaa sotilasajoneuvoa tai muuta ajoneuvoa, jos molempien sotilasajoneuvojen ja niiden kuorman tai sotilasajoneuvon ja muun ajoneuvon ja niiden kuorman käyttötarkoitus vastaa 1 momentissa säädettyä.

Puolustusvoimien siirtolupa annetaan kirjallisesti ja sitä on säilytettävä kyseessä olevassa sotilasajoneuvossa.

23 §

Puolustusvoimien siirtokilpi

Ajoneuvotarkastaja voi antaa muuta kuin 22 §:ssä tarkoitettua käyttökiellossa olevaa tai ajokieltoon määrättyä sotilasajoneuvoa varten Puolustusvoimien siirtokilvet seuraaviin käyttötarkoituksiin:

- 1) sotilasajoneuvon katsastukseen tai korjaamolle vientiin;
- 2) maahantuodun sotilasajoneuvon siirtoon tuontipaikalta vientipaikalle;
- 3) sotilasajoneuvon tai siihen kiinteästi liittyvän varusteen testaukseen;
- 4) sotilasajoneuvon siirtoon muusta kuin 1-3 kohdassa tarkoitetusta erityisestä syystä.

Puolustusvoimien siirtokilpien kiinnittämiseen sovelletaan, mitä 18 §:n 3 momentin nojalla määrätään Puolustusvoimien rekisterikilven kiinnittämisestä, ja siten, että kilpi on vaikeudetta luettavissa. Kiinnitystä ei saa tehdä siten, että se haittaa kuljettajan, ajajan tai johtajan näkävyyttä.

Jos Puolustusvoimien siirtokilpeä käytetään sotilasajoneuvossa, jota ei ole rekisteröity sotilasajoneuvorekisteriin tai se on poistettu sotilasajoneuvorekisteristä, Puolustusvoimien rekiste-

rikilvet tai rekisteritunnukset on poistettava tai peitettävä sotilasajoneuvosta käytön ajaksi. Siirtokilvet on poistettava sotilasajoneuvosta siirtoluvan voimassaoloajan päätyttyä ja palautettava niiden luovuttajalle viipymättä. Palautuksesta on tehtävä merkintä sotilasajoneuvorekisteriin.

Puolustusministeriön asetuksella säädetään siirtokilven sisällöstä ja väristä.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voi antaa tarkemmat määräykset siirtokilpien mi-toista ja muista teknisistä ominaisuuksista.

5 luku

Sotilasajoneuvojen katsastus

24 §

Puolustusvoimien rekisteröintikatsastus

Sotilasajoneuvorekisteriin rekisteröitävän sotilasajoneuvon on oltava hyväksytty Puolustusvoimien rekisteröintikatsastuksessa.

Puolustusvoimien rekisteröintikatsastuksessa on tarkastettava sotilasajoneuvon yksilöintitiedot ja muut rekisteröintiä varten tarpeelliset tiedot. Lisäksi on tarkastettava, onko sotilasajoneuvo säännösten ja määräysten mukainen.

Ajoneuvotarkastaja antaa hyväksytystä Puolustusvoimien rekisteröintikatsastuksesta sotilasajoneuvon haltijalle sotilasajoneuvon teknisiä tietoja sisältävän rekisterikortin.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset:

- 1) Puolustusvoimien rekisteröintikatsastuksen sisällöstä; ja
- 2) niistä tyyppihyväksytyistä sotilasajoneuvoista, joita ei tarvitse esittää Puolustusvoimien rekisteröintikatsastukseen.

25 §

Puolustusvoimien muutoksatsastus

Sotilasajoneuvorekisteriin rekisteröity sotilasajoneuvo on ennen sen käyttöä liikenteessä hyväksyttävä Puolustusvoimien muutoksatsastuksessa, jos:

- 1) sotilasajoneuvoa on muutettu siten, että muutoksella on vähäistä suurempi vaikutus sotilasajoneuvon turvallisuuteen;
- 2) sotilasajoneuvoa tai sen käyttötarkoitusta on muutettu ja muutoksella on olennaista vaikutusta sotilasajoneuvorekisteriin merkittäviin tietoihin; tai
- 3) sotilasajoneuvoa on muutettu siten, että sen luokitus muuttuu tai sotilasajoneuvon hyväksynnän perusteet eivät enää täyty.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset:

- 1) Puolustusvoimien muutoksatsastuksen sisällöstä;
- 2) vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta Puolustusvoimien muutoksatsastuksessa;
- 3) muutoksista, jotka edellyttävät Puolustusvoimien muutoksatsastusta;
- 4) vähäisistä muutoksista, jotka eivät edellytä Puolustusvoimien muutoksatsastusta.

26 §

Puolustusvoimien kytkentäkatsastus

Sotilasajoneuvojen yhdistelmä ja ajoneuvoyhdistelmä, jonka osana on sotilasajoneuvo, on esitettävä Puolustusvoimien kytkentäkatsastukseen ennen yhdistelmän käyttöönottoa, jos:

- 1) kyseessä on Puolustusvoimien erikoiskuljetukseen hyväksyttävä ajoneuvoyhdistelmä;

2) ajoneuvon mekaaniset kytkentälaitteet, jarrujen toimintaa ohjaavien sähköjohtojen kytkentä tai paineilmajarrujohtojen liittimien mitoitus tai sijoitus eivät vastaa pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksiä ja ne poikkeavat ajoneuvoissa yleisesti käytettävistä kytkennöistä, mitoituksista ja sijoituksista; tai

3) ajoneuvojen mekaaniset kytkentälaitteet, jarrujen toimintaa ohjaavien sähköjohtojen kytkentä tai paineilmajarrujohtojen liittimien mitoitus tai sijoitus poikkeavat sotilasajoneuvoissa yleisesti käytettävistä kytkennöistä, mitoituksista ja sijoituksista.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset:

1) kytkentäkatsastuksen sisällöstä ja vaatimuksista; ja

2) Puolustusvoimien ajoneuvoissa yleisesti käytettävistä 1 momentissa tarkoitetuista kytkennöistä, mitoituksista ja sijoituksista.

27 §

Puolustusvoimien määräaikaikatsastus

Sotilasajoneuvo on esitettävä Puolustusvoimien määräaikaikatsastukseen sotilasajoneuvon liikennekelpoisuuden tarkastamiseksi, jollei sotilasajoneuvoa ole vuositarkastettava. Sotilasajoneuvo on esitettävä määräaikaikatsastukseen ensimmäisen kerran viimeistään vuoden kuluttua sotilasajoneuvon käyttöönottopäivästä ja sen jälkeen vapaasti valittavana ajankohtana viimeistään vuoden kuluttua edellisestä katsastuspäivästä.

Jos sotilasajoneuvon katsastus on hyväksytty enintään 30 vuorokautta ennen 1 momentissa tarkoitettua viimeistä katsastuspäivää, sotilasajoneuvon seuraava viimeinen katsastuspäivä määräytyy, kuten se määräytyisi, jos sotilasajoneuvo olisi katsastettu 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä katsastuspäivänä.

Puolustusvoimien määräaikaikatsastusvelvollisuuden alainen sotilasajoneuvo on hyväksyttävä Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa, jos siinä ei ole vikojen ja puutteellisuuksien luokittelusta annetussa pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksessä tarkoitettua vakavaa vikaa tai puutteellisuutta, vaarallista vikaa tai puutteellisuutta taikka vikoja tai puutteellisuuksia, jotka edellyttävät muutoksikatsastusta. Jollei sotilasajoneuvoa hyväksytä Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa, se on hylättävä.

Puolustusministeriön asetuksella annetaan säännökset sotilasajoneuvoista, jotka on esitettävä Puolustusvoimien määräaikaikatsastukseen, sekä muussa kuin operatiivisessa käytössä olevien sotilasajoneuvojen määräaikaikatsastuksesta.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset:

1) Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksen sisällöstä;

2) vikojen ja puutteellisuuksien luokittelusta; ja

3) Puolustusvoimien määräaikaikatsastusta koskevasta katsastustodistuksesta.

28 §

Määräaikaikatsastamattoman sotilasajoneuvon käyttökielto

Sotilasajoneuvo on käyttökiellossa, jollei sitä ole säädettyinä määräaikana hyväksytty Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa.

Ajoneuvotarkastaja tai Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksen suorittaja voi antaa kirjallisen luvan sotilasajoneuvon kuljettamiseksi määräpaikkaan, korjattavaksi tai katsastettavaksi.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voi antaa tarkemmat määräykset katsastamattoman sotilasajoneuvon kuljettamiseen tarvittavasta kirjallisesta luvasta.

29 §

Puolustusvoimien katsastuksen keskeyttäminen

Katsastus on keskeytettävä, jos:

- 1) ajoneuvoa ei voida luotettavasti yksilöidä;
- 2) ilmenee, että sotilasajoneuvo on esitettävä Puolustusvoimien muutoskatsastukseen; tai
- 3) sotilasajoneuvon tekniset tiedot ovat virheelliset.

Puolustusvoimien katsastusta keskeyttämättä saa kuitenkin oikaista vähäisen virheen sotilasajoneuvon rekisteritiedoissa ja korjata sellaiset tiedot, joiden muuttaminen ei edellytä muutoskatsastusta.

Keskeytetyn katsastuksen saa suorittaa loppuun kahden kuukauden kuluessa keskeyttämisestä.

30 §

Ajokieltoon määrääminen Puolustusvoimien katsastuksessa

Jos Puolustusvoimien määräaikaikatsastusvelvollisuuden alaisessa sotilasajoneuvossa havaitaan Puolustusvoimien katsastuksen yhteydessä vikojen ja puutteellisuuksien luokittelusta annetussa pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksessä tarkoitettu vaarallinen vika tai puutteellisuus, sotilasajoneuvo on katsastuksessa hylkäämisen lisäksi määrättävä ajokieltoon.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, ajokieltoon määrättyä tässä pykälässä tarkoitettua sotilasajoneuvoa ei saa käyttää liikenteessä ennen kuin katsastuksessa havaitut viat ja puutteellisuudet on korjattu ja sotilasajoneuvo on hyväksytty katsastuksessa.

Ajoneuvotarkastajan määräämä ajokielto merkitään sotilasajoneuvorekisteriin.

31 §

Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa havaittujen vikojen ja puutteellisuuksien korjaaminen

Ajoneuvotarkastaja voi sotilasajoneuvon käyttöä estämättä määrätä määrääjän puutteellisuuksien korjaamiselle, jos puutteellisuus ei aiheuta välitöntä vaaraa liikenneturvallisuudelle tai merkittävää haittaa ympäristölle.

Jos Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa hylättyä sotilasajoneuvoa ei ole määrätty ajokieltoon eikä se ole käyttökiellossa, sotilasajoneuvon hylkäämisen perusteena olevat viat ja puutteellisuudet on korjattava mahdollisimman pian.

32 §

Oikeus käyttää Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa hylättyä sotilasajoneuvoa

Edellä 28 §:stä säädetystä poiketen, jos 27 §:ssä tarkoitettuna katsastusaikana Puolustusvoimien katsastukseen esitetty sotilasajoneuvo hylätään Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa ajokieltoa määräämättä, sotilasajoneuvoa saa käyttää liikenteessä enintään kahden kuukauden ajan Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa hylkäämisestä. Jos sotilasajoneuvoa ei edellä tarkoitettuna aikana hyväksytä Puolustusvoimien jälkitarkastuksessa tai Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa, sotilasajoneuvoa saa käyttää liikenteessä vain ajoneuvotarkastajan antamalla kirjallisella luvalla sen kuljettamiseksi korjattuna Puolustusvoimien katsastukseen.

Ajoneuvotarkastaja voi antaa Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa ajokieltoon määrättylle sotilasajoneuvolle tai 27 §:ssä tarkoitetun katsastusajan jälkeen katsastuksessa hylätylle sotilasajoneuvolle kirjallisen luvan, joka oikeuttaa sotilasajoneuvon kuljettamiseen lähimpään

paikkaan, jossa korjaus voidaan tarkoituksenmukaisesti suorittaa, ja korjauksen jälkeen uudelleen katsastettavaksi. Kirjallisessa luvassa on mainittava, minne ja miten sotilasajoneuvon saa kuljettaa sekä kuinka kauan lupa on voimassa.

33 §

Puolustusvoimien jälkitarkastus

Puolustusvoimien katsastuksessa hylätty sotilasajoneuvo voidaan hyväksyä Puolustusvoimien jälkitarkastuksessa enintään kahden kuukauden kuluessa katsastuksessa hylkäämisestä.

Puolustusvoimien jälkitarkastuksessa tarkastetaan sotilasajoneuvosta ne tarkastuskohteet, joissa katsastuksessa tai edellisessä Puolustusvoimien jälkitarkastuksessa on todettu vikoja tai puutteellisuuksia.

Jos Puolustusvoimien jälkitarkastuksessa epäillään sotilasajoneuvon muissa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa tarkastuskohteissa olevan sellainen vika tai puutteellisuus, jonka vuoksi sotilasajoneuvo olisi hylättävä Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa, Puolustusvoimien jälkitarkastuksessa on tarkastettava myös tällainen tarkastuskohde.

34 §

Katsastamattoman sotilasajoneuvon käyttö valmiudellisista syistä

Suomen turvallisuusympäristössä ilmenevän välttämättömän tarpeen sitä edellyttäessä Pääesikunnan päällikön taikka Maa-, Meri- tai Ilmavoimien komentajan taikka Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen johtajan päätöksellä käyttöön saadaan ottaa varastoitu sotilasajoneuvo, jonka määräaikaikatsastus ei ole voimassa. Sotilasajoneuvoa saa käyttää, jos se on varastoitu Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksen voimassaolon aikana eikä sitä ole käytetty varastointiin liittyvää käyttöä lukuun ottamatta.

Tässä pykälässä tarkoitettua sotilasajoneuvoa käyttöönotettaessa on erityisesti varmistettava sotilasajoneuvon jarrujen, ohjauksen ja hallintalaitteiden sekä valaisimien toiminta.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voi antaa tarkempia määräyksiä katsastamattoman sotilasajoneuvon käyttöönotosta ja sen yhteydessä valmiudellisista syistä tehtävistä tarkastuksista.

35 §

Vuositarkastus

Sotilasajoneuvolle, jolle ei ole tehtävä Puolustusvoimien määräaikaikatsastusta, suoritetaan Puolustusvoimissa vuosittain tarkastus kalenterivuoden loppuun mennessä 4 §:ssä tarkoitetun liikennekelpoisuuden varmistamiseksi.

Tämän luvun säännöksiä Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksesta ja määräaikaikatsastamattoman sotilasajoneuvon käytöstä valmiudellisista syistä sovelletaan:

- 1) vuositarkastuksen sisältöön;
- 2) vuositarkastuksessa havaittujen vikojen ja puutteellisuuksien luokitukseen;
- 3) vuositarkastettavan sotilasajoneuvon hyväksymiseen tai hylkäämiseen vuositarkastuksessa;
- 4) vuositarkastuksen keskeyttämiseen;
- 5) ajokieltoon määräämiseen vuositarkastuksessa;
- 6) oikeuteen käyttää vuositarkastuksessa hylättyä sotilasajoneuvoa; ja
- 7) vuositarkastettavan sotilasajoneuvon jälkitarkastukseen.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voi päättää, ettei vuositarkastusta suoriteta, jos sotilasajoneuvon rakenteen yksinkertaisuuden vuoksi liikennekelpoisuudesta voidaan varmistua muulla tavoin. Tieto siitä, että sotilasajoneuvolle ei tarvitse tehdä vuositarkastusta, merkitään rekisterikorttiin.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset vuositarkastuksen tarkastuskohteista ja niiden arvosteluperusteista.

6 luku

Puolustusvoimien ajoneuvon valvontatarkastus

36 §

Valvontatarkastus

Valvontatarkastuksessa tarkastetaan tarkastuksen suorittajan tarkoituksenmukaiseksi katsomassa laajuudessa Puolustusvoimien ajoneuvon kunto siltä osin, kuin se vaikuttaa liikenneturvallisuuteen ja ympäristöön, sekä sotilasajoneuvorekisteriin tai liikenneasioiden rekisteriin merkityt tiedot.

Valvontatarkastus voi sisältää Puolustusvoimien ajoneuvon:

- 1) kunnon silmämääräisen tarkastuksen ajoneuvon ollessa pysähtyneenä;
- 2) teknisen kunnon, katsastusten suorittamisen ja muiden säännöstenmukaisuuden osoittavien asiakirjojen tarkastuksen;
- 3) teknisen kunnon tarkastuksen ja koeajon;
- 4) kuljettajan, ajajan ja johtajan ajo- ja lepoaikoja koskevien määräysten noudattamista koskevan tarkastuksen;
- 5) kuljettajan, ajajan ja johtajan ajo-oikeuksien tarkastuksen;
- 6) kuormauksen tarkastuksen.

Jos ajoneuvotarkastaja on 41 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla määrännyt ajan, jonka kuluessa sotilasajoneuvossa todettu puutteellisuus on korjattava, puutteellisuudesta ja sen korjausajasta on tehtävä merkintä sotilasajoneuvorekisteriin tai rekisterikorttiin.

Puolustusvoimien ajoneuvon valvontatarkastukset suorittaa ajoneuvotarkastaja.

37 §

Puolustusvoimien ajoneuvon pysäyttäminen ja ajoneuvotarkastajan oikeudet

Puolustusvoimien ajoneuvo on pysäytettävä ajoneuvotarkastajan antamasta merkistä.

Puolustusvoimien ajoneuvon kuljettajan, ajajan tai johtajan on sallittava valvontatarkastuksen suorittaminen.

Valvontatarkastuksen suorittamiseksi:

- 1) Puolustusvoimien ajoneuvon kuljettaja, ajaja tai johtaja on velvollinen vaadittaessa esittämään ajoneuvotarkastajalle sekä asiantuntijana osallistuvalla katsastuksella suorittavalle henkilölle Puolustusvoimien ajoneuvon rekisteröinnistä annetun todistuksen tai kortin taikka muun vaatimustenmukaisuuden osoittavan asiakirjan;
- 2) ajoneuvotarkastajalla sekä asiantuntijana osallistuvalla katsastuksella suorittavalla henkilöllä on oikeus päästä Puolustusvoimien ajoneuvon sisälle ja tarkastaa se sekä ajoneuvon kuormaus;
- 3) ajoneuvotarkastajalla sekä asiantuntijana osallistuvalla katsastuksella suorittavalla henkilöllä on oikeus tarvittaessa kuljettaa Puolustusvoimien ajoneuvoa;
- 4) Puolustusvoimien ajoneuvon kuljettaja, ajaja tai johtaja on velvollinen vaadittaessa esittämään ajoneuvotarkastajalle tai asiantuntijana osallistuvalla henkilölle ajo-oikeutensa; ja

5) Puolustusvoimien ajoneuvon kuljettaja, ajaja tai johtaja on velvollinen vaadittaessa esittämään ajoneuvotarkastajalle ajopäiväkirjan ajo- ja lepoaikojen tarkastamiseksi.

38 §

Valvontatarkastuksen suorittaminen

Valvontatarkastus suoritetaan ilman ennakoilmoitusta tieliikennelaissa tarkoitettulla tiellä tai muussa sellaisessa paikassa, missä Puolustusvoimien ajoneuvon on täytettävä tämän tai muun lain tai niiden nojalla annettujen säännösten mukaiset vaatimukset. Valvontatarkastuksen suorittaja voi kuitenkin ilmoittaa tarkastusten suorittamisesta ennakolta, jos ilmoituksen tarkoituksena on tehostaa Puolustusvoimien ajoneuvoa koskevien säännösten noudattamista. Jos valvontatarkastus suoritetaan Puolustusvoimien katsastustoimipaikan läheisyydessä, Puolustusvoimien ajoneuvo voidaan määrätä tarkastettavaksi tähän katsastustoimipaikkaan.

Valvontatarkastukset on suoritettava siten, että niistä ei aiheudu vaaraa tai kohtuutonta haittaa muulle liikenteelle.

Muulla kuin Puolustusvoimien hallinnassa olevalla alueella suoritettavasta valvontatarkastuksesta on tarvittaessa ilmoitettava poliisille ja järjestelyt on suunniteltava yhteistyössä poliisin kanssa.

39 §

Valvontatarkastuksesta annettava raportti

Valvontatarkastuksen suorittaja antaa valvontatarkastuksessa tekemistään huomioista raportin Puolustusvoimien ajoneuvon haltijalle.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto voi antaa tarkemmat määräykset raportissa käytettävästä lomakkeesta ja sen sisällöstä.

7 luku

Erinäiset säännökset

40 §

Kansainvälinen sotilasajoneuvo Suomessa

Vieraan valtion tai kansainvälisen järjestön aluevalvontalain mukaisen luvan perusteella Suomessa käyttämän ajoneuvon teknisiin vaatimuksiin, vaatimustenmukaisuuden valvontaa koskeviin tarkastuksiin ja ajokieltoon sovelletaan sotilasajoneuvoja koskevia säännöksiä ja määräyksiä, jollei muualla toisin säädetä tai Suomea sitovista kansainvälisistä velvoitteista muuta johdu.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto suorittaa vaatimustenmukaisuuden arvioinnin ja tunnustaa Suomessa tiellä tai muualla käytettävät kansainväliset sotilasajoneuvot ja niiden yhdistelmät. Kansainvälisen sotilasajoneuvon on oltava:

- 1) asianmukaisesti katsastettu tai tarkastettu lähettäjävaltiossa;
- 2) lähettäjävaltion toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä;
- 3) turvallinen liikennekäyttöön;
- 4) rinnasteinen Suomessa käytössä olevien sotilasajoneuvojen luokitukseen; ja
- 5) puolustusministeriön hyväksymien tai Suomea sitovien kansainvälisten tai muiden sotilasstandardien asettamien teknisten vaatimusten mukainen.

Puolustusministeriö antaa päätöksen Suomessa hyväksytyistä kansainvälisistä sotilasajoneuvojen teknisiä vaatimuksia koskevista kansainvälisistä sotilasstandardeista.

Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto antaa tarkemmat määräykset kansainvälisten sotilasajoneuvojen vastaavuudesta sotilasajoneuvojen luokitukseen.

41 §

Puolustusvoimien ajoneuvon ajokieltoon määrääminen

Ajoneuvotarkastaja voi estää Puolustusvoimien ajoneuvon käyttämisen ja määrätä Puolustusvoimien ajoneuvon ajokieltoon, jos:

1) valvontatarkastuksessa tai muutoin todetaan, ettei Puolustusvoimien ajoneuvo rakenteeltaan, varusteiltaan tai kunnoltaan täytä laissa tai lain nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia;

2) Puolustusvoimien ajoneuvo on käyttökiellossa; tai

3) Puolustusvoimien ajoneuvoa on käytetty rekisteröintiä tai rekisteröimättömän Puolustusvoimien ajoneuvon väliaikaista tai tilapäistä käyttöä liikenteessä koskevien säännösten tai määräysten vastaisesti.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, ajoneuvotarkastaja voi 1 momentissa tarkoitetuista syistä estää sotilasajoneuvon käyttämisen ja määrätä sotilasajoneuvon ajokieltoon ottamalla pois rekisteri- tai siirtokilvet, siirtoluvan sekä rekisterikortin tai peittämällä rekisteritunnukset taikka käyttämällä muunlaisia tarvittavia keinoja.

Ajoneuvotarkastaja voi kuitenkin antaa kirjallisen luvan kuljettaa Puolustusvoimien ajoneuvon määräpaikkaan, korjattavaksi tai katsastettavaksi. Jos Puolustusvoimien ajoneuvossa oleva puutteellisuus ei aiheuta välitöntä vaaraa liikenneturvallisuudelle tai merkittävää haittaa ympäristölle, ajoneuvotarkastaja voi Puolustusvoimien ajoneuvon käyttöä estämättä määrätä ajan, jonka kuluessa puutteellisuus on korjattava.

Ajoneuvotarkastaja voi määrätä Puolustusvoimien ajoneuvon ajokieltoon, jos Puolustusvoimien ajoneuvon rakennetta on muutettu niin, että se olisi esitettävä muutostarkastukseen.

42 §

Katsastamattoman ja epäkuntoisen Puolustusvoimien ajoneuvon käytön estäminen

Jos ajoneuvotarkastaja on 41 §:ssä tarkoitettulla tavalla estänyt rakenteeltaan, varusteiltaan tai kunnoltaan puutteellisen taikka katsastamattoman Puolustusvoimien ajoneuvon käytön liikenteessä ja määrännyt Puolustusvoimien ajoneuvon ajokieltoon, hänen on tehtävä rekisterikorttiin tai sotilasajoneuvorekisteriin ajokieltoa koskeva merkintä. Ajoneuvotarkastajan haltuunsa ottama rekisterikortti tai haltuunsa ottamat rekisterikilvet on toimitettava Puolustusvoimien ajoneuvon haltijalle, ja ajoneuvotarkastajan on viipymättä merkittävä ajokielto sotilasajoneuvorekisteriin. Hyväksytyn katsastuksen jälkeen Puolustusvoimien ajoneuvon haltija voi kiinnittää rekisterikilvet takaisin Puolustusvoimien ajoneuvoon sekä toimittaa rekisterikortin tai rekisteröintitodistuksen Puolustusvoimien ajoneuvoon.

Tieto ajokiellon päättymisestä on tallennettava viipymättä sotilasajoneuvorekisteriin.

Jos Puolustusvoimien ajoneuvon käyttö on estetty 1 momentissa tarkoitettulla tavalla, ajoneuvotarkastaja voi antaa todistuksen, jossa annetaan lupa Puolustusvoimien ajoneuvon kuljettamiseen säilytettäväksi taikka korjattavaksi lähimpään paikkaan, jossa korjaus voidaan tarkoituksenmukaisesti suorittaa, ja korjauksen jälkeen katsastettavaksi sille erikseen määrättyä aikana. Todistuksessa on mainittava, minne ja miten Puolustusvoimien ajoneuvon saa kuljettaa sekä kuinka kauan todistus on voimassa.

43 §

Puolustusvoimien valvontakatsastukseen määrääminen

Jos ajoneuvotarkastaja katsoo, että Puolustusvoimien ajoneuvossa havaitut viat tai puutteet voivat aiheuttaa sellaisen ympäristöhaitan tai turvallisuusriskin, että on aiheellista suorittaa Puolustusvoimien ajoneuvon tiellä suoritettavaa valvontatarkastusta perusteellisempi tarkastus, hän voi määrätä sotilasajoneuvon Puolustusvoimien valvontakatsastukseen ja muun Puolustusvoimien ajoneuvon ajoneuvolaissa tarkoitettuun valvontakatsastukseen. Ajoneuvotarkastaja voi määrätä Puolustusvoimien ajoneuvon valvontakatsastukseen myös, jos aikaisemmin annettua ajoneuvon korjauskehotusta ei ole noudatettu. Jos Puolustusvoimien ajoneuvoa ei ole ajoneuvotarkastajan määräämässä ajassa esitetty valvontakatsastukseen, Puolustusvoimien ajoneuvoa ei saa käyttää liikenteessä ennen kuin se on hyväksytty valvontakatsastuksessa.

Puolustusvoimien ajoneuvoa saa kuitenkin 1 momentista poiketen käyttää liikenteessä sen kuljettamiseksi sille erikseen varattuna aikana katsastukseen tai ajoneuvotarkastajan myöntämällä luvalla.

44 §

Puolustusvoimien valvontakatsastuksen sisältö

Jos valvontakatsastus määrätään sotilasajoneuvolle, Puolustusvoimien valvontakatsastukseen sovelletaan, mitä 26 §:ssä tai sen nojalla säädetään tai määrätään Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksesta. Muiden Puolustusvoimien ajoneuvojen osalta sovelletaan, mitä ajoneuvolaissa säädetään valvontakatsastuksesta.

Puolustusvoimien valvontakatsastus ei korvaa määräaikaikatsastusta tai vuositarkastusta. Jos valvontakatsastukseen määrätyle sotilasajoneuvolle suoritetaan Puolustusvoimien määräaikaikatsastus tai vuositarkastus, sotilasajoneuvon hyväksyminen Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksessa tai vuositarkastuksessa korvaa valvontakatsastuksen.

Ajoneuvotarkastaja voi määrätä valvontakatsastuksen tarkastuskohteet. Valvontakatsastuksen määrännyt ajoneuvotarkastaja voi valvontakatsastusta kohteena olevan ajoneuvon kuljettajalle, ajajalle tai johtajalle annettavan asiakirjan lisäksi merkitä tarkastuskohteet rekisterikorttiin taikka tallentaa valvontakatsastusta koskevat tiedot sotilasajoneuvorekisteriin. Ajoneuvotarkastajan on tallennettava sotilasajoneuvorekisteriin valvontakatsastuksesta Puolustusvoimien ajoneuvon ajokieltoon liittyvät tiedot ja Puolustusvoimien ajoneuvon matkamittarin lukema katsastushetkellä.

Ajoneuvon kunto on tarkastettava Puolustusvoimien valvontakatsastuksessa Puolustusvoimien määräaikaikatsastuksen laajuudessa, jos ajoneuvotarkastaja ei ole määrännyt valvontakatsastuksen tarkastuskohteita.

Puolustusvoimien ajoneuvosta, jota ei koske Puolustusvoimien määräaikaikatsastusvelvollisuus, on tarkastettava, että:

- 1) se on sitä koskevien säännösten ja määräysten mukaisessa kunnossa;
- 2) se on turvallinen käytettäväksi liikenteessä;
- 3) siitä ei aiheudu tarpeettomia ympäristöhaittoja;
- 4) siitä rekisteriin merkittävät tiedot ovat oikein.

Jos ajoneuvotarkastaja katsoo yksityiskohtaisemman tarkastuksen tarpeelliseksi Puolustusvoimien ajoneuvon saamien vaurioiden tai muun erityisen syyn vuoksi, hän voi määrätä Puolustusvoimien valvontakatsastuksen taikka valvontakatsastuksen suoritettavaksi katsastuksessa edellytettyjen selvitysten osalta rekisteröintikatsastuksen laajuutta vastaavaksi. Rekisteröintikatsastusta vastaavaksi laajennetun valvontakatsastuksen yhteydessä on tarkastettava Puolustusvoimien ajoneuvon kunto.

Sotilasajoneuvo on hylättävä Puolustusvoimien valvontakatsastuksessa, jos sotilasajoneuvoa ei voida luotettavasti yksilöidä.

45 §

Sotilasajoneuvojen kunnon ja liikennekelpoisuuden valvonta

Sotilasajoneuvojen tämän lain mukaista ja muiden Puolustusvoimien ajoneuvojen ajoneuvolain mukaista kuntoa ja liikennekelpoisuutta valvovat pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto ja ajoneuvotarkastajat sekä poliisi ja rajavartiolaitos (578/2005) 20 §:ssä säädetyllä toimialueella Rajavartiolaitos. Myös Tulli valvoo sotilasajoneuvojen ja muiden Puolustusvoimien ajoneuvojen kuntoa ja liikennekelpoisuutta omalla toimialallaan.

46 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 202 .

47 §

Siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa käyttöön otettua ja liikenteeseen hyväksyttyä Puolustusvoimien ajoneuvoa saa edelleen käyttää.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä tai voimassa oleviin Puolustusvoimien ajoneuvoja koskeviin hankintasopimuksiin sisältyvien ajoneuvojen käyttöön ottoon saadaan soveltaa tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnetyn sotilasajoneuvon tyyppihyväksynnän mukaisen ajoneuvon, jonka tyyppihyväksyntä on voimassa, käyttöönottoon saadaan soveltaa tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa käyttöön otetun sotilasajoneuvon ensimmäisen tämän lain tultua voimaan tehtävän määräaikaistarkastuksen tai vuositarkastuksen määräaika määräytyy tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten ja määräysten mukaisesti, jonka jälkeen sovelletaan tämän lain säännöksiä.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olleiden asioiden käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä.

2.

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tieliikennelain (729/2018) 2 §:n 21 kohta, 10 §, 89 §:n otsikko ja 2 momentti, 156 §:n 1 momentti sekä 184 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 21 kohta laissa 95/2021 sekä 89 §:n otsikko ja 2 momentti ja 156 §:n 1 momentti laissa 1040/2020, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

21) *ajoneuvolla* ajoneuvolain (82/2021) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua maalla kulkevaa laitetta, joka ei kulje kiskoilla sekä sotilasajoneuvolain (/) 2 §:n 18 kohdassa tarkoitettua sotilasajoneuvoa;

10 §

Esteetön kulku hälytysajoneuville ja kulkueelle

Tienkäyttäjän on liikenteenohjauslaitteella osoitetusta velvollisuudesta riippumatta annettava hälytysääni- ja -valomerkkejä antavalle hälytysajoneuville ja Puolustusvoimien hälytysajoneuville sekä tällaisia merkkejä antavan poliisiajoneuvon taikka Puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen ajoneuvon vetämälle saattueelle esteetön kulku. Tällöin on tarvittaessa siirryttävä sivuun tai pysähdyttävä.

Tienkäyttäjä ei saa keskeyttää eikä estää saattueen, valvotun lapsiryhmän tai järjestäytyneen kulkueen etenemistä. Tämä ei kuitenkaan koske hälytysääni- ja -valomerkkejä antavan hälytysajoneuvon kuljettajaa.

89 §

Maastoliikenne ja Puolustusvoimien ajoneuvot

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös Puolustusvoimien ajoneuvojen tai niiden yhdistelmien käyttämiseen. Puolustusministeriön asetuksella voidaan säätää maanpuolustuksen kannalta välttämättömiä poikkeuksia tämän luvun säännöksistä Puolustusvoimien ajoneuvojen tai niiden yhdistelmien käyttämisestä. Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston määräyksellä voidaan antaa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksistä poikkeavia määräyksiä Puolustusvoimien ajoneuvojen tai niiden yhdistelmien käyttämisestä, jos se on niiden erityisen käyttötarkoituksen tai rakenteen johdosta välttämätöntä.

156 §

Muut valaisimet

Hälytysajoneuvossa saa käyttää sinistä valoa näyttävää vilkkuvaa varoitusvalaisinta ajoneuvon ollessa kiireellisessä tehtävässä, ja silloin, kun se liikenteen varoittamiseksi on muutoin tarpeen. Tällaista varoitusvalaisinta saa käyttää myös poliisiajoneuvossa sekä Tullin, Rajavartiolaitoksen ja Puolustusvoimien ajoneuvossa, joka ei ole hälytysajoneuvo. Mainittua varoitusvalaisinta saa käyttää myös poliisin, Tullin, Rajavartiolaitoksen ja Puolustusvoimien käyttämässä ajoneuvossa, joka ei ole hälytysajoneuvo.

184 §

Poikkeukset velvollisuudesta noudattaa liikennesääntöjä, liikenteenohjauslaitteita ja ajoneuvon käyttöä koskevia säännöksiä

Tienkäyttäjä saa olla noudattamatta liikennesääntöjä, liikenteenohjauslaitteella osoitettua velvoitetta, määräystä, rajoitusta tai kieltoa taikka ajoneuvon käyttöä koskevaa säännöstä erityistä varovaisuutta noudattaen ja tehtävän sitä edellyttäessä:

- 1) hälytysajoneuvon kuljettajana tai matkustajana;
 - 2) poliisitehtävässä, tullitehtävässä tai rajavartiotehtävässä;
 - 3) puolustusvoimien esitutkintatehtävässä, sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) 86 §:n 1 momentissa tarkoitetussa tehtävässä, puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 18 a §:ssä tarkoitetussa henkilösuojaustehtävässä tai sotilastiedusteluviranomaisen sotilastiedustelutehtävässä; tai
 - 4) poliisiajoneuvon, Rajavartiolaitoksen tai Puolustusvoimien ajoneuvon vetämään saattueeseen kuuluvan ajoneuvon kuljettajana;
-

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä kuuta 20 _____.

Helsingissä 20.10.2022

Pääministeri

Sanna Marin

puolustusministeri Antti Kaikkonen

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tieliikennelain (729/2018) 2 §:n 21 kohta, 10 §, 89 §:n otsikko ja 2 momentti, 156 §:n 1 momentti sekä 184 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 21 kohta laissa 95/2021 sekä 89 §:n otsikko ja 2 momentti ja 156 §:n 1 momentti laissa 1040/2020, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

21) ajoneuvolla ajoneuvolain (82/2021) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua maalla kulkevaa laitetta, joka ei kulje kiskoilla; (15.1.2021/95)

10 §

Esteetön kulku hälytysajoneuville ja kulkueelle

Tienkäyttäjän on liikenteenohjauslaitteella osoitetusta velvollisuudesta riippumatta annettava hälytysääni- ja -valomerkkejä antavalle hälytysajoneuville ja tällaisia merkkejä antavan poliisiajoneuvon tai rajavartiolaitoksen ajoneuvon vetämälle saattueelle esteetön kulku. Tällöin on tarvittaessa siirryttävä sivuun tai pysähdyttävä.

Tienkäyttäjä ei saa keskeyttää eikä estää saattueen, valvotun lapsiryhmän tai järjestäytyneen kulkueen etenemistä. Tämä ei kuitenkaan koske hälytysääni- ja -valomerkkejä antavan hälytysajoneuvon kuljettajaa.

89 §

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

21) ajoneuvolla ajoneuvolain (82/2021) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua maalla kulkevaa laitetta, joka ei kulje kiskoilla *sekä sotilasajoneuvolain (/) 2 §:n 18 kohdassa tarkoitettua sotilasajoneuvoa;*

10 §

Esteetön kulku hälytysajoneuville ja kulkueelle

Tienkäyttäjän on liikenteenohjauslaitteella osoitetusta velvollisuudesta riippumatta annettava hälytysääni- ja -valomerkkejä antavalle hälytysajoneuville ja *Puolustusvoimien hälytysajoneuville sekä* tällaisia merkkejä antavan poliisiajoneuvon taikka Puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen ajoneuvon vetämälle saattueelle esteetön kulku. Tällöin on tarvittaessa siirryttävä sivuun tai pysähdyttävä.

Tienkäyttäjä ei saa keskeyttää eikä estää saattueen, valvotun lapsiryhmän tai järjestäytyneen kulkueen etenemistä. Tämä ei kuitenkaan koske hälytysääni- ja -valomerkkejä antavan hälytysajoneuvon kuljettajaa.

89 §

Maastoliikenne ja sotilasajoneuvot

Maastoliikenne ja **Puolustusvoimien ajoneuvot**

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös sotilasajoneuvojen käyttämiseen. Puolustusministeriön asetuksella voidaan säätää maanpuolustuksen kannalta välttämättömiä poikkeuksia tämän luvun säännöksistä sotilasajoneuvon käyttämisestä. Pääesikunnan määräyksellä voidaan antaa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksistä poikkeavia määräyksiä sotilasajoneuvojen käyttämisestä, jos se on niiden erityisen käyttötarkoituksen tai rakenteen johdosta välttämätöntä.

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös *Puolustusvoimien ajoneuvojen tai niiden yhdistelmien* käyttämiseen. Puolustusministeriön asetuksella voidaan säätää maanpuolustuksen kannalta välttämättömiä poikkeuksia tämän luvun säännöksistä Puolustusvoimien ajoneuvojen tai niiden yhdistelmien käyttämisestä. *Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston* määräyksellä voidaan antaa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksistä poikkeavia määräyksiä *Puolustusvoimien ajoneuvojen tai niiden yhdistelmien* käyttämisestä, jos se on niiden erityisen käyttötarkoituksen tai rakenteen johdosta välttämätöntä.

156 §

Muut valaisimet

Hälytysajoneuvossa saa käyttää sinistä valoa näyttävää vilkkuvaa varoitusvalaisinta ajoneuvon ollessa kiireellisessä tehtävässä, ja silloin, kun se liikenteen varoittamiseksi on muutoin tarpeen. Tällaista varoitusvalaisinta saa käyttää myös poliisiajoneuvossa ja Tullin ja Rajavartiolaitoksen ajoneuvossa, joka ei ole hälytysajoneuvo. Mainittua varoitusvalaisinta saa käyttää myös poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen käyttämässä ajoneuvossa, joka ei ole hälytysajoneuvo.

Hälytysajoneuvossa saa käyttää sinistä valoa näyttävää vilkkuvaa varoitusvalaisinta ajoneuvon ollessa kiireellisessä tehtävässä, ja silloin, kun se liikenteen varoittamiseksi on muutoin tarpeen. Tällaista varoitusvalaisinta saa käyttää myös poliisiajoneuvossa sekä *Tullin, Rajavartiolaitoksen ja Puolustusvoimien ajoneuvossa*, joka ei ole hälytysajoneuvo. Mainittua varoitusvalaisinta saa käyttää myös poliisin, Tullin, *Rajavartiolaitoksen ja Puolustusvoimien* käyttämässä ajoneuvossa, joka ei ole hälytysajoneuvo.

156 §

Muut valaisimet

184 §

Poikkeukset velvollisuudesta noudattaa liikennesääntöjä, liikenteenohjauslaitteita ja ajoneuvon käyttöä koskevia säännöksiä

Tienkäyttäjä saa olla noudattamatta liikennesääntöjä, liikenteenohjauslaitteella osoitettua velvoitetta, määräystä, rajoitusta tai kiel-

184 §

Poikkeukset velvollisuudesta noudattaa liikennesääntöjä, liikenteenohjauslaitteita ja ajoneuvon käyttöä koskevia säännöksiä

Tienkäyttäjä saa olla noudattamatta liikennesääntöjä, liikenteenohjauslaitteella osoitettua velvoitetta, määräystä, rajoitusta tai kiel-

Voimassa oleva laki

toa taikka ajoneuvon käyttöä koskevaa säännöstä erityistä varovaisuutta noudattaen ja tehtävän sitä edellyttäessä:

1) hälytysajoneuvon kuljettajana tai matkustajana;

2) poliisitehtävässä, tullitehtävässä tai rajavartiotehtävässä;

3) puolustusvoimien esitutkintatehtävässä tai sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) 86 §:n 1 momentissa tarkoitetussa tehtävässä;

4) poliisiajoneuvon tai Rajavartiolaitoksen ajoneuvon vetämään saattueeseen kuuluvan ajoneuvon kuljettajana.

— — — — —

Ehdotus

toa taikka ajoneuvon käyttöä koskevaa säännöstä erityistä varovaisuutta noudattaen ja tehtävän sitä edellyttäessä:

1) hälytysajoneuvon kuljettajana tai matkustajana;

2) poliisitehtävässä, tullitehtävässä tai rajavartiotehtävässä;

3) puolustusvoimien esitutkintatehtävässä, sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) 86 §:n 1 momentissa tarkoitetussa tehtävässä, *puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 18 a §:ssä tarkoitetussa henkilösuojaustehtävässä tai sotilastiedusteluviranomaisen sotilastiedustelutehtävässä*; tai

4) poliisiajoneuvon, *Rajavartiolaitoksen tai Puolustusvoimien* ajoneuvon vetämään saattueeseen kuuluvan ajoneuvon kuljettajana;

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2023.